

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

**A szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari
forradalom kihívásaira – a Zalaegerszegi Duális
Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft.
gyakorlatában**

Témavezető:

Dr. Jármai Erzsébet PhD

Külső konzulens:

Nagy András

Orbán Ivett

Levelező tagozat

Gazdálkodási és menedzsment szak

**Szolgáltatásmenedzsment
szakirány**

PANNON EGYETEM

Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

NYILATKOZAT

a szakdolgozat/zárodolgozat digitális formátumának benyújtásáról

Hallgató neve:	Orbán Ivett		
Szak:	Gazdálkodási és menedzsment szak		
Szakirány (ha van):	Szolgáltatásmenedzsment szakirány		
Neptun kód:	P2BQ1T	Védés éve:	2021
Szakdolgozat/zárodolgozat címe:	A szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira – a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. gyakorlatában		
Témavezető (belső konzulens) neve:	Dr. Jármái Erzsébet PhD		
Gyakorlóhelyi (külső) konzulens neve:	Nagy András		
Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:	Szakképzés, Szakképzés4.0, Duális, Képzőközpont, Oktatás		

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat/zárodolgozatomat az egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- mások számára a közzététel semmilyen formában nem engedélyezett,
- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás és nevem megjelölésével szabadon idézhető, de az idézést meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

PANNON EGYETEM Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az egyetem könyvtáraiban az arra kijelölt számítógépeken, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom/záródolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2021.01.05.

Orbán Ivett sk.

.....

hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2021.01.05.

Szabó G. Tibor s. k.

.....

könyvtári munkatárs

P.H

PANNON EGYETEM

Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés.....	6
II.	A duális szakképzés helyzetelemzése.....	7
II.1.	A duális szakképzésről	8
II.1.1.	A duális szakképzési koncepció	10
II.1.2.	A duális szakképzés elve, formái és előnyei	11
II.2.	Nemzetközi kitekintés- fókuszban a német modell	13
II.2.1.	Német modellek és tapasztalatok	16
III.	A duális szakképzés jelenlegi helyzete Magyarországon.....	20
III.1.	A duális képzésben résztvevő diákok száma	21
III.2.	A jelenleg működő szakképzési rendszer kihívásai	26
VI.	Jogi kitekintés a duális szakképzés vonatkozásában.....	30
IV.1.	A szakképzési törvény változásainak vizsgálata	30
IV.2.	Az új szakképzési rendszer kialakítására vonatkozó koncepció bemutatása	31
IV.2.1.	A szakképzési rendszer fejlesztésének főbb céljai	32
IV.2.2.	Az új szakképzési struktúra bemutatása	33
IV.2.3.	A duális képzés szerepe az új képzési rendszerben	35
V.	A szakképzés 4.0 koncepció	38
V.1.	Az ipar 4.0 következményeként a szakképzést befolyásoló tényezők feltérképezése	38
V.2.	Foglalkoztatói elvárások változása az ipar 4.0 tekintetében	40
V.3.	A szakképzést befolyásoló Makrogazdasági folyamatok	43
V.4.	A szakképzést befolyásoló Munkaerő- piaci folyamatok	43
V.5.	A szakképzés 4.0 stratégia bemutatása	47
VI.	A zalaegerszegi duális képzési program	50
VI.1.	A Duális Ágazati Képzőközpontok bemutatása	50
VI.2.	A Duális Képzőközpontok alapelvei.....	52
VI.3.	A Duális Képzőközpontok értékteremtő modellje	54
VII.	A zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. bemutatása	55
VII.1.	A vállalat.....	56
VII.2.	Tulajdonosok bemutatása.....	60
VII.3.	A zalaegerszegi duális szakképzési rendszerben résztvevő diákok.....	62

VII.4. A zalaegerszegi duális képzés pozícionálása az új szakképzés tükrében	64
VIII. Primer kutatás a duális szakképzés új rendszeréről.....	67
VIII.1. A kutatás célja:.....	67
VIII.2. A kutatás logikai váza	68
VIII.3. Az online megkérdezés eredményei	69
VIII.4. Primer kutatás eredményeinek összefoglalása:.....	80
VIII. Összefoglalás	82
IX. Irodalomjegyzék:	84
X. Ábrajegyzék:	86
XI. Táblázatok jegyzéke:	88
XII. Melléklet:.....	89

I. BEVEZETÉS

Napjainkban az oktatással kapcsolatban az egyik legtöbbet emlegetett kifejezései között szerepel a duális képzés. Először a felsőoktatásban figyelhattunk fel erre a kifejezésre, napjainkban pedig a szakképzés vonatkozásában is. Dolgozatomban a Szakképzés 4.0 függvényében a duális szakképzési rendszer gyakorlati oktatásának hatékonyságát vizsgálom. Feltáró kutatást végzek, melynek esettanulmányában Zalaegerszegi Duális Képzőközpont keretén belül folyó képzés lehetőségeit, pozitívumait, kihívásait térképezem fel.

Témaválasztásom okai között megemlíteném, hogy szakmai gyakorlatomat az Autóipari Próbapálya Zala Kft-nél töltöttem. A cég kiemelt hangsúlyt fektet a duális oktatásban tanuló diákok foglalkoztatására, illetve a duális szakképzés fejlesztésének kérdésére a köré épülő ökoszisztéma miatt. A Magyarországon egyedülálló módon megvalósult összefogás eredményeként létrejött Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. aktuális témát adott szakdolgozatomhoz.

Szakdolgozatomban a következő kérdésekre keresem a választ, amelyekre kutatásom segítségével szeretnék választ kapni: Elsőként, hogy miért volt szükséges az új szakképzési rendszerre, illetve, hogy annak bevezetése milyen változásokat eredményezett. Továbbá, arra, hogy miként működik, milyen tevékenységeket lát el a képzőközpont és az oktatás tekintetében miért nagyon jó opció a képzőközpont, figyelemmel arra is, hogy milyen kihívások, problémák vannak. Illetve, azt is kutatom, hogy miként valósul meg mindez a gyakorlatban a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont esetében.

Dolgozatomat 4 fő pillére építettem fel. Elsőként egy helyzetelemzés keretein belül duális szakképzést, majd a német trendek vonatkozásait mutatom be, ráhangolva az olvasót az új szakképzési rendszer megismerésére. A folytatásban a Szakképzés 4.0 bemutatására kerül sor. Ezt követően a Duális Képzőközpontok bemutatása, alapelveinek ismertetése következik. Továbbá, a Zalaegerszeg Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft bemutatása, valamint a tulajdonosi körének ismertetése. Ezzel összhangban egy primer kutatást végeztem, melynek célja a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Kft. tulajdonosainak a gondolkodásmódjának, viselkedésének és motiváltságának megértése, valamint a duális képzés szerepének vizsgálata a szakképzés vonatkozásában.

II. A DUÁLIS SZAKKÉPZÉS HELYZETELEMZÉSE

A dualizmus kora nem csak a modern, intézményes szakoktatást jelentette hazánkban, hanem számos párhuzam felfedezhető a mai szakképzéssel, mint például a német duális szakképzés mintájának követése is. A szakképzés a céheken belül megvalósuló kereskedő és iparos tanoncok képzésével évszázadokon keresztül folyt. Az ipari forradalmak hatására elavulttá vált a céhes termelés, ezt üzemek és gépesített gyárok váltották fel, amelyekhez más tudás szükséges, így ennek megfelelően a kor igényeire formálták az oktatást. A dualizmus időszaka a gazdasági növekedés, polgárisodás és a kultúra fejlődésének időszaka volt. (Katus László, 2009 13. oldal)

Hazánkban az első jelentős iskolaalapítási hullám csak az 1890-es években következett be. (Jáki, 1989.)

A minták felkutatása érdekében számos tanulmányúton vettek részt a szakemberek, amelyek során a fejlett Európai területek oktatását és iparát tanulmányozták. Céljuk az volt, hogy olyan mintát kutassanak fel, amely jól átültethető a hazai viszonyokra. A földrajzi közelségnek és kulturális viszonyoknak köszönhetően főként a német és osztrák modell volt a hazai szakképzési rendszer követendő példája.

A kormányzat a központi törekvéseivel államosította a korábban helyi közösségek fenntartásával működő iskolákat a Millennium évében. Ebben az évben kibocsátották az egységes működési és szervezeti szabályzatot, amely az iskolák feladatának tekinti a műhelyi gyakorlati oktatást. A századforduló utáni magyar szakoktatási reform a gyakorlati óraszámok megnövelését célozta meg, a gyakorlati oktatás aránya jelentősen meghaladja az európai országok átlagát.

A 19. század végén az akkori modern szaktudást közvetítő szakiskolák nem voltak eredményesek, nem úgy mint az addigi követendő példát adó Németországban. Hazánkban az akkori politikusok és szakemberek egy másik utat választottak, amely az adott körülmények között megfelelőbbnek bizonyult, később azonban fény derült a számos buktatóra.

Napjainkban a német és osztrák gazdasági körülmények között működőképes duális szakképzési rendszert azonban helytállónak és sikeresnek mondhatjuk Magyarországon is. (Vörös, 2014)

A magyar szakképzés helyzetét két alkalommal is áttekintette 2010 óta Magyarország kormánya és meghatározta a szakképzés továbbfejlesztésének irányait. Első alkalommal 2011-ben tekintette át és hagyta jóvá, ezalpján a gazdasági igényekkel összhangolt szakképzés volt

a fő prioritás és kialakították a német duális szakképzés mintája alapján a magyar duális szakképzést.

A második, kormány általi előterjesztés céljából az elért eredmények megszilárdítását és a szakképzés minél hatékonyabban a gazdasági igényekre szabását tűzte ki. Mindezek hatására összességében az elmúlt években jelentős változások valósultak meg a magyar szakképzésben, amelyek nemzetközi szinten is számottevő eredményeket hoztak. Kijelenthető tehát, hogy a magyar duális szakképzés modellje összhangban volt a munkaalapú társadalom kialakításával, az új munkahelyek megteremtésével és Magyarország ipari-termelési központtá alakulásának koncepciójával. Nemzetközileg elismert eredménynek tekinthető az is, hogy az ifjúsági munkanélküliség 26%-ról esett vissza 12,5%-ra. (https://mgyosz.hu/hirlevel/20190530_szakkepzes_strategia.pdf)

II.1. A duális szakképzésről

A munkavállalók képzése kiemelt fontosságú tényező a hosszú távon bővülésre készülő cégeknél, valamint a képzett munkaerőre érzékeny tevékenységeknél. A képzési igények kezelését egy pontos és alaposan átgondolt terv alapján kell megvalósítani, valamint az éves eredményességet mérni kell.

Ma már a szakmai, nyelvi vagy általános kompetenciák képzését, illetve az egyéni és csapatmunka hatékonyságát nem lehet függetleníteni a gyakorlati oktatástól.

Ezekre a gyakorlati képzés területén jelentkező elvárásokra nyújt választ a duális jellegű gyakorlati oktatás. Ez a szakképzés azon rendszere, mely tanrendben rögzített módon iskola és vállalat együttesen hozzájárul a tanulók szakképzéséhez.

A duális szakképzésben tanuló diákok elméleti képzését az oktatási intézmények végzik, gyakorlati oktatásuk a gazdálkodó szervezeteknél zajlik, így naprakész gyakorlatias szaktudást sajátítanak el. A rendszer előnye, hogy számtalan szakmai tapasztalatot szerezhettek a diákok a gyakorlati idő alatt, illetve olyan vállalatokkal ismerkednek meg, amelyeknél a későbbiekben elhelyezkedhetnek.

1. ábra: A duális szakmai képzésben résztvevő gazdasági szereplők tevékenységei, Forrás ITM, 2020

A gazdálkodó szervezeteknek, vállalatoknak, cégeknek pedig azért előnyös döntés bekapcsolódni a tanulók duális képzésébe, mivel így maguk nevelhetik ki a jövő szakembereit. (<https://szakmablog.hu/dualis-szakkepzes/>)

A duális képzési forma új helyzetet teremt a tanulók, a gazdálkodó szervek és az iskolák jogállásában. Ennek megfelelően azokra az esetekre, amikor a vállalat látja el a gyakorlati oktatást a szakképzés folyamán, bevezetésre került a szakképzési tanuló szerződés a hazai jogrendbe.

A diákok képzése első évben iskolai körülmények között zajlik, elméleti oktatásban- és tanműhelyekben kivitelezett gyakorlati oktatásban részesülnek a diákok, majd a második évtől kezdve vállalkozásoknál töltött szakmai gyakorlattal képzéssel egészül ki. A tanulók így a való életben történő termelőtevékenységbe lát bele, illetve valóságos munkakörülményt tapasztal meg, ezáltal önálló feladatok elvégzésére alkalmasan, szocializációs és szakmai szempontból éretten kerül ki a munkaerőpiacra. A gazdálkodó szervezet az elvégzett tanítása után normatívákat kap és kedvezményekhez jut. Az állam és a gazdaság szereplőinek együttműködésével a képzés költségei mérséklődtek, továbbá a munkaerő-piacra felkészült, jó szakemberek kerülnek ki és a munkanélküliség csökkent. (https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/44518/eb1_zsuzsanna_doktori%20ertekezes.pdf?sequence=1)

II.1.1. A duális szakképzési koncepció

Az oktatás és a szakmai képzés szerepe nem azonos a foglalkoztatási nehézségek megoldásában, a munkavállaló szakmai tudása és korszerű szakképzettsége alapkövetelmény a piacgazdaság fejlődését tekintve.

A Magyar Kormány és a Nemzetgazdasági Minisztérium, valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara megállapodást kötött a szakképzési rendszer közös fejlesztése érdekében. Fél évvel később a szakképzési koncepciót is elfogadta a Kormány, így 2011 végén két törvényt vezettek be: a szakképzési hozzájárulásról, valamint a szakképzésről szóló törvényeket, 2013-ban pedig az új felnőttképzési törvény került elfogadásra.

Az iskola rendszerű szakképzésben 2010-re egyértelművé vált, hogy szükség van egy teljes körű, a szakképzés minden elemét átfogó változásra, melyet az új szakképzési törvény megalkotásával teremtettek meg.

A törvény kialakítása tekintettel volt az azonos időben készülő új felsőoktatási törvényre és az új köznevelési törvényre is.

Az új szakképzési törvény számos megvalósítandó célt tűzött ki, melyek az alábbiak voltak:

- a gazdaság igényeinek megfelelően alakítsák ki a képzési szerkezetet, a létszámok és a szakirányok formálásával;
- a térségi szakképző központ rendszere és a szakképzési intézményrendszer költség-hatékonyan, megfelelően vezényelve és átláthatóan funkcionáljon;
- a fiatalok az első államilag elismert szakképesítésüket, mely a munkaerőpiaci belépés feltétele, az iskola rendszerű oktatásban szerezzék meg;
- a hátrányos helyzetű fiatalok képzésben tartása;
- a társadalmi felzárkóztatásban a szakképzés jelentőségének erősítése.

A szakképzési koncepció prioritásai, melyek a törvény kidolgozásának alapját jelentették:

- A gyakorlati oktatás erősítése;
- A szakmai vizsga feltételeinek bővebb kifejtése;
- Bővíteni a tanulószerveződések rendszerét;
- A képzés hatékonyságának javítása, a foglalkoztathatóság növelése;
- A képzési idő mellett a szakmai oldal újragondolása;
- A szaktudás és a személyes kompetenciák képzése, fejlesztése;
- A rendszer gazdaságos működtetése;
- Alanyi jogon biztosítani az iskolarendszerű oktatásban kapható gimnáziumi vagy szakközépiskolai érettségit, valamint az első OKJ-s szakképesítést.

(2019. évi LXXX. törvény 9-16.§)

II.1.2. A duális szakképzés elve, formái és előnyei

Duális szakképzésről beszélünk, ha a szakképzés felelősségvállalásán és költségein az állam és a gazdaság megosztódik érdekegyezés miatt. Alapvetően iskolai rendszerű képzésben valósul meg a duális szakképzés.

A képzésben jelen levő tanulók arányát, a gazdálkodó szervezeteket, továbbá a szabályozást és a finanszírozást illetően eltéréseket tapasztalunk a hosszú ideje intenzíven ezt a modellt alkalmazó gazdaságokhoz viszonyítva. Ebben a képzési formában a szakképzés elméleti, közismereti és szakmai alapozó tárgyakat és feladatait az iskolafenntartók vagy az állam által működtetett szakképző intézmények biztosítják.

Jelentősen hozzájárul a szakképző iskolai tanulók képzési költségéhez, vagy teljesen átvállalják a képzés gyakorlati modulját ellátó cégek, gyárak, vállalatok és egyéni vállalkozók.

A duális képzés kizárólag úgy valósulhat meg, hogy minden szereplő profitáljon, melyet a vállalati tanműhely, az iskolai rendszer és a szabályozó állam szoros együttműködése tesz lehetővé. Az alkalmazható tudással rendelkező szakmunkásokat kinevelő szakképzés, a megfelelően képzett szakemberek szerepe mind társadalmi, mind gazdasági oldalról felértékelődik. A következőkben a tanulószerveződés alapján történő duális képzést mutatom be.

A tanulószerveződések száma folyamatosan növekedett az elmúlt évtizedben, hiszen az állami szakképzési célok és a magánérdekek összefonódásának egyik eszközévé vált.

Magyarországon átlagosan mintegy 10 tanuló oktatását vállalja egy, a képzésben közreműködő gazdálkodó szervezet. A legkedveltebb, a legtöbb tanulói szerződéssel rendelkező ágazatok a

vendéglátás, a kereskedelem és egyéb szolgáltatások. Kiemelt szakképesítésnek számít a pincér, a pék, a szakács, a húsipari termékgyártó, az élelmiszer- és vegyiáru eladó, melyeknél egy tanévben több ezer tanuló szerződés él.

A járműipari, gépészeti és az építőipari ágazatoknál a közelmúlt intézkedéseinek köszönhetően szintén számottevően megnövekedett a tanuló szerződések száma. Ezeken a területeken belül a hegesztő, a géplakatos, a karosszerialakatos, a gépi forgácsoló, a szerszámkészítő és a kőműves, melyek az évtized elején hiányszakmának minősültek.

Előnyök	Hátrányok
Életszerű munkakörülmények	A szakképzés komoly létszámproblémákkal küzd (hazánkban az európai átlag alatt van a szakmai képzésben résztvevők száma)
Naprakész technológiák és technikák ismerete, alkalmazása	Magas a lemorzsolódó tanulók aránya, ilyen esetben veszteség keletkezik
Jól kvalifikált szakemberek oktatnak	
Szakma apró fortélyainak elsajátítása	
A tanulók produktív, jól képzett szakemberekként kerülnek ki a munka világába	
A duális rendszerben tanulóknak jobb az elhelyezkedési lehetősége, a szakmai gyakorlat miatt	
A gazdasági igényeknek megfelelő, keresett szakmák oktatása	

1. táblázat: Az új szakképzési rendszer előnyei és hátrányai, Forrás: Saját szerkesztés, CEDEFOP Európai Szakképzés-fejlesztési Központ tájékoztatója alapján

Az állami szabályozásnak az egyik kulcsfontosságú iránya a gazdálkodó szervezetek és a gyakorlati képzés egybefonódása, hiszen a képzésbe való bevonásuk teszi lehetővé, hogy a tanulók valós munkakörülmények között, a legkorszerűbb technológiát és technikát alkalmazva, példaértékű szakemberektől sajátítsák el a szakma praktikáit. A szakképzési hozzájárulásról szóló törvények és az új szakképzési törvény tovább ösztönzi a gazdálkodó szervezetek közreműködését a gyakorlati képzésben. A szakképzési feladatok közös

megvalósítása érdekében, ezen törekvések teljesülését segítik a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Kormány és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara között létrejött megállapodások.

II.2.Nemzetközi kitekintés- fókuszban a német modell

A hazai szakképzési rendszer fokozatosan állt át a duális oktatásra, melyben lényegesen a német rendszerhez igazodik. Követendő példaként a hazai döntéshozók a német oktatási rendszert tekintették, ezáltal tanulmányutak és egyéb ismeretek megszerzése után német példára kialakult a magyar duális szakképzés. A német oktatási rendszer jellemzőit az alábbiakban foglalom össze.

Óvodába önkéntes a beiratkozás, ide harmadik életkortól a beiskolázásig járnak a gyermekek. Gyermekek nevelése, tanítása és gondozása a fő tevékenysége egy óvodának.

Alapiskolába minden gyermek jár, az iskolaévek első négy évét nevezzük így. Nevéből adódóan alapismereteket tanít, főként az írást és az olvasást és felkészít a továbbtanulásra.

Tájékozódási fokozat alatt az ötödik és hatodik osztályt értjük, mely segíti a tanulókat a továbbtanulási kiválasztásban, hogy mely középiskolát válasszák.

Általános iskola elvégzése kötelező minden olyan kiskorú számára, aki az alapiskola után úgy dönt, hogy nem folytatja tanulmányait magasabb szintű iskolában. Ez az iskolatípus általában kilenc osztályos, általános műveltségi tantárgyakat tanít és megalapozza a gyakorlati szakképzést.

A reáliskola továbbtanulási iskolatípus, végbizonyítványa az alapja a magasabb szintű szakmák megszerzéséhez szükséges továbbtanuláshoz. A gimnázium egy magas szintű általános tantárgyi iskola, mely általában kilenc osztályos. A gimnáziumi érettségivel általában főiskolán vagy egyetemen folytatják tanulmányaikat a diákok.

Általános köziskola összevonja a szervezeti és tartalmi követelményekben különböző középfokú iskolafajtákat. Szakgimnázium az esetek nagy többségében reáliskolai végzettségre épül. A szakmaorientált gimnázium elvégzése a diákok alkalmasságát igazolja a felsőoktatáshoz. A szakmai szakiskola egy nappali tagozatos, minimum egy év képzési idővel rendelkező iskola. Önként választható teljeskörű szakképzés-, vagy szakmai felkészülés céljából. A szakfelsőiskolai tanulmányok megkezdésének feltétele a reáliskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség, a képzés időtartama legalább egy év. A szakfelsőiskolai bizonyítvány által a tanuló jogosultságot szerez a szakfőiskolai képzéshez. A duális szakképzés

rendszerében a diákok képzése két helyen történik. A gazdálkodó szervezetnél és a szakiskolában. Minden korcsoport körülbelül 70 százaléka ebben a rendszerben végez valamilyen szakképzést, ez a németországi szakképzés meghatározó területe. Szakképzési rendeletek alapján folytatják a képzéseket az egyes szakmákban (jelenleg 380 szakmát ismernek el a rendeletekben)

NÉMET OKTATÁSI RENDSZER				KOR	
TOVABBKÉPZÉSEK				FELSŐ	20-
ESTIISKOLA				OKTATÁS	28
EGYETEM ÉS FŐISKOLA					
FELSŐOKTATÁSI SZAKKÉPZÉS					
SZAKKÉPESÍTÉS A TANULMÁNYI ÉRETTSÉGIN TÚL					
DUALIS SZAKKÉPZÉS (SZAKMAI ÉS GYAKORLATI OKTATÁS)	SZAKGIMNÁZIUM	SZAKMAI SZAKISKOLA	SZAKFELSŐISKOLA	KÖZÉPFOKU OKTATÁS II.	16-20
SZAKKÖZÉPISKOLA	REALISKOLA	GIMNÁZIUM	ÁTFOGÓ ISKOLA	KÖZÉPFOKU OKTATÁS I.	10-16
ORIÁNTÁCIÓS SZINT					
ALTALÁNOS ISKOLA				ALAPFOKU OKTATÁS	6-10
ÓVODA				ELEMI OKTATÁS	3-6

2. ábra: A németországi oktatási rendszer általános áttekintése, Forrás: saját szerkesztés, Wolfgang Sonnek írása alapján

A német minta alapján hozták létre a hazai duális rendszert. A duális szakképzés központi területe a német szakképzésnek. Duális rendszerben a diákok közel 70 százaléka végez valamilyen szakképzést minden korosztályból. A jelenlegi körülbelül 380 elismert szakma oktatása a szakképzési rendeletekben meghatározottak szerint történik.

Szakképzési szerződés	
Gazdálkodó	Tanuló
Gazdálkodó és Tanuló közötti szakképzési szerződéskötés	

2. táblázat: A szakképzési szerződéskötés felépítése, Forrás: saját szerkesztés Wolfgang Sonnek írása alapján

A legtöbb fiatal még az iskolakötelezettség teljesülését megelőzően képzési helyet keres, melyben a munkaügyi hivatal segíti a tanulókat. Mivel nem minden szakképző szervezet jelenti

le a szabad képzési helyeit, a munkaügyi hivatalon kívül újsághirdetésekből, ismerősi körökből, illetve a képzéshelyek börzén értesülhetnek szabad képzési helyekről a fiatalok.

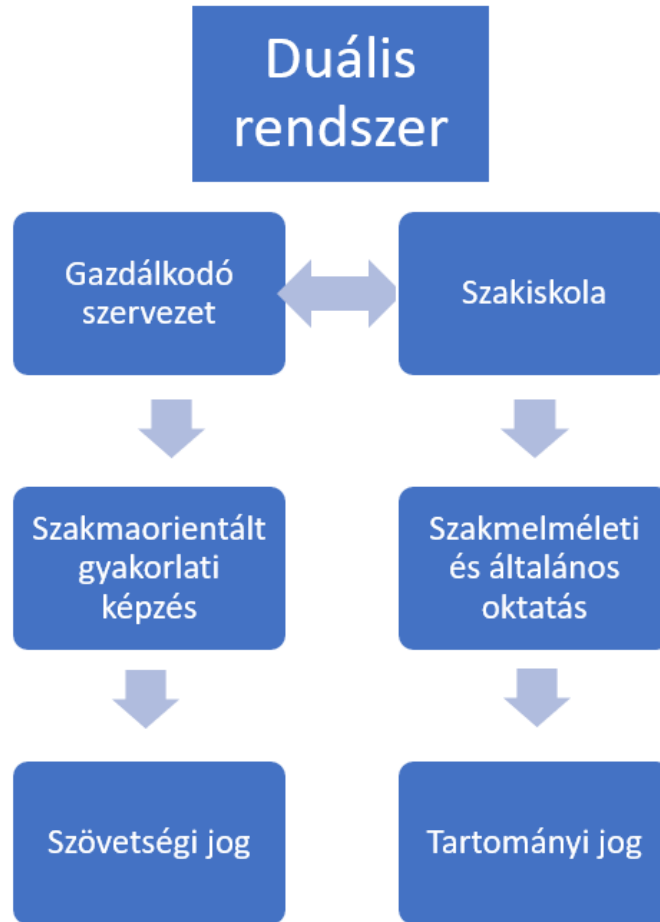
Sikeres pályázást követően a szakképzési törvény szerint a gazdálkodó szervezet és a tanuló szakképzési szerződést köt egymással.

A német szakképzési szerződés tartalmi követelményei:

- szakképzés kezdetének időpontja és időtartama, időbeli tagozódása;
- szakképzés fajtája, célja;
- napi munkavégzés időtartama;
- képzési kötelezettségek a képzési helyen kívül;
- pénzbeli juttatás összege, kifizetésének módja és határideje;
- szabadság mennyisége;
- próbaidő hossza;
- munkaszerződés felmondásának módja és feltételei.

A képzési szerződésnek a fenti adatokat kell tartalmaznia a Németországban hatályos szakképzési törvény szerint, mely a gazdálkodó és a tanuló között jön létre.

A képzés hossza kettő és három év között mozog szakmától függően, ezt a szakképzési rendelet szabályozza.

3. ábra: A duális szakképzés rendszere, Forrás: saját szerkesztés

Az üzemekben és szakiskolákban a szakképzés egymás mellett zajlik a Német Szövetségi Köztársaságban. A duális rendszer elve alapján a gazdálkodó szervezet az adott szakma gyakorlati képzéséért-, míg a szakiskola a szakelméleti és általános oktatásért felel.

A duális képzés ismertetőjele az elméleti ismeretekkel összekötött szakmai tapasztalatok elsajátítása. Ezzel biztosítva van, hogy a tanulók olyan módon sajátítják el a szakmát, ahogy később gyakorolni fogják azt.

Az üzemi képzés a szövetségi törvények és rendeletek alapján történik, a szakiskolákban folyó képzés a tartományok törvényei és jogszabályai az irányadók.

II.2.1. Német modellek és tapasztalatok

A hazai szakképzési oktatás a német modellekre és tapasztalatokra épül, ezért fontosnak tartom a példaként tekintett német modellek és tapasztalatok részletes ismertetését.

A rendszer fő célja az, hogy gyakorlatorientálttá tegye a szakképzést és segítse a tanulóknak abban, hogy részletesen megismerjék jövőbeli munkakörnyezetükkel és segítse a munkához szocializálódást. (http://trebag.hu/ckfinder/userfiles/files/Dualis_kepzes_kezikonyv.pdf)

Tanuló	
Gyakorlati képzés	Iskolai képzés
-üzem	-szakiskola
-hetente négy nap gyakorlati képzés	-heti egy- másfél nap elméleti képzés
-gyakorlati képzés	-általános ismeretek elsajátítása
-gyakorlatian készségek fejlesztése	-szakmához kapcsolódó elméleti tudás
-pénzbeli juttatást a vállalatok fizetik	megszerzése

3. táblázat: Tanulók gyakorlati és iskolai képzésének felépítése, Forrás: saját szerkesztés Wolfgang Sonnek írása alapján

A táblázat a gazdálkodó szervezet és a szakiskola közötti ideális munkamegosztást mutatja Németországban. Különösen fontos a szakképzési anyag elosztása, illetve felosztása az üzem és a szakiskola között, mivel ez volt az egyik fontos probléma a német duális szakképzési rendszerben is. Az elosztáshoz kiemelten figyelembe kellett venni, hogy a két képzési hely tekintetében mely kínál optimális feltételeket mint a elméleti, mint a gyakorlati oktatáshoz.

Szövetségi szint	Szövetségi Gazdasági és Tudományügyi Minisztérium
Tartományi szint	Tartományi minisztériumok
Regionális szint	Illetékes szervek (kamarák)
Üzemii szint	Szakképző gazdálkodó szervezetek és szakiskolák

4. táblázat: Németország szakképzési rendszerének szintjei, Forrás: saját szerkesztés Wolfgang Sonnek írása alapján

Egy szoros partnerségen alapuló szakképzési rendszert tekintve elengedhetetlen, hogy minden résztvevő érdekét figyelembe vegyék és a tervezésért, megvalósításért, továbbfejlesztésért minden szinten közös felelősséget vállaljanak.

A Szövetségi Kormányban a mérvadó és koordináló miniszter az Szövetségi Oktatási- és Tudományügyi Miniszter, más minisztériumok vele egyeztetnek.

Tartományi szinten a szakképzésért felelős bizottságok működnek, ezen bizottságok tagjai a munkaadók, a tartományi minisztériumok képviselői és a szakszervezetek.

Regionális szinten a gazdaság önkormányzati szervezeteinek jelentős hatáskörük van. Regionális szinten a tanácsadásnak, a szakképzés ellenőrzésének és elismerésének illetékesei a kereskedelmi és ipari kamarák, kisiparos kamarák, mezőgazdasági kamarák, az ügyvédi és közjegyzői kamarák, orvosi kamarák, stb.

Üzemi szinten a szakoktatók felvételével kapcsolatban és a szakképzés tervezésének ügyében beleszólási joggal bír az üzemi tanács, melyet az üzem megválasztott munkavállalói alkotják.

4. ábra: A szakképzés ideje alatt teljesítendő vizsgák, Forrás: saját szerkesztés

A szakképzés során minden egyes tanuló köteles szintmérő vizsgát tenni, ennek céljából a kamara egy vizgabizottságot alkot meg.

A képzés végén az összes tanuló záróvizsgát tesz a megszerzett szakmai tudás igazolása céljából. Itt három tagból álló vizgabizottságot hoznak létre a kamarák, a bizottságot a munkaadó, egy munkavállaló és egy szakoktató alkotja.

Az előre kibocsátott vizsgarend tartalmazza a vizsgázásra jogosultságot, a vizsga részeit, értékelésének módját, a vizsga szabályainak megszegésével fennálló következményeket, pótvizsgák dátumait. Minden szakmának szakképzési rendeletben rögzítik a számonkérés formáját, egyes szakmáknak elméleti ismeretekből történő vizsgázást írnak elő, egyes szakmák esetében munka készségeinek bemutatása képezi a vizsgát, illetve elméleti és gyakorlati vizsgafeladat is előfordul bizonyos szakmák esetében.

A sikeres vizsgát követően a kamara bizonyítványt bocsát ki a tanulók részére. A sikeres záróvizsga után kezdődhet el a karrier építése, illetve a mestervizsgának is ez az alapja.

(Wolfgang Sonnek, DIHK, Wiesbaden September 2011)

III. A DUÁLIS SZAKKÉPZÉS JELENLEGI HELYZETE MAGYARORSZÁGON

A megfelelő szakmai képzettséghez elengedhetetlen a vállalatok szerepvállalása a gyakorlati képzés során. A duális képzés elindulása és folyamatos fejlődése főként a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarának és megyei kamaráknak köszönhető, hiszen az ő szerepvállalásukkal valósult meg a duális szakképzés.

A duális képzésben tanulók számát tekintve folyamatos növekedés figyelhető meg, viszont számolni kell azzal, hogy a képzés megkezdők számát vizsgálva csökkenést érzékelünk.

Magyarországon jelenleg a középfokú szakmai képzésben tanulók száma elkerülte az 55.000 főt. A duális szakképzésben tanulókat főként a szakközépiskolák diákjai teszik ki.

A gazdasági kamarák a szakképzéssel kapcsolatos feladataikat a kormányzat által átruházott jogszabályban rögzített feladatként, a támogatási szerződésben foglaltak alapján végzik:

- *A tanulószerveződésekkel kapcsolatos tanácsadói hálózat üzemeltetése*

A kamarák kiemelten fontosnak tartják, hogy a diákok tanulószerveződéses rendszerben vegyenek részt a képzésben. Ezért a magyar Kereskedelmi és Iparkamara segíti a területi kamaráknál országosan koordinálni a tanulószerveződésekkel kapcsolatos tanácsadói hálózat működését. A színvonalas duális képzés, illetve a szerződések számának növekedése érdekében országosan 150 tanácsadó segíti a feladatok ellátását.

- *Országos rendszer működtetése a szintvizsgákkal kapcsolatban*

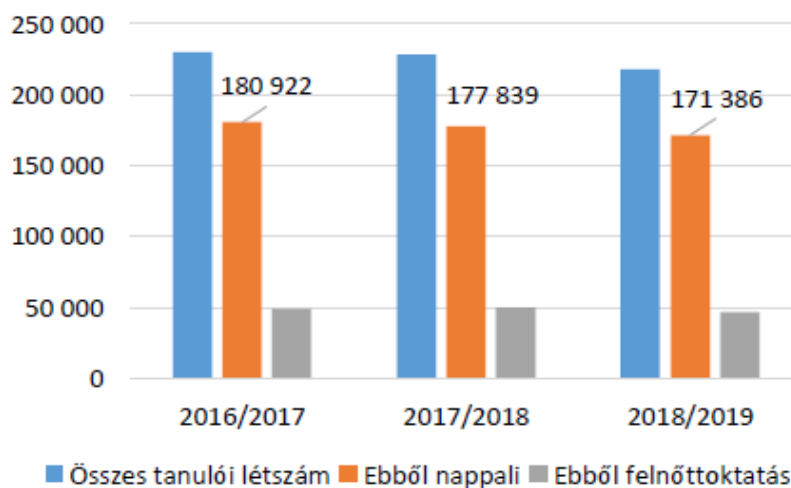
A duális képzés keretein belül a tanuló gazdasági szervezeteknél részesül gyakorlati képzésben, ehhez szintvizsga szükséges, ez azt vizsgálja, hogy a tanulók alkalmas-e az irányítás szerinti munkavégzésre. A szintvizsgákat az országos kamara koordinálja, a területi kamarák szervezik az iskolákkal együtt. Évente megközelítőleg 20.000 főt érint évente.

- *A gazdálkodó szervezeteknél történő gyakorlati képzések ellenőrzése*

A gazdálkodó szervezeteknek a duális képzésben történő részvételéhez a kamara nyilvántartásba vétele szükséges. A nyilvántartásba vételi eljárás folyamatát szintén az országos kamara szabályozza, évente megközelítőleg 9.000 szervezetet vesznek nyilvántartásba.

III.1. A duális képzésben résztvevő diákok száma

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által működtetett 44 szakképzési centrumhoz tartozó 381 tagintézményben a tanulói létszám enyhe csökkenése figyelhető meg 2016 óta.

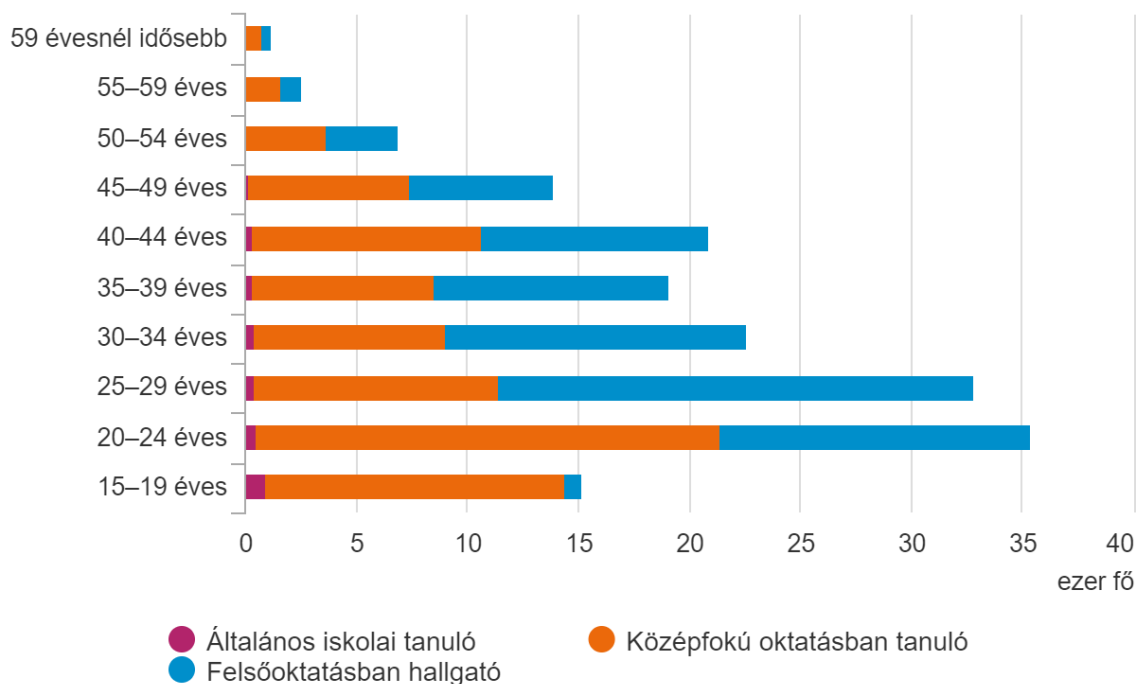
5. ábra: A szakképzési centrumok létszámadatai Forrás: ITM, NFSZ, 2018

Ahogy a fenti ábra is mutatja, ha nem történik gyökeres változtatás, abban az esetben az elkövetkező években felgyorsulhat a tanulók számának csökkenése, ennek érdekében a szakképzés hatékonyságának növelését kell megvalósítani. A célkitűzések között a beiskolázás növelése mellett a lemorzsolódás mérséklése, illetve az iskola végzettség nélküli elhagyását. Elsődleges cél, hogy szakmájukban helyezkedjenek el a szakmai képzésben tanuló diákok.

Ugrásszerű növekedést idézett elő, hogy van lehetőség a szakképesítés megszerzésére ingyenesen, és ez a megnövekedett létszám stabil az elmúlt három évben.

Az összes köznevelési intézményt tekintve nem nappali oktatásban összesen 89 ezren tanultak 2019-ben, ez a szám jelentős növekedést mutat a korábbi évekhez viszonyítva. A növekedés főként az alapfokú oktatás hatására növekedett.

A felnőttoktatásban tanulók száma korcsoportonként, 2019/2020

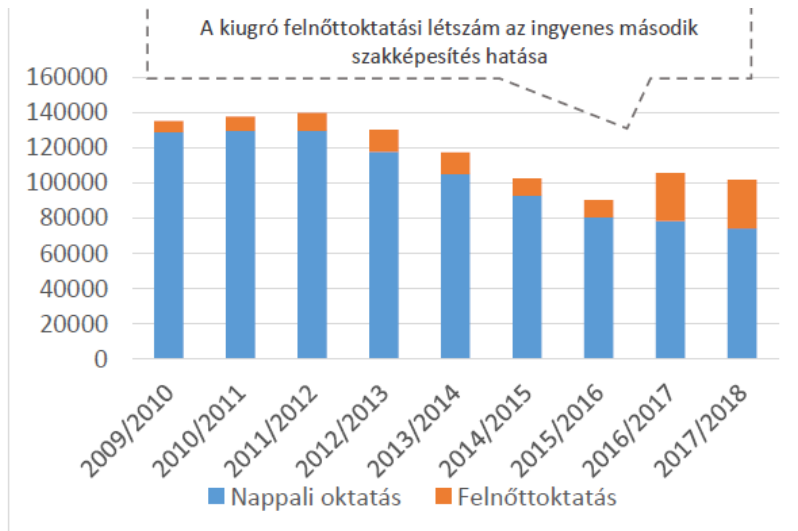

6. ábra: A felnőttoktatásban tanulók száma korcsoportok alapján, Forrás: KSH, 2020

Az ábrán látható, hogy főként a 20-30 éves korosztályban folytatják felnőttoktatás keretein belül a tanulásaikat. A tanulók korcsoportjainak megoszlását tekintve egészen 44 éves korig jelentős a képzésüket felnőttoktatás keretein belül végzők száma. (KSH, Oktatási Adatok 2019/2020, 2020)

Közel hatezer diák kapta kézhez az érettségi bizonyítványát 2019-ben, 17 ezer diák azonban valamilyen szakmai végzettséget szerzett. Felsőfokú oklevelet 2019-ben 12.800 fő szerzett, közel ugyanannyian, mint előző évben.

A felnőttoktatás képzési szerkezetének átalakulása során, egyre inkább igazodik a gazdaság igényeihez. A képzési trendek alapján megállapítható, hogy az általános iskola végeztével nem tartják vonzóknak, alacsony társadalmi presztízssűnek ítélik meg, felnőttkorban azonban egyre inkább vonzóbb egy piacképes szakma elsajátítása. Egyes szakmák kifejezetten a felnőtt korúak érdeklődését keltik fel, pusztán életkori sajátosságok miatt. Ebből is következik, hogy el kell tekinteni attól, hogy korcsoportok alapján alakítják ki a képzési csoportokat, hanem képzettségi szint szerint kell kialakítani.

7. ábra: A szakközépiskolákban tanuló diákok létszámváltozása, Forrás: Szakképzés 4.0

A szakközépiskolai képzésben részt vevő tanulók száma 2010 óta csökken a nappali oktatásban, ez az összlétszámra is hatással volt. A második szakképzés megszerzésének ingyenessé tétele a részt vevők számát jelentős mértékben megnövelte.

A szakképzésben az elmúlt sikeres időszakot főként a felnőttoktatás fellendülése okozta. A jelenleg működő képzési szerkezet jobban megfelel a gazdaság igényeinek, mint a korábbi években. A jövőben is meghatározó marad a felnőttkori szakma tanulása az európai és hazai trendek alapján, a hagyományos szakmunkásképzés a felnőttek világ felé fog eltolódni.

A szakközépiskolai képzésben jelentős mértékű a gazdasági- és műszaki tudományok képzései, illetve a szolgáltatási képzések iránti kereslet, ezek népszerűsége. A diákok ágazati megoszlását tekintve kevés az informatikai tanulmányokat folytatók száma, ezért szükséges növelni az informatikai és a műszaki tudományokat tanuló diákok arányát a szakgimnáziumokban.

8. ábra: A szakképzésben tanulók képzési terület szerinti megoszlása a 2017/2018 tanévben

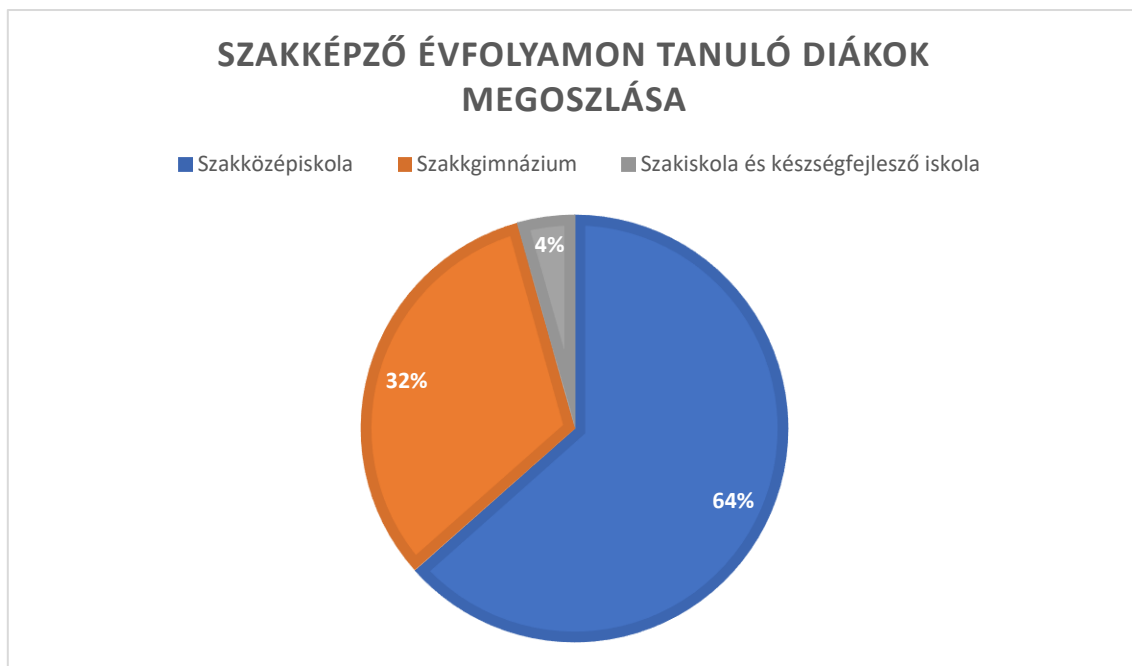
Forrás: KSH 2018

A szakgimnáziumok esetében is megfigyelhető, hogy jelentős mértékben választanak a diákok olyan szakmát, amely népszerű a tanulók körében, azonban a gazdaság igényeit nem elégíti ki.

A magyar egészségügy folyamatos létszámproblémáira tekintettel a szakképzésben fontos kihívás a tanulók létszámának növelése a szociális gondoskodás és az egészségügyi szegmensekben. (szakképzés 4.0, ITM, 2019)

A középfokú oktatásban a tanulók létszámának csökkenésével együtt a pedagógusok létszáma is csökkent, ami főként a gimnáziumi tanárok létszámának visszaeséséből adódott.

A 2019/2020-as tanévben szakképző évfolyamokon megközelítőleg 94 ezren tanulnak olyan középfokú oktatási intézményekben, amelyek szakképzést nyújtanak. Ez a szám hétezer fővel kevesebb, mint az előző tanévben.

9. ábra: Szakképző évfolyamokon tanuló diákok megoszlása Forrás: saját szerkesztés, KSH adatok alapján

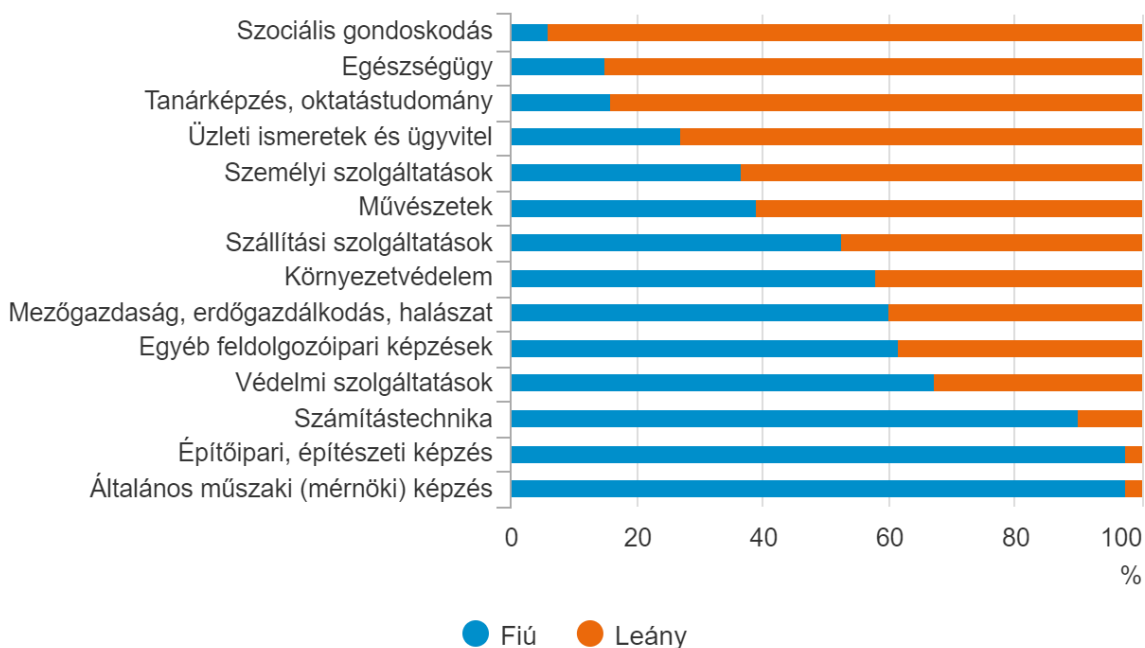
Jelenleg szakképző évfolyamokat tekintve szakközépiskolában tanulnak a legtöbben.

Szakközépiskolában jelenleg 142 szakképesítés keretein belül tanulhatnak a tanulók, legtöbben 6,1 ezer diák szakácsként folytatja tanulmányait az idei évben, a további 19 ezer fő hegesztő, eladó, cukrász, pincér szakképesítésért tanul.

Szakközépiskolákban 145 szakma elsajátítására nyílik lehetőség, ezek közül a legnépszerűbbek vendéglátás-szervező, a gyártás-technológiai technikus, a pénzügyi-számviteli ügyintéző és logisztikai és szállítmányozási ügyintéző szakképzés.

Az egyes szakképzési területek összetétele eltérő nemek szerint. Többnyire a műszaki, építőipari, mérnöki képzések a fiúk számára vonzó, míg az egészségügy és szociális gondoskodás képzéseken a lányok tanulnak nagyobb számban.

A szakképző évfolyamokon tanulók nemenkénti megoszlása szakmai területenként, 2019/2020

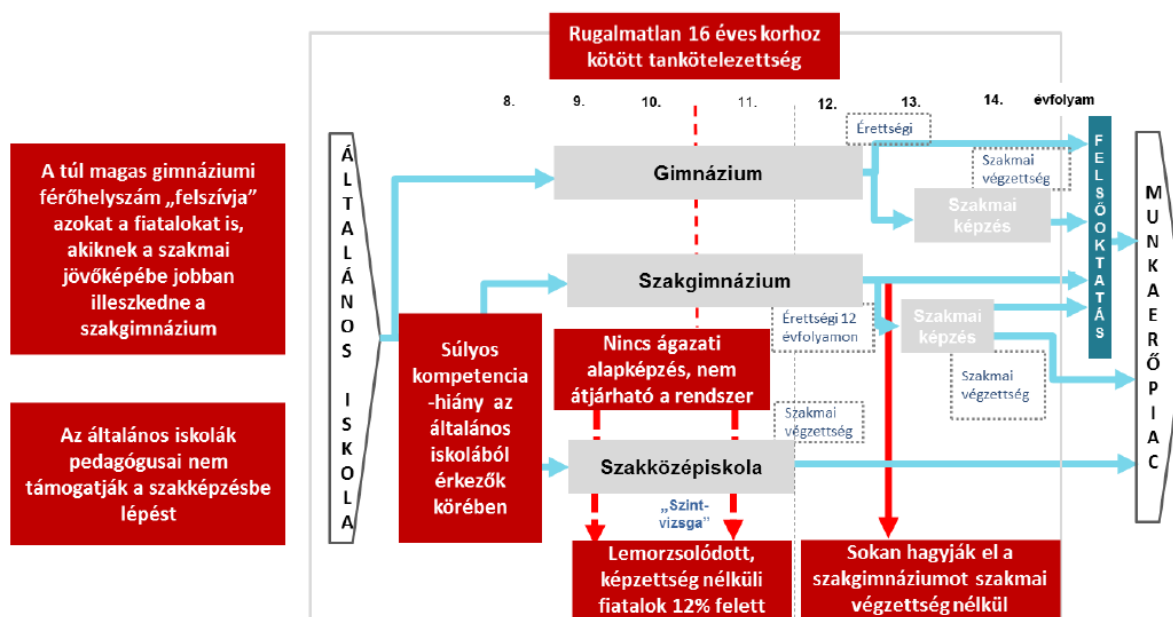

10. ábra: Szakmai területek nemek szerinti eloszlása Forrás: KSH, 2019

III.2. A jelenleg működő szakképzési rendszer kihívásai

A napjainkban is működő szakképzési struktúra magában hordozza a veszteség-faktorokat és a létszám hiányának lehetőségeit.

Az általános iskolák oldaláról, azaz bemeneti oldalon nem megfelelő az orientáció, a gyerekek szakképzésbe történő belépése nincs megfelelő mértékben támogatva. A tanárok jellemzően a gimnáziumi tanulmányokat támogatják, azt tartják sikeresnek. A gimnáziumi helyek bővülése is negatívan befolyásolja a szakképzést, hiszen azokat a fiatalokat is elvonják a szakképzésből, akiknek jövőképük és élethelyzetük alapján is ideálisabb választás lenne a szakképzés.

11. ábra: A szakképzés jelenleg működő rendszere Forrás:ITM, szakképzés 4.0

A szakképzés megítélése sajnos a rendszerváltást követően csorbát szenvedett, ahogy a fentiekből is kiderült, hogy az általános iskolai tanárok, illetve a szülők sem támogatják az ilyen típusú intézmény választását gyermekeik számára.

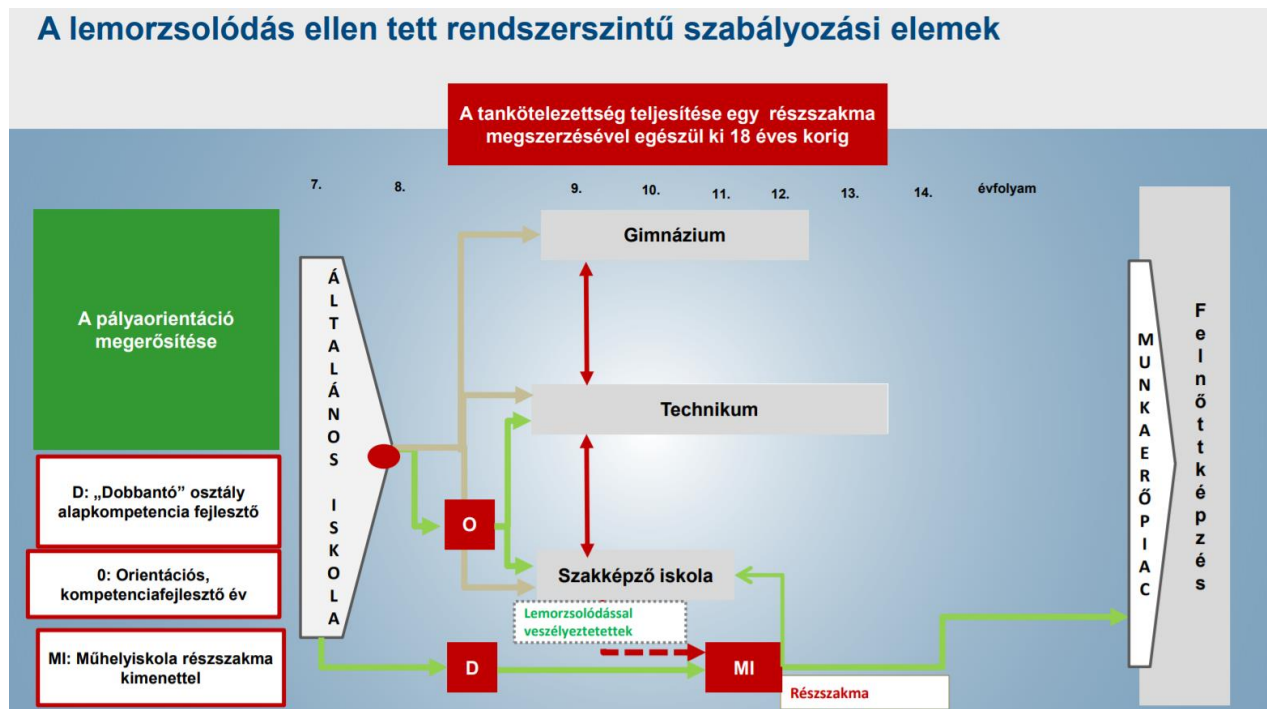
A szülők a szakképzési rendszerben rejlő alternatívákat nem látják tisztán és bonyolultsága miatt a legtöbb esetben az általános iskolai tanárok sem tudnak segíteni nekik ebben. A képző intézmények névváltoztatása sem javított a helyzeten, a szakmunkásképzők szakközépfiskolává nevezése rontotta a kétkezi szakmák választásának lehetőségét.

A rendszeren belüli problémás elemek működési szabályozásból erednek, többek között az ágazati továbbképzés hiányából, illetve az iskolából való kilépés lehetséges szakképesítés nélkül abban az esetben, ha érettségit szerez a tanuló.

A diákok 80%-a állami finanszírozású szakképzési centrumokban folytatja tanulmányait. A szakképzési centrumok intézményeinek névhasználata sem teljesen egyértelmű és megzavarhatja a diákokat és szülőket a tájékozódásban. A tapasztalatok azt mutatják, hogy sokszor nem magától értetődő, hogy az egyes iskolák melyik településen működnek. Szükségessé vált a szakképzési centrumok tagintézményeinek névhasználatát felülvizsgálni.

Szintén nagy kihívást jelent az általános iskolákból érkezők kompetenciahiányának helyzete, ez megnehezíti, vagy lehetetlenné is teszi a versenyképes tudás megszerzését. Ez abban az esetben is veszteséget jelent, ha formálisan képzettséget szereznek, viszont a későbbiekben képtelenek fejlődni és felzárkózni az új technológiák adta lehetőségekhez.

A szakmai képzés során a lemorzsolódás is hatalmas kihívást jelent, hiszen a jelenlegi rendszer nem nyújt részszakképzést. A lemorzsolódás már régebben is problémákat okozott, így ennek elkerülése miatt bevezetésre kerültek új rendszerszintű szabályozások.

12. ábra: Szabályozási elemek a lemorzsolódás ellen, Forrás: ITM

Továbbá a hátrányos helyzetű térségekben a fiatalok kénytelenek a tankötelezettségi szabályozás rugalmatlansága miatt végzettség nélkül kilépni a képzésből annak érdekében, hogy jövedelmet szerezzenek.

Legnagyobb arányban a szakgimnáziumokban nem szereznek szakmai végzettséget, mert érettségi után elhagyják az iskolát. Ők a későbbiekben a felsőoktatásban tanulnak tovább, vagy esetleg más szakterületen szereznek szakképesítést.

Az új szakképzési rendszer főbb kihívásai

13. ábra: Az új szakképzési rendszer főbb kihívásai Forrás: saját szerkesztés, Szakképzés 4.0 alapján

Összegezve tehát az új szakképzési rendszer főbb kihívásai között említhető a tanulói létszám növelése, a képzés során a diákok lemorzsolódásának elkerülése, a gimnáziumok elszívó hatásának kiküszöbölése, a kompetencia hiánnyal érkező diákok készségeinek fejlesztése, illetve a szakképzés megítélésének javítása.

VI. JOGI KITEKINTÉS A DUÁLIS SZAKKÉPZÉS VONATKOZÁSÁBAN

Jogi kitekintésem fókuszában a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény áll. A 2020 szeptemberében kezdődő tanévben már az új szabályozás alapján kezdték meg tanulmányaikat a szakképzésbe belépő tanulók.

Az alapszakmákat, az Országos Képzési Jegyzékben jelenlevő szakképesítéseket csak iskolai rendszerben nyílik lehetőség tanulni, tehát technikumokban vagy szakképző iskolákban.

Az új, törvényileg előírt változtatásokat bevezették a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben. Az szakképzési törvényre vonatkozóan 2020 elejétől léptek hatályba az intézkedések, azonban a szakképzési hozzájáruláshoz kapcsolódó rendelkezések 2021 januárjától.

(<https://pbkik.hu/szolgáltatások/szakkepzes/uj-szakkepzesi-rendszer/szakkepzesi-rendszer-2020-tol/>)

IV.1. A szakképzési törvény változásainak vizsgálata

Az szakképzés új törvényét (2019. évi LXXX. törvény) az Országgyűlés 2019. november 19-én fogadta el. Az új szakképzési törvény főbb céljai:

- a tudatos képezés-, illetve szakmaválasztás elősegítése,
- a szakképzés XXI. század által támasztott követelményekhez igazították, magas színvonal biztosítása a cél,
- a tudásalapú gyakorlati oktatás,
- a digitális tudás fejlesztése,
- a széles látókörű és kreatív gondolkodás,
- a változásokhoz történő rugalmas alkalmazkodás képessége,
- a szakképzés és a gazdaság közötti együttműködés erősítése,
- biztos megélhetést és munkaerőpiaci esélyt nyújtó szakképzettség.

Az új szabályozás alapján a technikum szakképző intézmény (volt szakgimnázium) és a szakképző iskola (régii megnevezésében szakközépiskola). A törvényben új elem az egyszer kapható pályakezdési juttatás, amelyet akkor kaphat meg a tanuló, ha sikeresen teljesíti a képzést és megszerzi a szakmát. A juttatás pontos összegét kormányrendelet szabályozza. Ez

az összeg az aktuális minimálbér 80-180%-a között van, az összeget a szakmai vizsga eredménye befolyásolja.

2020. szeptember 1-jétől egyes szakgimnáziumi első évfolyamok helyett új technikumi képzési indul, technikum elnevezés alatt. A szakközépiskola évfolyamai a szakképző iskola néven indulnak. A nevet változtatott intézmények esetében a felmenő rendszerben tanuló addigi évfolyamok kifutnak.

Új felzárkóztató programot vezettek be 2020. szeptemberétől, amely a Dobbantó program nevet kapta, ezzel együtt a műhelyiskolai képzés váltja fel a régi Szakképzési Híd programot. A megújulás által alternatív tanulási utat biztosítanak azon diákoknak, akik nem végeztek el az általános iskolát, tehát lehetőséget ad az alapfokú végzettség és egy részszakma megszerzéséhez. (<http://www.hkik.hu/hu/content/szakkepzesi-valtozas-2020>)

Az oktatók bérét a szakképző intézményekben jelentősen növelték 2020. július 1-jétől. Az állami költségvetés 35 milliárd forintot biztosít a bérek emeléséhez plusz forrásként, ez átlagosan 30 százalékos emelést mutat, továbbá egyéni teljesítmény alapján határozzák meg ennek mértékét.

IV.2. Az új szakképzési rendszer kialakítására vonatkozó koncepció bemutatása

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (továbbiakban: MKIK) bemutatta 2018 májusában téziseit az új gazdaságpolitika stratégiájának megfelelően.

Az új korszak az MKIK publikációja alapján a gazdasági fejlődésben és a jövőben fontos területeknek a KKV szektort, a szakképzés egyes szegmenseit, a digitalizációt, illetve a gazdasági környezet formálójá révén az államot tartja.

Az új korszak az ipar 4.0 kibontakozásával, a globális munkaerőpiac fejlődésével és megfelelő minőségű és mennyiségű munkaerővel valósulhat meg az MKIK nézetei alapján. A Szakképzés 4.0 nevében is kiemelte a célt, melynek lényege, hogy a szakképzési- és felnőttképzési rendszer tartalmában és struktúrájában is választ ad a negyedik ipari forradalom által létrejött kihívásokra.

Első sorban a nagyobb hozzáadottértéket alkotó cégek munkaerőhöz jutását támogatja, annak érdekében, hogy a magasabb termelékenységű területekhez áramoljon a munkaerő. Ez a Szakképzés 4.0 stratégiájának egyik alapvető filozófiája, ami a kutatás-fejlesztési

tevékenységekre és az innováció támogatására, illetve a nemzetközi termelési láncokba történő bekapcsolódásra ösztönzi a hazai vállalkozásokat.

Továbbá, az MKIK téziseiben megállapítást nyer, hogy a gazdaságban és a társadalomban alapvető tényező lett a digitalizáció versenyképesség szempontjából. Célkitűzés, hogy digitális fejlettség tekintetében Magyarország az Európai Unió legfejlettebb tíz országába tartozzon 2030-ra. Kiemelten kezeli a Szakképzés 4.0 a digitális tartalmak beépülését a szakképzésbe és a felnőttképzésbe.

A munkaerőhiány leküzdése és a bérverseny kezelése érdekében kereslet-alapúvá vált az oktatás, szem előtt tartva a gazdaság igényeit a szakképzésben, a felnőttképzésben és a felsőoktatásban. (szakképzés 4.0, ITM, 2019)

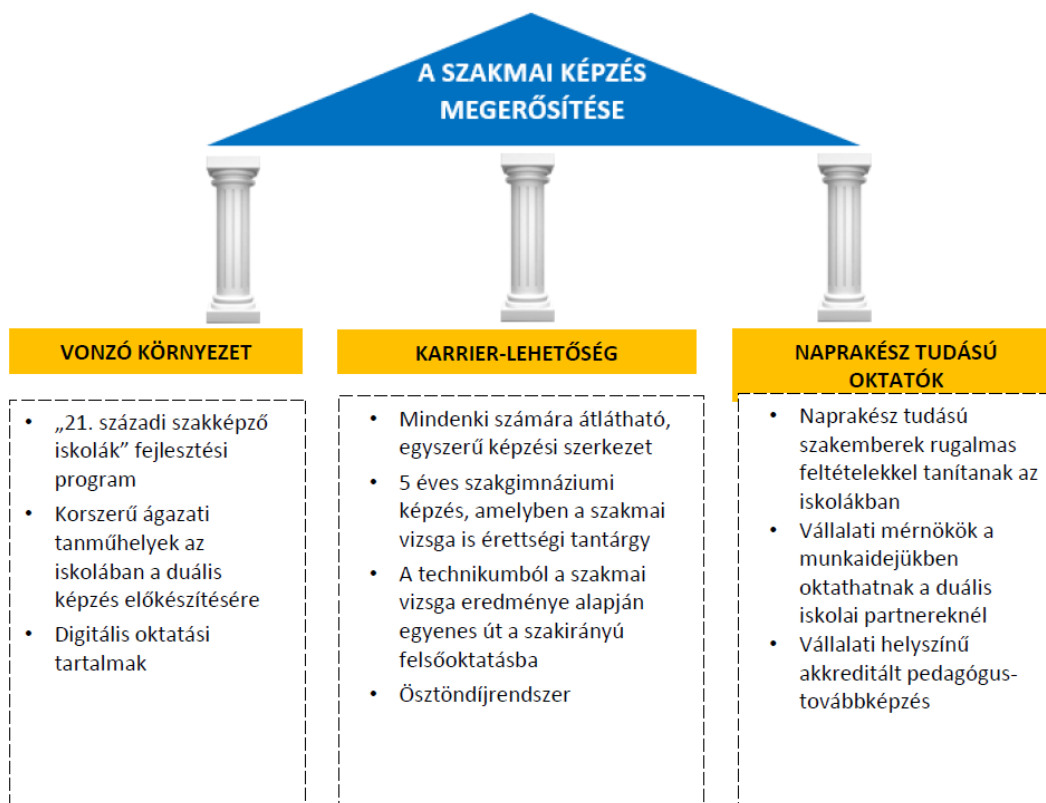
IV.2.1. A szakképzési rendszer fejlesztésének főbb céljai

A szakképzési rendszer fejlesztésének legjelentősebb céljai a következők:

- elérni, hogy a szakképzés mint vonzó alternatíva éljen a köztudatban;
- lehetőséget teremteni a szakmai karrier kiteljesedéséhez;
- naprakész, motivált és példaértékű tudással rendelkező oktatókat biztosítani;
- a végzettség nélküli iskola elhagyások számát minimálisra csökkenteni, vagy teljesen megszüntetni;
- felkészíteni és alkalmassá tenni a tanulókat az élethosszig tartó tanulásra a kompetenciák és készségek megalapozásával.

A szakképzési rendszer megújulásának nemzetpolitikai céljait tekintve törekedni kell hazánk versenyképességének fenntartható növekedésére, még több minőségi munkahely megteremtésére, a vállalkozások erősítésére és a hatékonyságuk növelésére. További nemzetpolitikai célokat képez a megszerzett tudás alapján járó biztos megélhetés, magyar vállalkozások támogassák a kutatás-fejlesztés tevékenységet és a vállalati innovációt, illetve a nagyobb nemzetközi termelési láncokhoz történő bekapcsolódást. Összességében a szakképzési rendszer újra alkotása során Magyarország élhetőbbé válása a fő cél, azon belül pedig, hogy az egyik legélhetőbb ország legyen Európán belül.

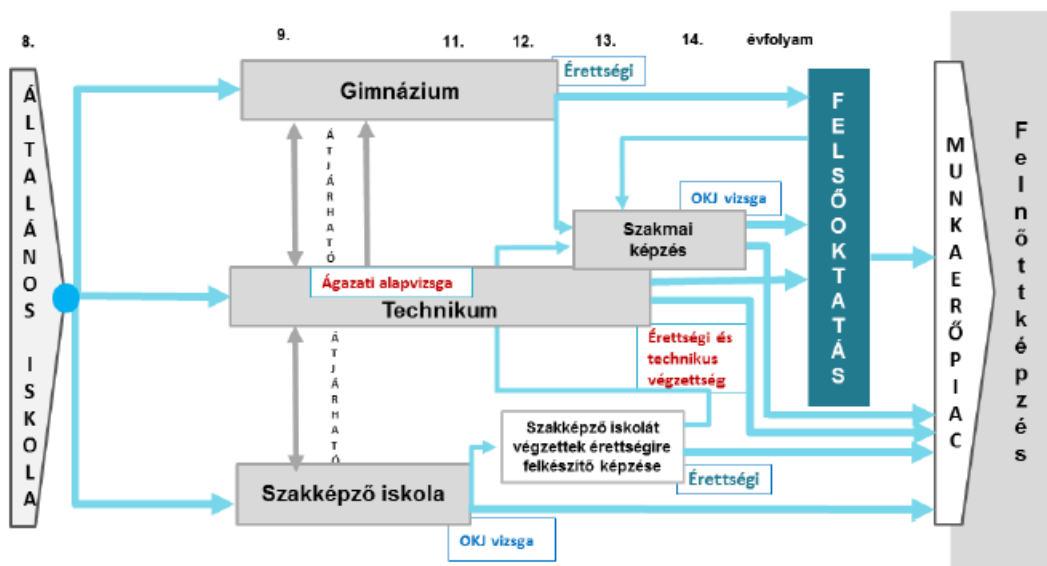
A szakmai képzés eredményességének és minőségének fejlesztéséhez több összefüggő beavatkozás vált szükségessé. A rendszer átalakításának sikeressége érdekében ki kellett emelni a három fő területet, amelyeken az érdemi változás eléréséhez változás szükséges.

14. ábra: Szakmai képzés megerősítésének 3 fő pillére Forrás: Szakképzés 4.0

IV.2.2. Az új szakképzési struktúra bemutatása

A szakmai képzés struktúraváltozása főként az elmúlt években működő rendszer problémáira reagál, illetve ad választ.

15. ábra: A kompetenciamérés folyamata a szakképzés új alaprendszerében, Forrás:

Szakképzés 4.0

Az új struktúra alapelve kimondja, hogy az ágazati szakmai alaptudás, illetve a foglalkoztatók körében is elvárt kompetenciák megalapozása az iskolarendszer feladata. Ezen ismeretek megléte mellett hatékonyabban tudják elsajátítani duális gyakorlat keretein belül a speciális szakmai ismereteket. Az friss szakemberek így biztos szakmai tudással és a tanulás képességével, illetve a további fejlesztésekre nyitottan kerülnek ki az iskolából.

A szakképzési alapfeladatot csak és kizárólag szakképző intézmények, illetve úgynevezett többcélú köznevelési intézmények láthatnak el. Szakképzési alapfeladat ellátása alatt a szakmajegyzékben megtalálható szakmák megszerzése érdekében folyó szakképzéseket értjük. A szakképző intézmények formájukat tekintve technikum, vagy szakképző iskola lehet. (2019. évi LXXX. törvény)

- **Technikum:**

Gazdasági visszajelzéseket figyelembe véve a szakgimnázium helyett a technikum megnevezést vezették be, amely a mai napig a minőségi szakképzésre utal sokak szemében. A név a végzettségre is utal, hiszen az itt végzett tanulók technikusok lesznek. A változást a képzés dualitása, egységes szervezése idézte elő.

A technikus képzés időtartamát tekintve öt éves: az első két évben ágazati ismereteket sajátítanak el, majd az ezt követő időszakban duális képzés folyik. A képzés ideje alatt a tanulószerveződés munkaszerveződésé alakul. Érettségi vizsgát négy kötelező tantárgyból tesznek

a diákok, az ötödik tantárgy a technikum szakmai vizsgája. A jó eredményekkel végzett tanulóknak lehetőségük nyílik felsőoktatásban továbbtanulni.

- Szakképző iskola:

A szakközépiskola elnevezés a legtöbb ember számára nem volt értelmezhető, ezért átnevezték szakképző iskolára. A szakképző iskolában hároméves képzés alatt az első évben ágazati ismereteket szereznek a tanulók, majd a két évben duális képzés veszi kezdetét. A végzettség megszerzése után lehetőség van érettségi, illetve a technikus végzettség megszerzésére.

A szakképző iskolák és technikumok között az első év után átjelentkezésre van lehetőség a két iskolatípus között, különbözeti vizsgát sem kell tenni, mivel egyaránt ágazati alapképzés zajlik a kilencedik évfolyamban.

IV.2.3. A duális képzés szerepe az új képzési rendszerben

A megújult képzési rendszerben a technikumoknál és a szakképző iskoláknál is meghatározó tényező a duális képzés jelenléte. Ezt támasztja alá, hogy a tanuló szerződést felváltotta a tanulói munkaszerződés, mely a diákok és a vállaltok szemszögéből is egy pozitív változás.

(<https://szakkepzes.ikk.hu/gyik>)

A régi és az új képzési struktúra közötti különbségek az alábbiak:

Régi struktúra	Új struktúra
tanuló szerződés	munkaszerződés a duális képzésben
	önhibáján kívül a duális képzés kihagyása esetén szakképzési ösztöndíjat kap
széles körű szakmakínálat	szűkített szakmakínálat
lehetőséges, hogy a tanuló sem duális képzésben, sem ösztöndíjban nem részesül.	ösztöndíja vagy munkaszerződése van a tanulóknak

csak a gimnázium utáni kétéves szakmai képzés ideje alatt kapnak ösztöndíjat a tanulók	9. évfolyamtól jár az ösztöndíj a tehetséges fiataloknak a technikum alatt
9. évfolyamtól csak hiányszakma ösztöndíjban részesülhetnek a diákok, akik arra jogosultak	egységes ösztöndíj minden diáknak a 9. évfolyamtól

5. táblázat: A szakképzés régi és új struktúrája közötti különbségek, Forrás: saját szerkesztés Szakképzés 4.0 alapján

Szavgimnázium

Juttatás Ki fizeti?	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS	HIÁNYSZAKMA-ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	és	HIÁNYSZAKMA-ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM
Juttatás Ki fizeti?					TANULÓSZERZŐDÉS VÁLLALAT	és	TANULÓSZERZŐDÉS VÁLLALAT
	9	10	11	12	13		14
	4+1 éves szavgimnázium				2 éves szakmai képzés gimnázium után		

Technikum

Juttatás Ki fizeti?	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	APÁCZAI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM
Juttatás Ki fizeti?			SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM
	9	10	vagy	vagy	vagy	vagy
			MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT
	9	10	11	12	13	14
	5 éves technikum				2 éves szakmai képzés gimnázium után	

16. ábra. Szavgimnáziumok és technikumok tanulóinak juttatásai, Forrás: Szakképzés 4.0

Szakközépiskola

Juttatás Ki fizeti?	HIÁNYSZAKMA- ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	HIÁNYSZAKMA-ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM és	HIÁNYSZAKMA-ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM és
Juttatás Ki fizeti?		TANULÓSZERZŐDÉS VÁLLALAT	TANULÓSZERZŐDÉS VÁLLALAT
	9	10	11

Szakképző iskola

Juttatás Ki fizeti?	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM vagy	SZAKKÉPZÉSI ÖSZTÖNDÍJ ÁLLAM vagy
Juttatás Ki fizeti?		MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALATS	MUNKASZERZŐDÉS VÁLLALAT
	9	10	11

17. ábra: Szakközépiskolás diákok ösztöndíj lehetőségei, Forrás: Szakképzés 4.0

V. A SZAKKÉPZÉS 4.0 KONCEPCIÓ

Az elmúlt évtizedben jelentős mértékben csökkent a munkanélküliség, közel harmadára esett vissza a nem foglalkoztatott emberek száma. Ennek az iránynak az erősítéséhez megfelelően kvalifikált szakemberekre és ezen munkavállalók megbecsülésére van szükség. Osztrák mintára a szakképzés vonzóbbá és gyakorlatiasabbá tétele a cél.

A kormány a szakmai javaslatokat figyelembe véve hozott döntést a társadalmat is nagyban befolyásoló munkaügyi kérdésekről. A középiskolákban is jól képzett szakemberek integrálása a cél a munkaerőpiacba és a vállalatok működésébe.

A magyar fiatalok képzésének kulcsfontosságú tényezője, hogy úgy kerüljenek ki az iskolarendszerekből, hogy a gazdaság által igényelt képzettséget elsajátították és megalapozták a tanulást egy egész életen át.

A negyedik ipari forradalom hatására új foglalkozások és munkakörök jönnek létre, így az oktatásban átadott ismereteknek is folyamatos megújulására van szükség.

Mindezen okok miatt dolgozta ki az Innovációs és Technológiai Minisztérium a Szakképzés 4.0 stratégiát, ami a szakképzés és a felnőttképzés továbbfejlesztését mutatja be.

A szakképzés 4.0 tehát az ITM által megalkotott új a szakképzés és felnőttképzés megújításáról, fejlesztéséről szól , amelyet 2019-ben jóváhagyott a kormány, 2020-ban pedig elkezdte megvalósítani.

V.1. Az ipar 4.0 következményeként a szakképzést befolyásoló tényezők feltérképezése

A szakképzés és felnőttképzés átformálása különös képen aktuálissá vált a folyamatosan növekedő foglalkoztatói elvárások miatt, illetve a munkaerő-piac helyzetének folyamatos változása miatt. Egyik fő oka, az egyre gyorsabb ütemben változó technológiák és eljárások, melyek az ipar 4.0 következtében kezdtek el átalakulni.

A robotizáció és az automatizáció a munkakörökben is változásokat hozott, hiszen ennek következtében már nincs szükség betanított munkásokra, sokkal inkább a szakképzett munkaerőre. Az átalakuló körülményekben a magasabb hozzáadott értékkel rendelkező munkavállalóra van szükség, nagyobb szerepet kap az egyén kreativitása és a munkavállalói együttműködésen. A tudásalapú társadalom egyre nagyobb teret kap, ennek erősítése szükségszerű.

Továbbá, makrogazdasági tényezők is a szakképzés átalakításának szükségességére mutatnak rá, hiszen mostanra már nem a kínálat jellemzi a munkaerőpiacot, hanem a kereslet. Számos szakmát tekintve hiány van a képzett szakemberekből, melyek a gazdaság számára nélkülözhetetlenek.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésével történő duális szakképzést érintő változások hatására sem tudja teljes egészében kielégíteni a gazdasági igényeket. Hosszú távon problémákhoz, illetve versenyképtelenséghez vezet, hogy a képzési rendszer nem a munkaerőpiaci keresleten alapul, hanem főként a kínálaton.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium a következő gazdaságfejlesztési stratégiát fogalmazta meg, melyet a 2018-2030-as időszakban igyekeznek megvalósítani:

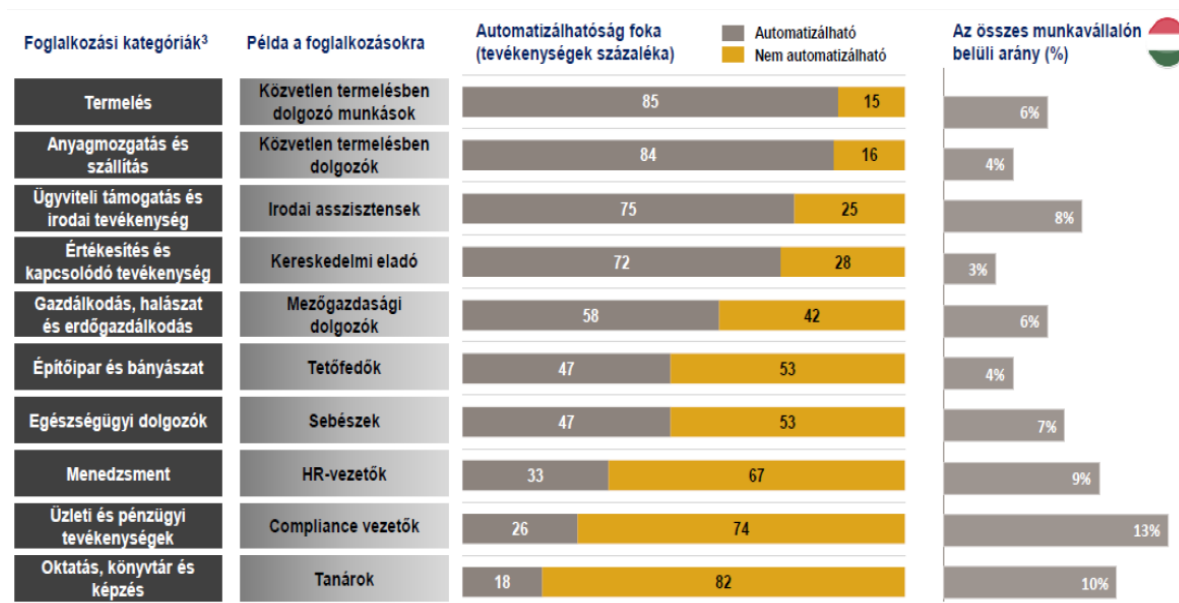
Magyarország benne legyen Európa első öt országa között, ahol a legjobb élni, dolgozni és lakni. Ehhez pedig az szükséges, hogy növekedjenek a bérek, megbízható és stabil munkahelyek legyenek, illetve növekedjenek a bérek.

Ezen cél eléréséhez három eszközt határoztak meg: az okos és tiszta energiát, biztonságos és gyors közlekedést, kreatív magyar munkavállalók és innovatív vállalkozások.

A gazdaság szerkezetének megerősítése céljából a főbb célokat pedig a magas hozzáadott értékkel rendelkező külföldi vállalatok hazánkba történő bevonásában látja, így a magyar munkavállalók magasabb bérhez juthatnak és a magyar kis- és középvállalkozások saját termékeinek fejlesztésének növelése a technológiai alapú termelés által.

A szakképzésnek és felnőttképzésnek ezen célok megvalósítását kell segítenie. Ehhez olyan szakképzési rendszerre van szükség, amely vonzza a kreatív fiatalokat és versenyképes szaktudással rendelkező szakemberek kinevelését teszi lehetővé, valamint keresletvezérelt felnőttképzési rendszerre.

V.2. Foglalkoztatói elvárások változása az ipar 4.0 tekintetében

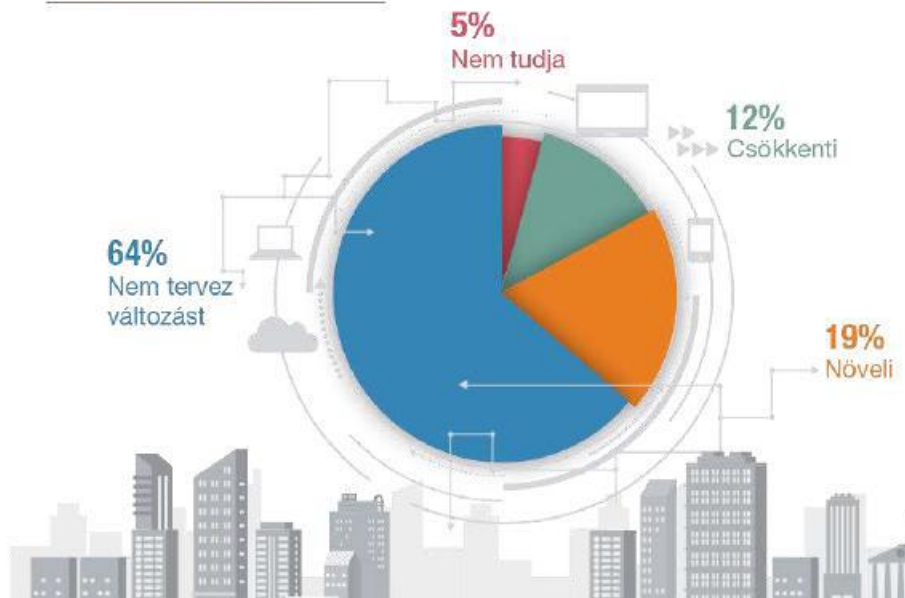
18. ábra: A digitalizálhatóság aránya a különböző foglalkoztatási kategóriákban Forrás: McKinsey - 2018

A technológia fejlődése által egyre gyakoribb az emberi tevékenységek automatizálása, egyes szakmák feladatkörét ma már gépek látják el, az idő előrehaladtával az automatizálás csak növekedni fog a jövőben. Az automatizáció különösen a demográfiai stagnálás szempontjából fontos, ezzel kapcsolatban keresik a kivitelezés megoldását a cégek.

Eltérő arányban automatizálhatóak a különböző szakmák, vannak olyan területek, ahol döntő többségében lehet (pl.: termelés és anyagmozgatás esetében 80% feletti), ugyanakkor azon szakmák esetében nem lehetséges ilyen fokú automatizálás, ahol elengedhetetlen a személyes kapcsolat (pl.: egészségügy, oktatás esetében jóval 50% alatti).

Az említett tényezők miatt különösen fontos felmérni a digitalizáció és az automatizáció hatásait és ezeknek megfelelően módosítani az egyes képzéseket. Ez a radikális átalakítás kiemelten a nagy százalékban automatizálható szakmák esetében fontos.

Csökkenteni, vagy növelni fogja a munkaerő létszámát a digitalizáció?⁴

19. ábra: A digitalizáció hatására várható munkaerőlétszám-változás Forrás: Manpower – 2016

Kiemelt jelentőséggel bír, hogy az automatizálás fejlődése és mennyiségének növekedése nem jelenti a munkavállalók foglalkoztatásának csökkenését.

Az egyik legnagyobb munkaerő-piaci szolgáltató, a Manpower felmérése alapján a digitalizáció szempontjából munkaadók többsége úgy gondolja, hogy nem fogja megváltoztatni a munkaerő létszámát. A fennmaradó szavazatok közül pedig a legtöbben úgy vélték, hogy a digitalizáció hatására növelni fogják a munkavállalók számát.

Az egyértelműen kijelenthető, hogy az egyszerű, betanított munkahelyek száma csökkenni fog ezáltal, hiszen ezeket a munkafolyamatokat elvégzik a robotok. A szakképzett munkavállalókra viszont egyre jobban megnő az igény, hiszen az automatizált termelésnek, kiépítésének, működtetésének, karbantartásának elengedhetetlen tényezője a szakképzett munkaerő.

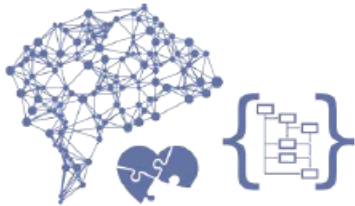
A szakképzésnek tehát új elemeket és módszertant kell átadnia, a jelenlegihez viszonyítva ebben kell felkészülni a magasabb rendű képzésre, ezáltal a végzetek munkaerőpiaci hozzáadott értéke növekedni fog.

2020-ban⁵

1. Komplex problémamegoldás
2. Kritikus gondolkodás
3. Kreativitás
4. Emberek kezelése
5. Csapatmunka
6. Érzelmi intelligencia
7. Ítélet és döntéshozatal
8. Szolgáltatás orientáció
9. Tárgyalás
10. Kognitív rugalmasság

2015-ben

1. Komplex problémamegoldás
2. Csapatmunka
3. Emberek kezelése
4. Kritikus gondolkodás
5. Tárgyalás
6. Minőségellenőrzés
7. Szolgáltatás orientáció
8. Ítélet és döntéshozatal
9. Aktív hallgatás
10. Kreativitás

20. ábra: A kompetenciaelvárások várható változása 2015; 2020 Forrás: *Future of Jobs Report, World Economic Forum*

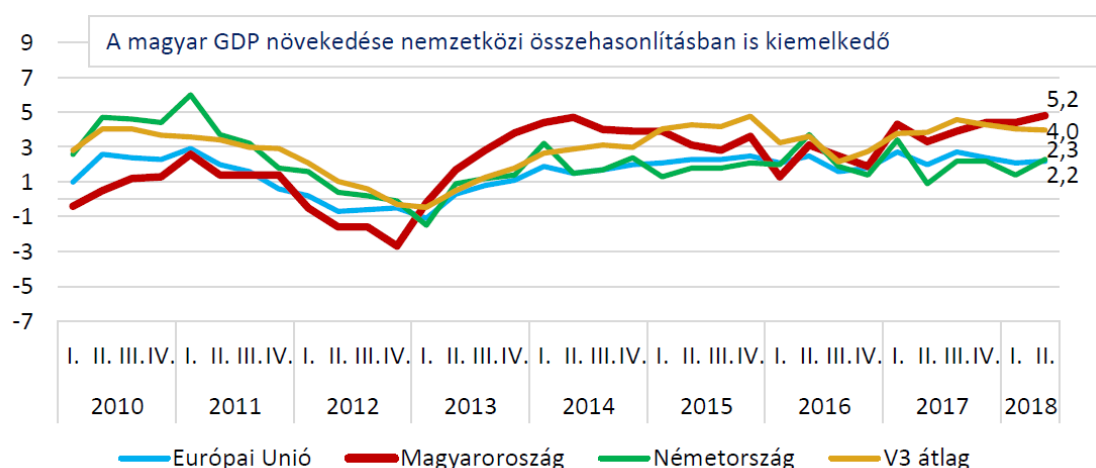
A World Economic fórum által elvégzett kutatások eredményei alapján tisztán látszik, hogy az ipar 4.0 megváltoztatta az elvárt kompetenciákat.

A komplex problémamegoldás vezető helyet foglal a legfontosabb kompetenciák között 2015-ben és 2020-ban egyaránt. A kreativitás és a kritikus gondolkodás szerepe nő a legfontosabb tíz kompetencia között, hiszen ezek a legfontosabb nem automatizálható elvárások közé tartozó kompetenciák. Többek között a kognitív rugalmasság, illetve az érzelmi intelligencia új elvárásként jelentek meg az idei listán, ezek mind olyan kompetenciák, melyek emberi együttműködést igényelnek. Tehát felértékelődnek azok a tulajdonságok, melyeket nem lehet gépekre bízni.

Ez azokra a munkahelyekre különösen igaz, amelyeknél az emberi tényező nem helyettesíthető automatizálással, mint például a pszichológus, a nővér, a tanár.

Ez azt jelenti, hogy új, magasabb képzettségi szintet igénylő munkakörök jelennek meg, melyekhez a leendő munkaerő az ipar 4.0 szempontrendszer alapján részesült képzésben.

V.3. A szakképzést befolyásoló Makrogazdasági folyamatok

21. ábra: A GDP változása 2010–2018 között az Európai Unióban, Magyarországon, Németországban és a V3 országok átlagában. Forrás: KSH, Eurostat – 2018

A magyar GDP növekedése a 2010-es évet követően pár évig az Európai Unió és a három visegrádi ország (Csehország, Lengyelország, Szlovákia) átlaga alatt volt. Ez hamar éles fordulatot vett és 2013-ban meghaladta a visegrádi hármas országok, illetve az EU átlagát.

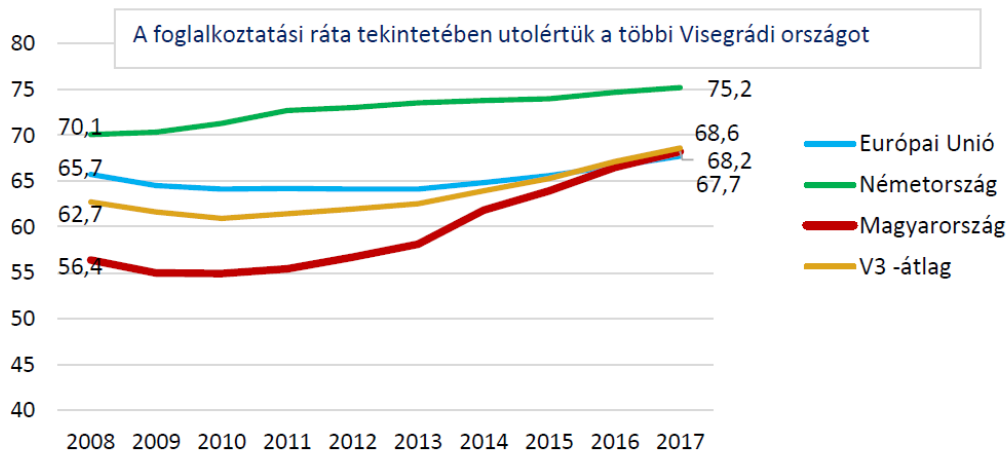
Fontos szerepe volt a növekedésben a foglalkoztatottság növekedésének, így munkájukkal többen járultak hozzá a fejlődéshez, mint az ezt megelőző években.

A hatékonyság növekedés megvalósulása elengedhetetlen a gazdasági növekedés fenntartása érdekében. Elengedhetetlen tehát a jobban, más rendszerben képzett munkaerő. Szükségessé vált tehát a szakképzés és felnőttképzés átalakítása a gazdaság igényeinek figyelembevételével.

V.4. A szakképzést befolyásoló Munkaerő- piaci folyamatok

2010-ben mélypontra volt a foglalkoztatottság hazánkban, messze elmaradva az Európai Unió és a három visegrádi ország átlagától.

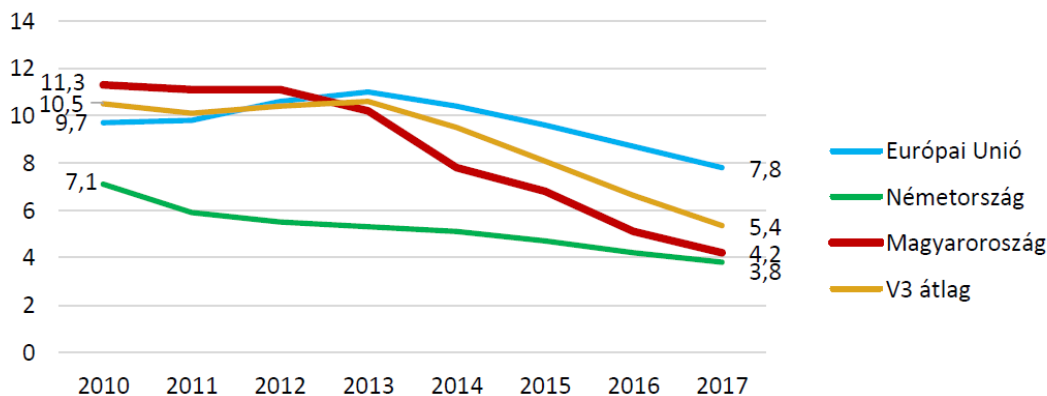
Jelenleg Magyarország az EU- és a visegrádi országok átlagát is utolérte foglalkoztatás tekintetében a különféle munkaerő-piaci programok által.

22. ábra: A foglalkoztatási ráta változása 2008–2017, Forrás Eurostat

Ez a munkaerő-tartalék csökkenéséhez vezet, ami azt jelenti, hogy kevesebb embert lehet bevonni szükség esetén a munkaerőpiacra.

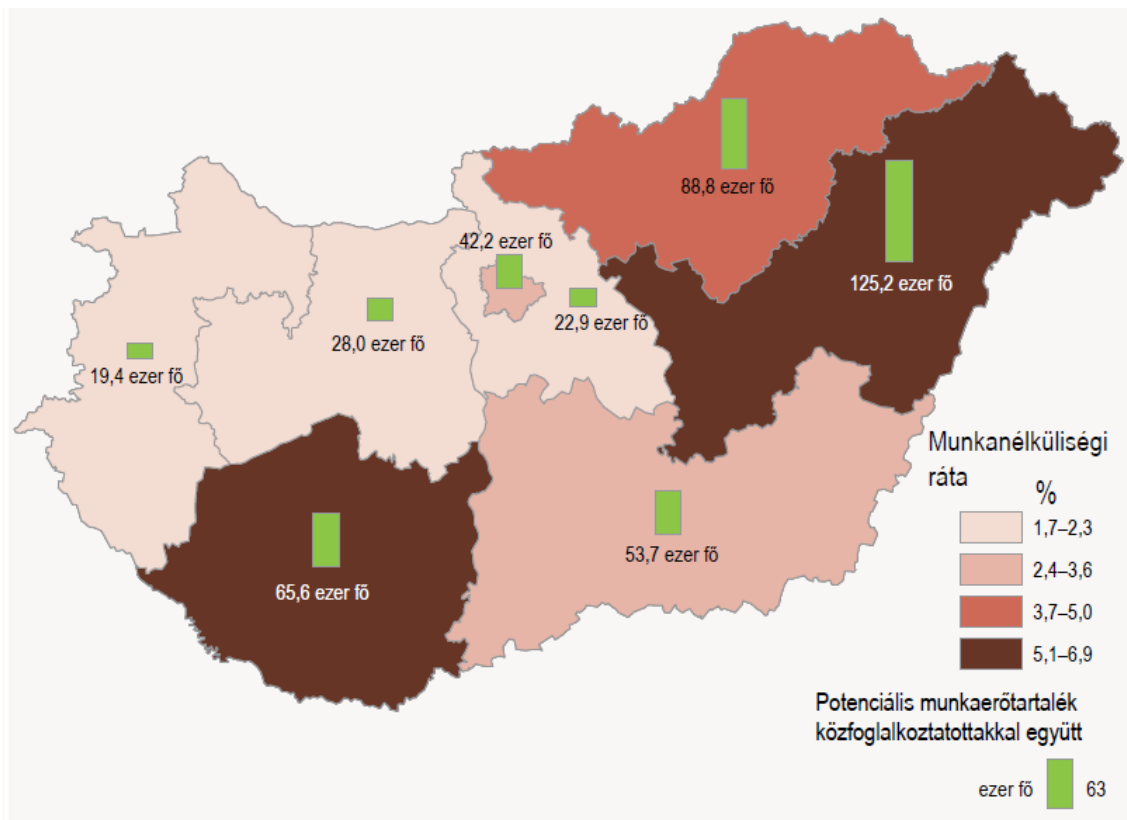
A további növekedés érdekében az egy főre jutó termelés mennyiségének és értékének növelésével érhető el.

23. ábra: A munkanélküliségi ráta változása 2010–2017, Forrás: Eurostat

A munkanélküliség nagy mértékben csökkent a foglalkoztatás növekedésének köszönhetően. 2010-ben Magyarországon 11,3% volt a munkanélküliek aránya, amely akkoriban az élen járt az Európai Unió más országaihoz viszonyítva. Évekkel később Európa minden országának sikerült csökkentenie a munkanélküliek arányát, Magyarországon tapasztalható a legnagyobb mértékű csökkenés. 2017-re 4,2%-ra csökkent, ez megközelítőleg feleannyi mint az EU átlaga, majdhogynem a német rátával megegyező.

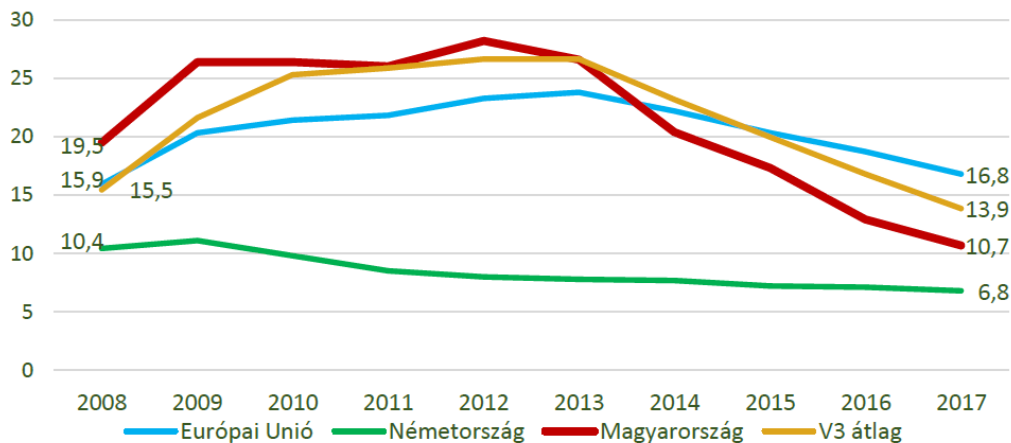
A hazai munkaerőpiac tehát a teljes foglalkoztatottságot megközelítő állapotban van. A hosszabb ideig álláskeresőket jelentős része bizonyos kompetenciák alacsony fejlettségi szintjével küzd, ezt orvosolnia kell a felnőttképzésnek és szakképzésnek.

24. ábra: A munkanélküliségi ráta 15–64 évesek körében és a potenciális munkaerő-tartalék régiók szerint 2018. I. negyedév. Forrás KSH, 2018

A 15-64 évesek körében a munkaerő-tartalék vizsgálatával a területi különbségek a munkaerőpiac általános javulásával is fennmaradtak. Az ország egyes részein alig található munkaerő-tartalék.

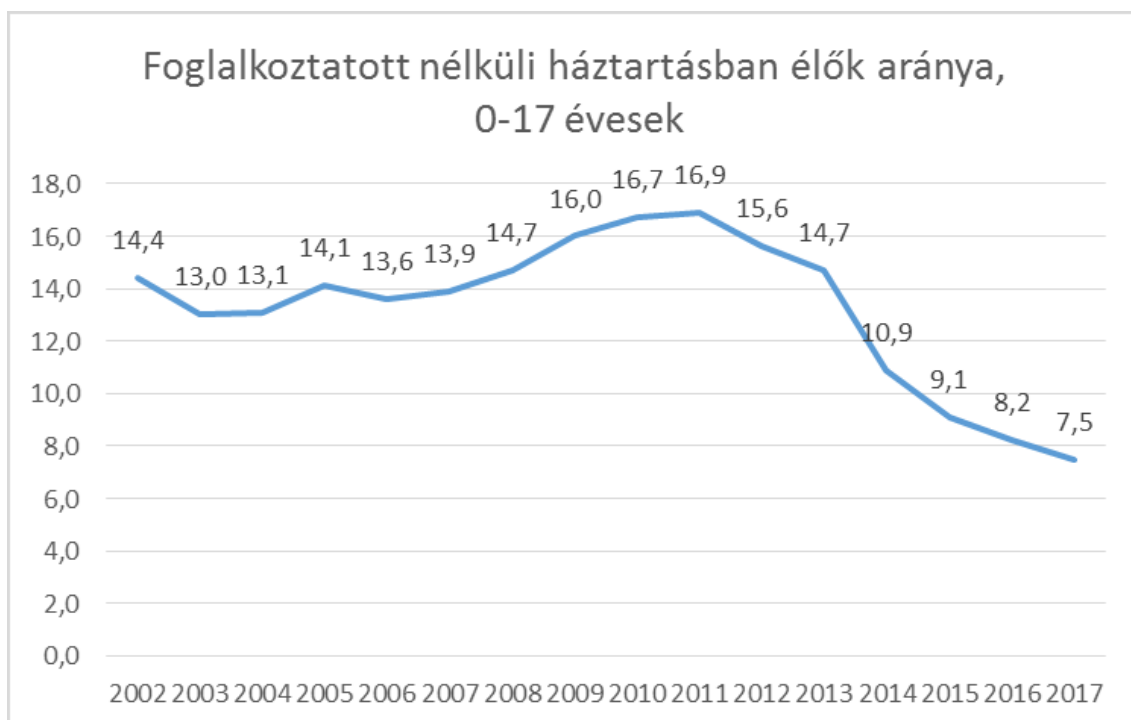
Mindössze két régióban haladja meg az 5%-ot a munkanélküliek száma, az Észak Alföldön és a Dél-Dunántúlon, itt van a legnagyobb munkaerő-tartalék.

25. ábra: Az ifjúsági munkanélküliségi ráta változása 2008–2017 között; Forrás KSH – 2017

A fiatalok körében levő munkanélküliség az Európai Unió egyes országaiban jelentősen nagy mértékű. Magyarország, mint a grafikonon is látható a fiatalok munkanélküliségének számában is jól áll, ez azt is jelenti, hogy hazánkban könnyebb a fiataloknak munkát találni, mint az EU legtöbb országában.

A 10,7%-os fiatalok munkanélküliségének aránya jelentősen a minden korosztályt érintő 4,2%-os arány felett van. Ezért továbbra is a 15-24 évesek a munkaerő-piaci tartalék, viszont az fontos, hogy megfelelően képzetten kerüljenek be a munkaerőpiac szereplői közé.

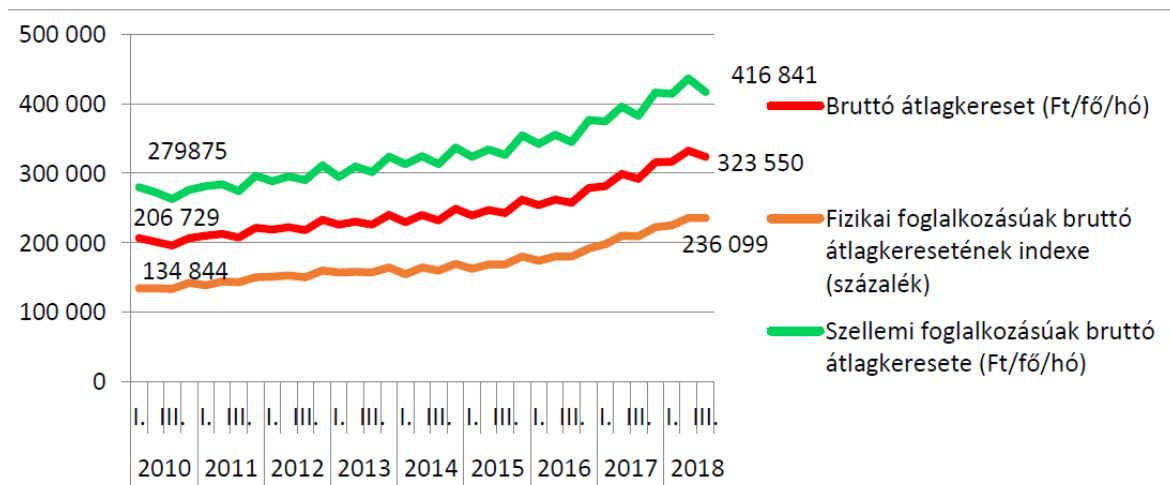

26. ábra: Dolgozó nélküli háztartásban élő kiskorúak aránya 2007–2017 között Forrás:

Oktatási Hivatal, 2018

A dolgozó nélküli háztartásokban élő kiskorúak számát tekintve 2010-ig folyamatos növekedés figyelhető meg, Ez azt jelentette, hogy az ilyen családok gyermekei nem látták azt a példát, hogy valamelyik szülő reggel munkába indul. Ez nem csak a munkaerőpiacra, hanem a társadalomra is károsan hatott.

A munkaerő-piaci újítások- és a közfoglalkoztatás rendszere által egyre kevesebb dolgozó nélküli család van. Az ilyen háztartásban élő kiskorúak arányát tekintve a 2010-es adatokhoz képest a felére csökkent.

27. ábra: A keresetek változása 2010–2018 között; Forrás: KSH – 2018

Az átlagkereset jelentős emelkedését figyelhetjük meg. Jelentős növekedés legfőképp a fizikai foglalkozásúak körében figyelhető meg, itt a bruttó átlagkereset 75%-kal nőtt. A szellemi foglalkozásúak esetében is növekedés látható, ez esetben közel 50%-os.

A garantált bérminimum és a minimálbér is folyamatosan növekedik, a minimálbér 2019-ben 149.000 Ft, 2020-ra 161.000 Ft-ra emelkedett.

Az egyértelmű növekedés hatására a magyar munkavállalók körében javul a hazai munkavállalási kedv.

V.5. A szakképzés 4.0 stratégia bemutatása

Az Európa 2020 stratégia keretein belül az Európai Unió tagországai a munkaerő-piaci igényekhez igazítja a képzési rendszerét. Fontos szerepet kap a fenntartható és intelligens növekedés, hiszen ezáltal az Európai Unió gazdasági hiányosságai orvosolhatók a termelékenység és a versenyképesség növelhető.

Az Európa 2020 stratégia végrehajtásának érdekében az EU-s országok kormányai nemzeti célértékeket határoznak meg, az uniós célok megvalósításának érdekében.

Az oktatás 2020 keretrendszer négy stratégiai célja:

1., Az élethosszig tartó tanulás és mobilitás szemlélet kialakítása, továbbá a változásokra gyorsabban és hatékonyabban reagálni tudó, nyitottabb világnézettel rendelkező oktatási és szakképzési rendszer megvalósítása.

2., Az oktatás hatékonyságának és minőségének növelése, az alapkészségek szintjének emelésével, a matematikai, a műszaki tudományok népszerűsítésével és az nyelvi készségek fejlesztésével valósul meg.

3., Az állampolgárok tudásának és szakmai készségeinek fejlesztése egész életük során gazdasági-, szociális- és személyes körülményektől függetlenül.

4., A gazdasági fejlődés érdekében a képzések minden szintjén fontos a kreativitás és az innováció fejlesztése. Ez a polgárok kezdeményező-készségét, digitális kompetenciáit, vállalkozói készségeit és a tudatosságot fejleszti és segíti elő.

(<http://oktataskepzes.tka.hu/hu/oktatas-es-kepzes-2020-strategiai-keretrendszer>)

Az Európai Unió által nyújtott támogatást rendelet szabályozza, melynek keretében 2014-2020 időszakra elkészítette a magyar Kormány a Partnerségi Megállapodást. A megállapodás fő célja, hogy a termelés magas hozzáadott értékkel jöjjön létre, a foglalkoztatás növelése, a növekedés fenntartása. Ennek érdekében öt nemzeti prioritást jelölt ki:

- helyi, térségi fejlesztések a gazdasági növekedés érdekében;
- szembenézés a népesedési kihívásokkal;
- energia és erőforrások teljesítményének növelése;
- foglalkoztatás növelése;
- gazdasági szereplők hazai- és nemzetközi versenyképességének erősödése.

Az Európai Unió támogatással létrejött projektek hozzájárulnak szakképzés 4.0 céljainak eléréséhez, a szakképzéssel és felnőttképzéssel kapcsolatosan elindult projektek a következők:

Felhívás azonosító jele	Felhívás neve
GINOP-6.1.1-15	Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése
GINOP-6.1.2-15 VEKOP-8.5.4-17	A digitális szakadék csökkentése
GINOP-6.1.3-16 VEKOP-8.5.1-17	Idegen nyelvi készségek fejlesztése
GINOP-6.1.4-16	Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése a konvergencia régiókban
GINOP-6.1.5-16 VEKOP-8.5.2-17	Munkahelyi képzések támogatása nagyvállalatok munkavállalói számára
GINOP-6.1.6-16 VEKOP-8.5.3-17	Munkahelyi képzések támogatása mikro-, kis- és középvállalatok munkavállalói számára
GINOP-6.1.7-VEKOP	Munkahelyi képzések támogatása mikro-, KKV-k és nagyvállalatok munkavállalói számára indított képzések szakmai támogató programja
GINOP-6.1.8-17	Vállalati Képző Központok rendszerének kialakítása és működtetése
GINOP-6.1.9-18	Ágazati Képző Központ kialakítása a közlekedési ágazatban
GINOP-6.1.10-18	IPAR 4.0 Ágazati Képző Központ kialakítása
GINOP-6.2.1-VEKOP-15	Részvétel az OECD Felnőttek Képesség- és Kompetenciamérése programjában PIAAC
GINOP-6.2.2-VEKOP-15	A szakképzést végzettség nélkül elhagyók számának csökkentése
GINOP-6.2.3-16 VEKOP-8.6.3-16	A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése
GINOP-6.2.4-VEKOP-16	A 21. századi szakképzés és felnőttképzés minőségének, valamint tartalmának fejlesztése
GINOP-6.2.5-VEKOP/18	Felnőttképzési, felnőttoktatási, szakképzési irányítási rendszer digitális átállása

28. ábra: Oktatással kapcsolatos pályázatok; Forrás: ITM szakképzés 4.0. 104. oldal

Számottevő a szakképzést és felnőttképzést segítő projektek mennyisége, melyeknek a szakképzés 4.0 célkitűzéseit hivatottak segíteni a megvalósulásban Európai Unió támogatások révén.

VI. A ZALAEGERSZEGI DUÁLIS KÉPZÉSI PROGRAM

A duális képzés lényege, hogy a gyakorlati képzés vállalati vagy vállalati jellegű helyen, környezetben zajlik. Ezen esetben a hallgatói munkaszerződéssel vagy tanulói munkaszerződéssel rendelkező tanulók pontosan meghatározott tematika alapján gyakorlati oktatásban részesül, ehhez a személyi és a tárgyi feltételek megléte elengedhetetlen a vállalatok részéről. A képzés alatt a tanuló megismerkedik az általa tanult szakmában használatos eszközökkel, módszerekkel, anyagokkal és rendszerekkel, illetve mentora segít a tanulóknak ezen tudás használatában és alkalmazásában. Gazdálkodó szervezetek napi feladatainak ellátására, a felmerülő hibák megoldására készítik fel a fiatalokat.

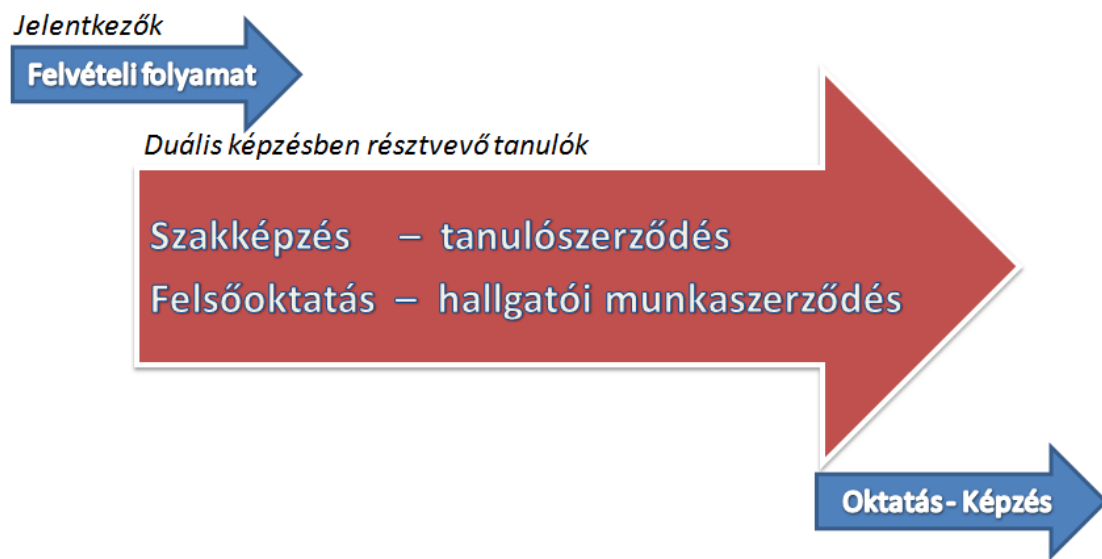
Sajnos ez az ideális környezet nem minden esetben valósítható meg. A vállalatok a tanulólétszám fogadásával kapcsolatban bizonyos korlátokkal rendelkeznek, különböző területekre történő specializálódás is korlátozzák a gyakorlati oktatás egészének megvalósulását, illetve a szakmai vizsgára felkészítés is nagyban megnehezíti a gyakorlati oktatás megvalósítását. A gyakorlati helyeken történő oktatás mind szakmai, mind pedagógiai szempontból jól képzett, naprakész tudású szakembereket igényel, mely létszámterheltséget okozhat a vállalatoknál.

A vállalkozások a diákok igényeit és elvárásait igyekeznek kielégíteni a gyakorlati oktatás során. Továbbá igénylik az oktatók munkáját és a gyakorlati kompetenciák átadását segítő megoldásokat. A képzőközpontban zajló gyakorlati oktatások során a tanuló a vállalati termelő feladatokat végezve sajátítja el szakmai tudást megfelelő szakmai felügyelet mellett. Szakképzést tekintve közösségi célú vállalkozás keretein belül létrehozott, gyakorlati képzést szolgáló tanműhely. Tanulószerződés keretén belül történő gyakorlati oktatásnak a fő célja, hogy valós gazdasági környezetben valósuljon meg a gyakorlati oktatás. Itt egyéni és projektfeladatokban vesznek részt a diákok a lehető legjobb feltételeket biztosítva a minőségi oktatás érdekében.

VI.1. A Duális Ágazati Képzőközpontok bemutatása

A gyakorlati képzés megszervezése vállalati körülmények között történik, ez a duális képzés lényege. A tanuló az életkorának és szakmájának megfelelő gyakorlati képzésben részesül. A képzés során a tanuló mentora segítségével megismerkedik szakmájában használt rendszerekkel, anyagokkal, módszerekkel és eszközökkel. A diákok a gyakorlati oktatás során a szervezet napi feladatai között előforduló munkafázisokat ismer meg. Ezek az ismeretek segítik a szakma elsajátítását és a vizsgákon történő megfelelést.

Az oktatási intézmények és a duális képzésben jelen lévő vállalati partnerek tudják működtetni a képzési rendszert. Ez azt is jelenti, hogy a tanuló megadott felvételi eljárás keretein belül jelentkezik az általa választott oktatási intézménybe, később kapcsolatba kerül azzal a vállalattal, amely gyakorlatra fogadja az oktatási intézményébe való beiratkozás után. Szakképzés esetében tanulószerveződést, felsőoktatás esetében pedig hallgatói munkaszerveződést kötnek, a mennyiségi és főként a minőségi feltételek alapján oktatják a tanulókat a gyakorlati képzésben.

29. ábra: A duális képzésben résztvevő diákok foglalkoztathatóságának lehetőségei; Forrás: tanulmánykötet

A duális képzés megvalósulása tehát klasszikusan úgy néz ki, hogy a vállalat saját erőforrásait képes és hajlandó investálni a tanulók képzésébe, jellemzően saját alkalmazási célból.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a munkaadók nagy része nem mindig képes ilyen formában működtetni a képzési rendszert, főként mivel a munkaadók jelentős része a KKV szektorba tartozik. Egy vállalat nem felelhet meg a duális képzés követelményeinek, ha az a minőségi vagy a mennyiségi kritériumokat nem tudja vállalni.

A duális képzés hatékony megvalósításához ezért számos esetben a duális képzőközpontok kialakításával válik lehetségessé, mely támogatja vállalati oldalt.

A gyakorlati képző szervezetek olyan vállalatok és vállalkozások, amelyek foglalkoztatják a duális képzésben résztvevő tanulókat.

A duális képzőközpont a vállalati szektort támogatja, szerepe a megvalósítandó minőségi és mennyiségi gyakorlati képzés támogatásában, illetve a jól kvalifikált szakemberek által átadott szakmai képzésben rejlik. A duális képzőközpontoknak köszönhetően tehát megvalósulhat a sokszínűség, a különféle munkahelyi sajátosságok különbségeinek összehangolása és közelítése.

Országos tapasztalatok alapján érzékelhetővé vált, hogy egyes vállalatok képesek önállóan megvalósítani a duális képzést, gyakran több vállalkozás is összefog a feltételek megteremtése érdekében, gyakran viszont még így sem teljesülnek a duális képzés kritériumai. Továbbá az is látható, hogy szakonként, térségenként, intézményenként és vállalat típusonként is jelentős sajátosságbeli eltérések vannak. A problémára megoldást a duális képzőközpont-modell nyújt, amely képes költséghatékony eredményt adni.

VI.2. A Duális Képzőközpontok alapelvei

30. ábra: A duális képzőközpontok alapelvei; Forrás: tanulmány kötet

▪ **A cél:**

A duális képzőközpontok létrejöttének fő célja, hogy segítse a duális képzés gyakorlati oktatásának minőségi és mennyiségi kritériumait teljesíteni költséghatékony módon, ezáltal szakképzett friss munkaerőt biztosítva a vállalkozások számára.

A duális képzés vállalati oldaláról többféle igény figyelhető meg, mely különösen a felsőoktatási modellt érintve érdekes. Ezek alapján a hallgatók bekapcsolódhatnak az értékteremtő folyamatokba és ezáltal elsajátíthatják az önálló munkavégzés készségét, illetve az úgynevezett puha készségek megtanulását segítő programokra is van lehetőség.

▪ **A tartalom:**

Sajátosságainak eltérései és a képzésben való tapasztalat alapján eltérő fókuszú és szintű duális képzőközpontokat különböztetünk meg az általa nyújtott szolgáltatás alapján:

- munkavégzési készségek átadása;
- vállalatspecifikus ismeretek oktatása;
- konkrét gyakorlatban is helytálló munkába történő bevonás.

▪ **A struktúra:**

A duális képzőközpontok létjogosultságáról a térség szereplői döntenek. Megszervezésének alapja a térség igényei alapján zajlik, illetve a helyi szereplők aktivitása és szerveződési készségei alapján. Szoros együttműködésben áll az intézményekkel, viszont a szakképzési és felsőoktatási intézményeken kívüli lokális struktúrának tekintjük a duális képzőközpontot.

Léteznek egy vagy több vállalat által épülő duális kezdeményezések, vagy kooperációs formában megvalósuló duális képzőközpontok is.

▪ **A működtetés:**

A duális képzőközpont rendelkezik „hordozó” szervezettel, amely egy piaci tevékenységgel valóban rendelkező szervezet, az alapvető működtetéshez szükséges költség forrása ennek a szervezetnek a piaci bevétele.

A vállalati kör, azaz a térség gazdálkodási szereplői is részt vesznek a gyakorlati képzési folyamatok finanszírozásában értékajánlat és pontos megállapodás alapján.

Mivel a képzőközpont működése közösségi célokat is támogat, ezért a közösség szereplői is támogatják (pl.: a város) a képzőközpont működését.

VI.3. A Duális Képzőközpontok értékteremtő modellje

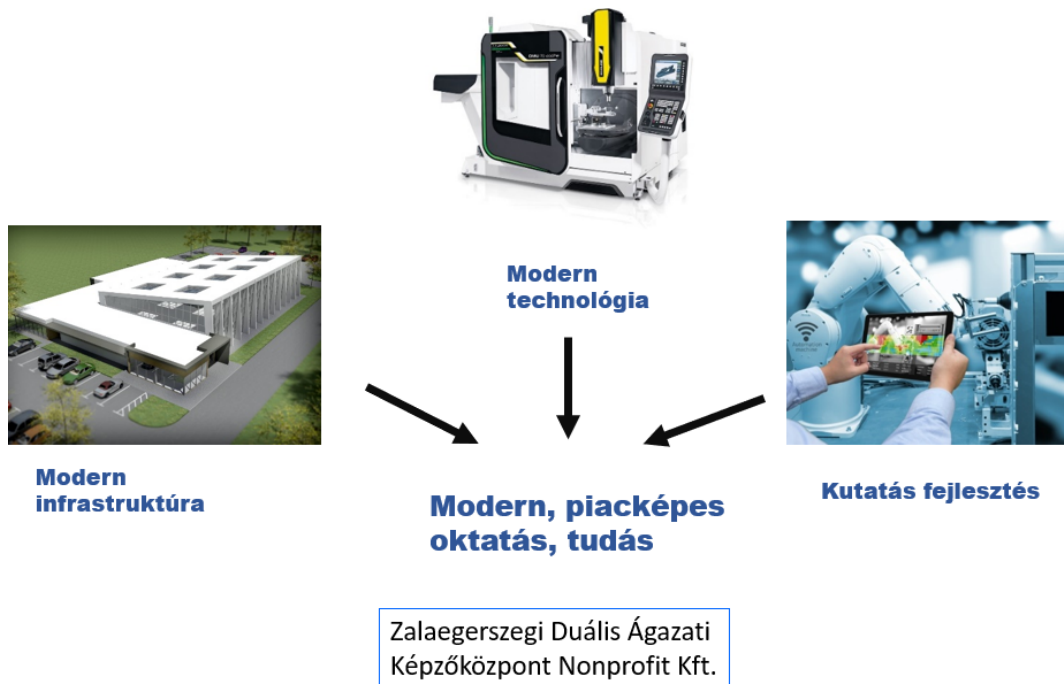
A duális képzés megvalósulásához klasszikus esetben a vállalatnak a hallgatók gyakorlati képzésének érdekében képes és hajlandó erőforrásait investálni a hallgatók oktatásába. Együttműködések rendkívül különbözőek lehetnek, léteznek rövidtávú érdekek alapján kötött és stratégiai együttműködések is egyaránt.

A gyakorlati képzést tekintve az a tapasztalat, hogy a munkaadók nagy többségének KKV jellegét tekintve, nem mindig képes a rendszer költséghatékonyan és önállóan működni. Életszerű döntés, hogy a vállalati partnerek kooperálnak a költséghatékonyság és az eredményesség érdekében és a gyakorlati képzés egyes szakaszait közösen folytatják, vagy teljes egészében egy szereplőre bízzák a duális képzés gyakorlati oktatásának levezénylését. A duális képzőközpont működésének csúcsa, amikor valóban képes a vállalatok szerepét átvállalni, miközben ő is megfelel a duális képzés kritériumainak. Ilyen értelemben a képzőközpontnak ugyanúgy kell funkcionáljon, mint egy piaci alapokon álló tevékenységi körrel rendelkező valós vállalkozás.

A Képzőközpont nem öncélúan végzi a képzést, tehát nem akarja megtartani, illetve magához vonzani a frissen végzett tanulókat. A duális képzőközpont intézménye a helyi munkaerő megtartását tekintve egyedülálló szerepet játszik.

VII. A ZALAEGRSZEGI DUÁLIS ÁGAZATI KÉPZŐKÖZPONT NONPROFIT KFT. BEMUTATÁSA

A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont részét képezi a Duális Szakképzőközpont és a Duális Felsőoktatási Képzőközpont. Utóbbi a Duális Képzőközpont Campus épületéből és a Tudományos és Technológiai Park együttesével jött létre.

31. ábra: A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont felépítése; Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. belső anyag

A Duális Szakképző Központ a gyakorlati oktatás keretein belül megvalósuló valós munkavégzésért felelős. Ez azt jelenti, hogy egy napi értékteremtő és termelői munkát lássanak el az intézmények és vállalatok részére, amelyet főként a szakképzésben tanuló diákokkal igyekszik kivitelezni. Továbbá, átképzések és továbbképzések lebonyolítására és megszervezésére is alkalmas.

A Duális Képzőközpont felsőfokú duális hallgatókkal valósulna meg egy Hallgatói laborral egy prototípus és szolgáltató részben.

A Tudományos és Technológiai Park az ipari park épületekén, főként technológizálási és tervezési tevékenységeket lát el. A mérőlaborral minőség ellenőrzési- és mérési folyamatokat is el tudnak végezni a szakképzésben és a felsőoktatásban tanulók egyaránt.

A három helyszín összefogva a biztosíték arra, hogy lefedik a duális szakképzés és a duális egyetemi képzés egészét. Az inputot a városban levő oktatási intézmények adják, pontosan megnevezve:

-szakképzési oldalról:

- Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola;
- Ganz Ábrahám Szakközépiskola

-felsőfokú oktatási oldalról:

- Pannon Egyetem . Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg
- Pannon Egyetem – Mérnöki Kar Zalaegerszeg
- Pécsi Tudományegyetem – Egészségtudományi Kar Zalaegerszeg

A Zalaegerszegi Duális Képzőközpont tevékenységi körébe tartozik:

- Lehetőséget biztosít környező vállalatoknak és vállalkozásoknak képzések szervezésére és lebonyolítására és hallgatók kiképzésére is. Továbbá, ha egy vállalkozás nem rendelkezik megfelelő kapacitással, de szeretne foglalkoztatni, abban az esetben a képzőközpont elvégzi a gyakorlati képzés teljes egészét helyette, a hallgató ezt követően megbízható cégnél vállalatnál vagy vállalkozásnál el tud helyezkedni.
- A munkaerőpiaci változásokhoz rugalmasan idomulva, olyan képzéseket is tud vállalni, amelyek a régió igényeit veszik figyelembe, illetve egyes ügyfelek csoportjaira.
- A zalaegerszegi modellben széles a duális képzésben résztvevők spektruma. A szakiskolai képzés, a technikus képzés és a felsőoktatásban résztvevő hallgatóktól a felnőttoktatásban tanulókig átfogó, sokrétű a modell.
- A Duális Képzőközpont önállóan képez a helyi gazdaság számára, azonban képzés teljes időtartama alatt nem saját célra foglalkoztat duális hallgatókat. Képzés gyakorlati ideje alatt ugyan azon szakmai gyakorlati tudást kell megszerezzenek, mint ha egy konkrét vállalatnál végezték volna gyakorlatukat, ezért fontos a Képzőközpont cégszerű működése és valós piaci tevékenységek végzése.

VII.1. A vállalat

A meglévő középfokú szakképzési kínálatot figyelembe véve, azt kiegészítve és a helyi munkaerőpiac igényeire naprakészen reagálni tudó Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont, melyet a zalai megyeszékhelyen működtetett vállalatok hoztak létre.

(<https://magyarnemzet.hu/belfold/palkovics-laszlo-zalaegerszegen-nyilik-meg-az-első-dualis-szakkepzo-kozpont-7389563/>)

Az országos szinten egyedülálló szervezet kilenc zalai vállalkozás alapítása révén kezdhette meg a főként gyakorlatorientált oktatást, amely a városi önkormányzat kiemelt támogatását élvezi és a tervek szerint új csarnok épül ahhoz, hogy a diákok a XXI. századi követelményeknek megfelelő módon és korszerű gépparkkal tanulhassák szakmaikat, elsősorban a gépipar területén.

32. ábra: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. látványterve; Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. belső anyag

A képzőközpontnak a kiváló minőségű oktatáson felül a nemzetközi trendek figyelemmel kísérése és az ezekhez való gyors alkalmazkodás is feladata. (<https://www.zaol.hu/gazdasag/a-zalaegerszegi-dualis-kepzo-kozpont-a-jovobe-fektet-2593070/>)

Alapvető tevékenysége a képzésben és oktatásban:

- Duális szakképzés
- Felnőttképzési, továbbképzési programok (elsősorban ipari képzések)

Ipari gyártó-szolgáltató tevékenységei pl. helyi cégek, önkormányzati szereplők számára:

- Egyedi munkák
- Rendszeres karbantartási feladatok

Infrastruktúrája és erőforrásai:

- Épület: szakképző intézmények tanműhelyi részéhez integrálva, vagy különállóan megvalósított IPAR 4.0 elvárásainak megfelelő tanműhely kialakítása
- Eszköz: oktatási eszközök + vállalati támogatás
- Humán háttér: iskola szakoktatói + ipari szakemberek

A képzőközpont gazdálkodását tekintve:

- Alapítás támogatása:
 - város,
 - kormányzat,
 - cégek
- Működtetés forrásai:
 - képzési támogatás (állami kedvezmény)
 - vállalati támogatás (pénzügyi, esetleg anyag)
 - vállalati munkamegrendelés (piaci bevétel)
 - képzési bevétel (munkanélküliek átképzése, továbbképzések)
- Fejlesztés forrásai:
 - pályázati források
 - vállalati támogatások – pl. nem használt gépek

SZINTEK	MIT KAP A VÁLLALAT	MIT AD A VÁLLALAT
Tulajdonos	Teljes részvétel	Tulajdonrész (tőke), Technológiai tudás, oktató
Támogató	Választási privilégium Kedvezmény a szolgáltatásból	Anyag, gép, oktató
Ügyfél	Szolgáltatás: bérmunka Szolgáltatás: tanfolyam	Együttműködés, Megrendelés

6. táblázat: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont hozzáadott értékei és kapott értékei különböző szinteken, Forrás: saját szerkesztés

A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Kft. tulajdonosainak, támogatóinak és ügyfeleinek mutatja az általuk hozzáadott értékeket, illetve azokat az értékeket, amelyeket ők kaptak.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város pályázati úton a főként gépészeti gyakorlati oktatás számára központosítottan létrehozott egy épületet, hogy a diákok a XXI. század követelményeinek megfelelően korszerű gépekkel tanulhassák szakmaikat, főként a gépipar területén, amely 2021. első felében átadásra kerül.

A csarnok a Zala Megye Jogú Város Önkormányzatának tulajdonát képezi, melyet a TOP 6.1.1 pályázati forrásból és önkormányzati saját forrásból valósítottak meg. A szakképzés színvonalának emelése céljából és annak érdekében, hogy a térség új és meglévő ipari beruházások szakembereinek képzését támogassák, az önkormányzat a Zalaegerszegi Szakképző Centrummal együttműködő Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. részére határozatlan időre rendelkezésre bocsátotta, bérbe adta.

A beruházás infrastruktúrájának kiemelt tényezője az oktatási célokat szolgáló berendezések beszerzése, melyet állami támogatásból került megvalósításra. Elsősorban gépi forgácsoló eszközökből (maró, forgácsoló, CNC, eszterga, daraboló gépi- és kéziszerszámokból) állnak. A beszerzett oktatási eszközök, berendezések a Zalaegerszegi Szakképzési Centrum tulajdonába kerültek, ezeket a Centrum a duális képzések megvalósítása céljából a képzőközpont rendelkezésére bocsátja külön megállapodás alapján.

Fontos az ipari támogatóknak, azaz a város jelentős gépészeti cégeinek igényeihez igazodó gépi és szakmai oktatást megvalósító környezet, amely kiszolgálja a teljes ipari igényeket és eleget tesz a szakképzés 4.0 környezetének. Vonzó mintaműhely létrehozása, amely a

pályarinetációban is kiemelkedő marketing szerephez jut. A beiskolázás regionális szakmai vonzerejének növelése a cél a gépészet területén. Olyan technológiai és oktatási környezet megvalósulása, amely a nemzetközi kapcsolatok erősítését és létrehozását, pilot programok kialakítását is lehetővé teszi. A géppark alkalmas az ágazati alapoktatásra, a szakmai oktatásra, valamint a termelő tevékenységre is. A zalaegerszegi laktanya parancsnoki irodaépületének területén helyezkedik el a zalaegerszegi Duális Képzőközpont, amely közel egy hektáros területű ingatlan, és az önkormányzat tulajdona. (<https://www.paktumportal.hu/allaskeresoknek/palyavalasztasi-iranytu/uj-helyre-koltozhet-a-dualis-kepzoekozpont>)

Középponti kérdés volt, hogy minden eszközből a jelen technológiai elvárásoknak megfelelően, a legjobb ár/érték arányú eszközöket, gépeket biztosítsák a tanulók számára. A gépportfólió összeállításánál a fokozatosság elvét tartották szem előtt. Ennek értelmében az oktató gépektől, a 4 tengelyes megmunkálásig ismerik meg a technológiát a diákok. A digitális hálózat kialakítása, az Ipar 4.0 környezet megteremtése és az oktatási folyamatba integrálása okos eszközöknek jelennek meg innovációként.

VII.2. Tulajdonosok bemutatása

A kis- és középvállalkozások nagy többsége folyamatosan munkaerőproblémákkal küzd, az üres álláshelyeket nehezen tudják betölteni. Legtöbbjük hajlandó lenne a duális képzésben részt venni a munkaerő probléma leküzdése céljából. Számos akadály merült fel a kisvállalkozások duális képzésben való részvételével kapcsolatban, ilyen például a megfelelő infrastruktúra hiánya, jól képzett szakemberek nélkülözése a termelésből az oktatás ideje alatt, illetve a képzéssel járó adminisztrációs feladatok ellátása is nehézségeket okoz számukra. A szakképzési rendszer kiemelt célja az említett akadályok felszámolása, a képzőközpontnak az aktív vállalati kapcsolatok kiépítése és a KKV-k szerepvállalásának erősítése.

(https://www.kavosz.hu/uzleti-bulvar/nagyobb-szerepet-kaphatnak-a-kkv-k-a-szakkepzesben/?fbclid=IwAR103KH3d1S5T9t0Gt6Ug_-1Yv2jCRJDR582rVB8eAhk6c0jgd3vY_p_2kg)

33. ábra: Összefogás a zalaegerszegi Duális Ágazati képzőközpontnál, Forrás: saját szerkesztés

A Zalaegerszegi Duális Ágazati képzőközpont Nonprofit Kft. az önkormányzat, iskolák, ipari partnerek, szakképzési centrum és tulajdonosok összefogásával jött létre.

A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont tulajdonosai az alábbiak:

Europtec Műanyagfeldolgozó Korlátolt Felelősségű Társaság	
3B HUNGARIA Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	
PYLON-94 Gép- és Acélszerkezetgyártó Korlátolt Felelősségű Társaság	
MA-SZIN Szinterező Korlátolt Felelősségű Társaság	

SPILLER 2000 Fémipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	
„Mould Tech” Mérnöki Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság	
CNC Zala Gépipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	CNC Zala Kft.
Technológiai Centrum Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	
Binder Zoltán	
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata	

7. táblázat: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont nonprofit Kft. tulajdonosai, Forrás: saját szerkesztés

VII.3. A zalaegerszegi duális szakképzési rendszerben résztvevő diákok

A Zalaegerszegi Járműipari Tesztpálya és a tesztpálya köré már betelepült, illetve betelepülő ipari szereplők megjelenése növelte a gépészet, távközlés informatika és elektronika, elektrotechnika, valamint a szállítmányozás és közlekedés ágazataiban a helyi szakképzett munkavállalók iránti igényt.

34. ábra: Zalaegerszegi Duális Ágazati Nonprofit Kft. látványterve 2.; Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. belső anyag

Az említett ágazatokban a munkaerőhiány évi 20-40 fő ágazatonként, de az új ipari szereplők megsokszorozzák ezt a számot. Előre láthatóan az elkövetkezendő 3-4 évben, ez azt jelenti, hogy várhatóan évi 350 fő szakképzett munkaerő válik szükségessé évente.

A Zalaegerszegi Szakképzési Centrumba jelenleg mindössze 114 tanulót iskoláztak be a 9. évfolyamon.

A tanműhely fejlesztésének szükségessége:

A beiskolázási mutató növekedéséhez a modern infrastruktúra elengedhetetlen, a géppark megléte, melyet termelésben is alkalmaznak, és az vonzó, innovatív környezet kialakítása, a jól képzett szakemberek bevonásával együttesen képesek megvalósítani azt a szemléletváltást a pályaválasztó diákoknak és szüleiknek, hogy több és jobb képességű diákok válasszák a szakképzés rendszerét. A középfokú oktatás magas színvonalú megvalósulása esetén, a felsőoktatás helyi intézményei is jelentős tanulói létszámmra tehetnek szert.

További célok között szerepel, hogy a Zalaegerszegi Szakképzési Centrumot a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont tulajdonosi körébe tartozzon, ezzel remek lehetőséget biztosítana a közös fejlődésre.

Az ágazatokhoz kapcsolódó nagy, nemzetközi színvonalú oktatást egy országos szinten egyedülálló mintaprojekten keresztül valósítják meg, ahol a szakképzés 4.0 stratégiában ismertetett ágazati képzőközpontot, valamint a termelőtevékenységet szeretnék létrehozni.”

Az Ágazati Képzőközpont létrehozásával a meglévő és a betelepülni készülő ipari szereplők szakképzett munkaerő igénye kielégíthető, a középiskolai oktatásokon kívül fejleszthető a helyi mérnökképzés gyakorlata, továbbá a gépészet ágazatban, régiós szinten a felnőttoktatás gyakorlati képzőhelyévé válni a cél. Az Ágazati Képzőközpont a pályaorientációt modern technológiai eszközökkel erősíti, ipar 4.0 alapú modern termelési környezet-szimulációt valósít meg, mely az ágazat képzési palettáját vonzóvá teszi a tanulók számára.

VII.4. A zalaegerszegi duális képzés pozícionálása az új szakképzés tükrében

35. ábra: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont rugalmas és nyitott együttműködési modellje, Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. látványterve belső anyag

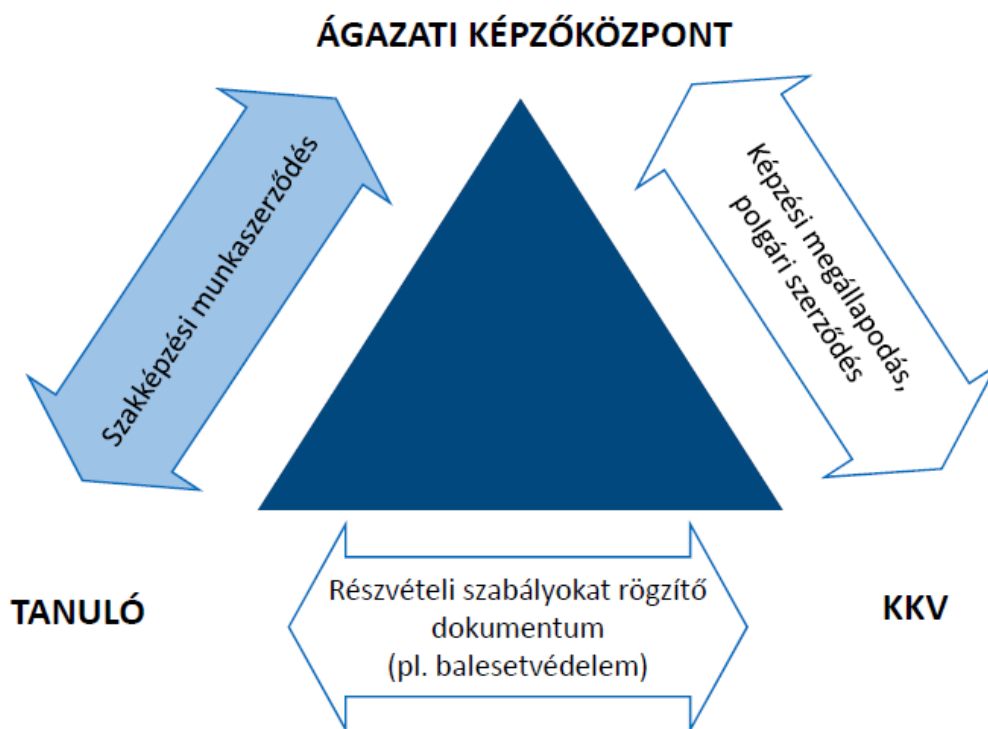
A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont az iskolákkal, a partner cégekkel és a gazdasági környezettel áll kapcsolatban. A fenti ábrán a bemenetel azt mutatja, hogy a képzőközpont számára milyen feltételeket biztosítanak az iskolák, a partner cégek és a gazdasági környezet,

a kimenetelnél pedig a képzőközpont által hozzáadott érték hatásait, illetve azt, hogy milyen lehetőségek állnak az említett résztvevők rendelkezésére.

Egy Ágazati Képző Központ megalakulásának különböző feltételei vannak. A legfontosabb kitétel, hogy egy Nonprofit gazdasági társaságról beszélünk, mely rendelkezhet valós tanműhellyel, de akár szervezőként is funkcionálhat. Továbbá működhet duális képzőhelyként és akár termelő tevékenységet is végezhet.

A képzőközpont egyik kiemelten fontos tényezője az alapítók összetétele, melyet a szabályok szerint összeállhat:

- minimum négy mikro- vagy kisvállalkozásból vagy
- legalább kettő közép- vagy nagyvállalatból
- szakképzési centrum lehet a tagja, de legfeljebb 60% részesedéssel

36. ábra: Nem teljes körű képzési kapacitású KKV és szakképzés együttműködése, Forrás:

ITM

Az Ágazati Képzőközpont valós képzési helyet hoz létre, továbbá a képzésen kívül termelői tevékenységet is végez, illetve a tulajdonosi kör részére szolgáltatási feladatokat is ellát. Az Ágazati képzőközpont köti meg a szakképzési munkaszerződést, és az ezzel kapcsolatos adminisztratív feladatokról is ő gondoskodik. Abban az esetben, ha szakképzési centrum tagja,

akkor az ágazat alapozó képzések lebonyolításában is részt vehet, egy együttműködési nyilatkozatra van ehhez szükség.

Az ágazati képzőközpontok felszerelt iskolai tanműhelyekkel és megfelelő infrastruktúrával, továbbá jól kvalifikált szakemberekkel biztosítják a szakmák sikeres elsajátítását és teszik lehetővé a későbbiekben a KKV szektorban való elhelyezkedést. A képzőközpontok fejlesztik a szakképzési rendszer infrastruktúráját, felelnek az intézmények hatékony fenntartásáért és erősítik a szakképzési centrumok kapcsolatait a vállalatokkal. (https://www.kavosz.hu/uzleti-bulvar/nagyobb-szerepet-kaphatnak-a-kkv-k-a-szakkepzesben/?fbclid=IwAR103KH3d1S5T9t0Gt6Ug_-lYv2jCRJDR582rVB8eAhk6c0jgd3vY_p_2kg)

VIII. PRIMER KUTATÁS A DUÁLIS SZAKKÉPZÉS ÚJ RENDSZERÉRŐL

VIII.1. A kutatás célja:

A kutatásom célja a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Kft. tulajdonosainak a gondolkodásmódjának, viselkedésének és motiváltságának megértése, valamint a duális képzés szerepének vizsgálata a szakképzés vonatkozásában.

Ezen belül az alábbi szempontok szerint vizsgáltam a témakört:

Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont tulajdonosainak motiváltsága a képzőközpontban folytatott duális képzéssel kapcsolatban:

- Motiváció a Duális Képzőközpont által kínált gyakorlati oktatással kapcsolatban
- Új szakképzési rendszer fontosságának vizsgálata
- A Duális képzőközpont mellett döntésének oka az egyes vállalatoknál
- A Duális Ágazati Képzőközpontban történő képzés

Az új szakképzési rendszer hatásainak azonosítása:

- Melyek a legnagyobb kihívások?
- Az új rendszerben tanuló fiatalok oktatásának nyomon követése
- A frissen végzett fiatalok karrier-lehetőségei

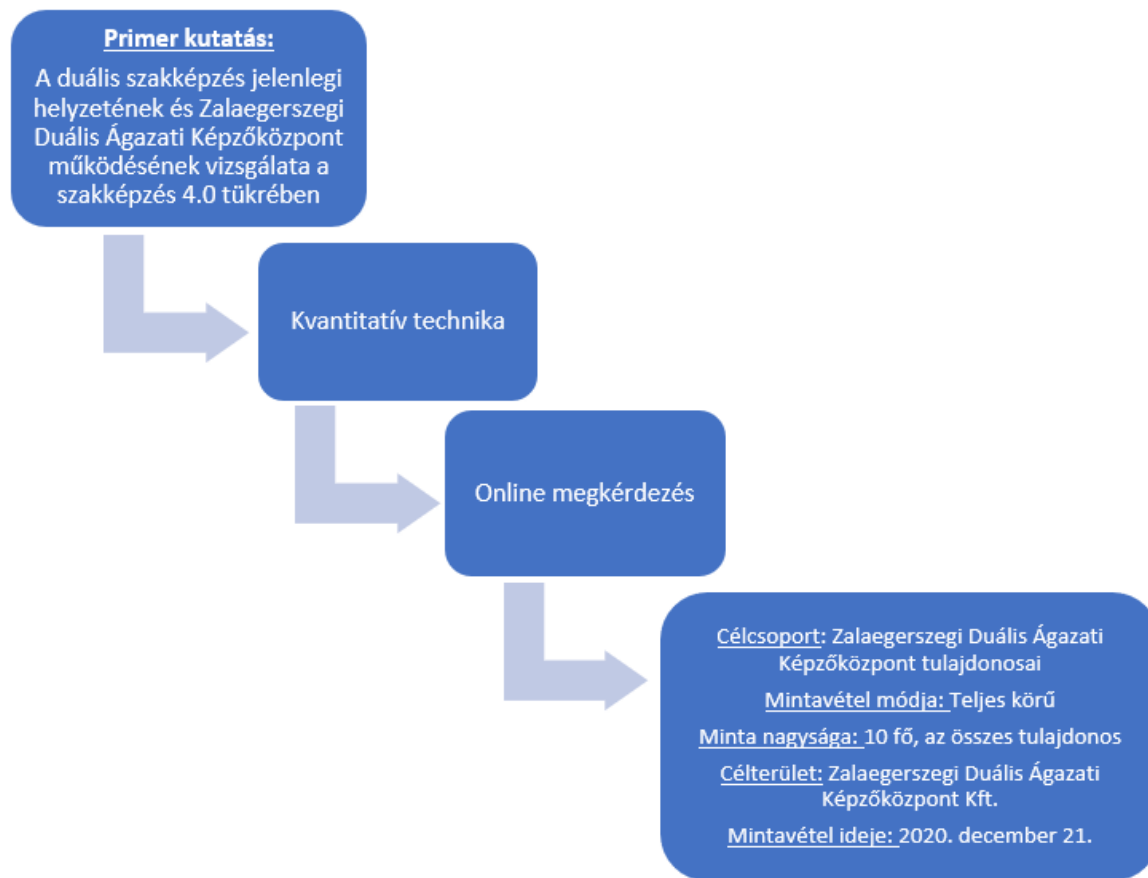
A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont működésében való részvétel, Képzőközpont működésének támogatása és motiválás:

- Duális képzésben foglalkoztatott tanulók létszámnak alakulása az egyes vállalatoknál
- Népszerűsítéssel kapcsolatos szerepvállalás
- képzőközpont támogatásának formái
- Leendő diákok motiválása
- Oktatók motiválásának eszközei

Duális szakképzés új rendszerével kapcsolatos elégedettség mérés, illetve kockázatait:

- Mik az új szakképzési rendszer veszélyei?
- Elégedettség mérés

VIII.2. A kutatás logikai váza

37. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi kutatás alapján

A kitűzött cél eléréséhez kvantitatív technikával végeztem kutatást, a kitöltés anonim volt és online megkérdezést formájában. Ennél a módszernél számszerűsíthetőek az adatok és alkalmasak statisztikai elemzések elvégzésére.

A kutatás célterülete: Zalaegerszeg

A kutatás célcsoportja: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. tulajdonosi köre

Mintavétel módja: teljeskörű

A minta nagysága: A Kft. tulajdonosaival online kérdőív kitöltetése, így a 10 vállalkozás képviselői töltötték ki a kérdőívet.

A mintavétel ideje: a mintavételi eljárás előkészületei 2020 szeptemberében kezdődtek.

A technikai lebonyolítás:

Az online megkérdezéshez az összeállított kérdőív kérdéseit a kerdoivem.hu oldalon rögzítettem és a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Kft. tulajdonosai online

válaszoltak a kérdésekre. Az új szakképzési rendszerrel és a képzőközpontban történő szerepvállalásukkal kapcsolatos kérdéseket sorakoztattam fel, a kérdések többsége zárt módozatos, így a válaszadók megadott válaszalternatívák közül válogathattak, illetve Likert-skálán jelölhették érzéseiket, benyomásaikat.

A kérdőív elérhetősége:

www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1103428803/

Továbbá, az online kérdőív sablonja a mellékletben található. (1 sz. melléklet)

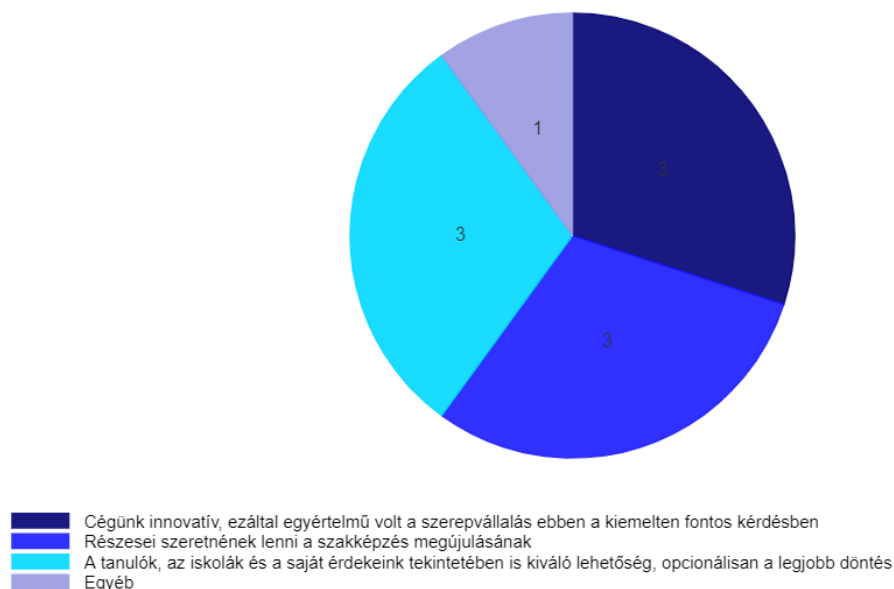
Az elemzési technika:

Az eredmények bemutatása online megkérdezés alapján a zárt kérdések adatfeldolgozásához grafikonok és diagramok készültek, biztosítva ezáltal a szemléletesebb megjelenítést.

VIII.3. Az online megkérdezés eredményei

Eltérő válaszok érkeztek a Duális Képzőközpont által biztosított gyakorlati oktatásban környezetében gyakorolt részvétel fontosságával kapcsolatban. A megadott három válaszlehetőséget egyaránt 33,3%-ban választották, egy egyéb válasz érkezett, ez alapján a válaszadó mindhárom lehetőséget megjelölné.

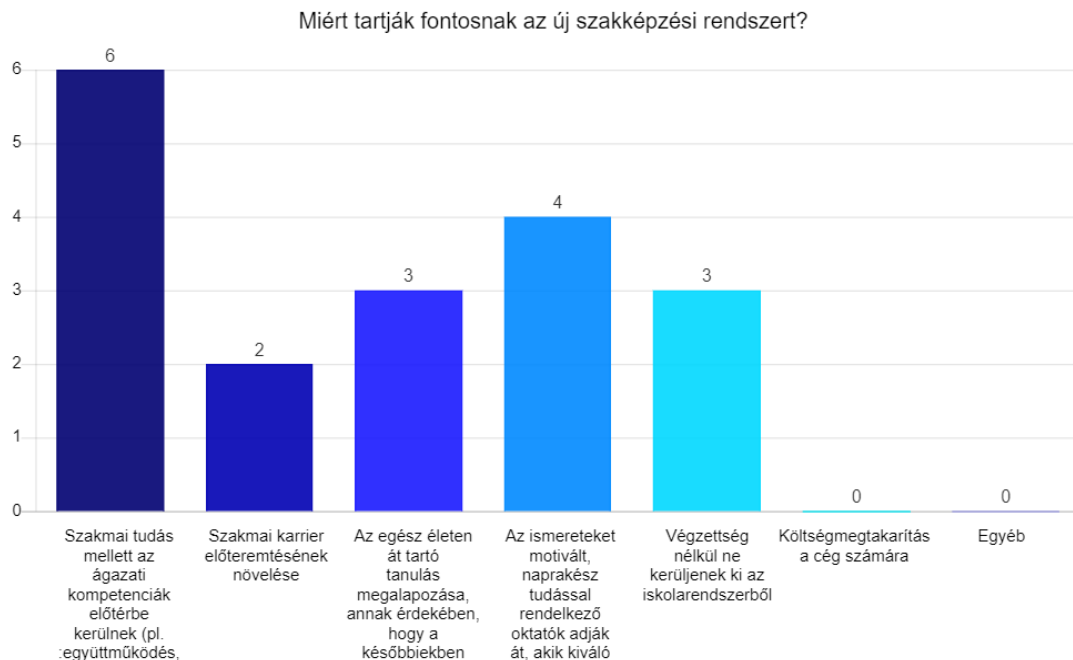
1. Miért tartották fontosnak, hogy részt vegyenek a Duális Képzőközpont által biztosított gyakorlati oktatási környezetben?

38. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

Az új szakképzés fontosságával kapcsolatban több válaszlehetőséget is megjelölhettek a kitöltők. A szakmai tudás mellett előtérbe kerülő szakmai kompetenciákat jelölték meg a

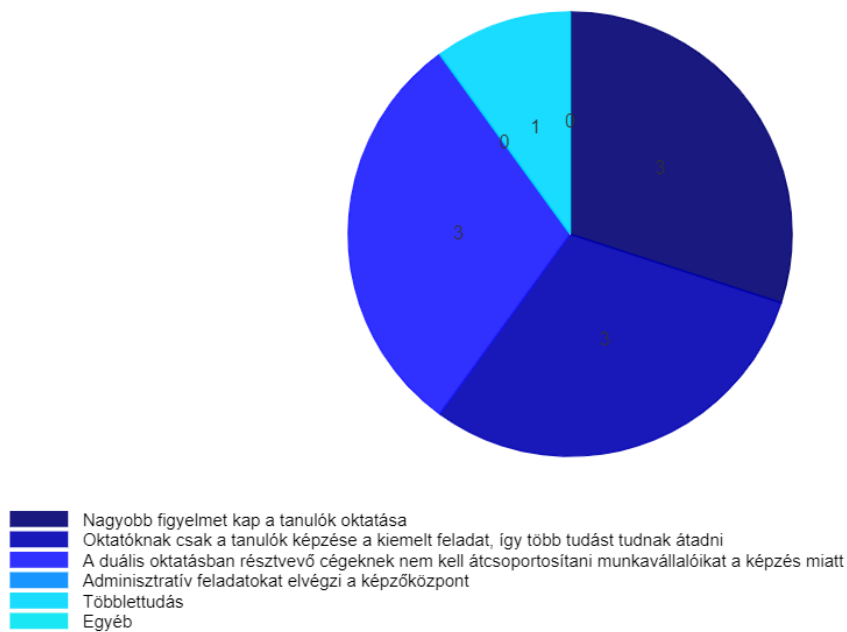
legtöbben, ezután a naprakész tudással rendelkező oktatók fontosságát, majd az élethosszig tartó tanulás és a végzettség nélkül kikerülés megakadályozása áll. A költségmegtakarítás a cég számára a válaszadók szerint nem kiemelten fontos tényező, hiszen egy jelölést sem kapott.

39. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

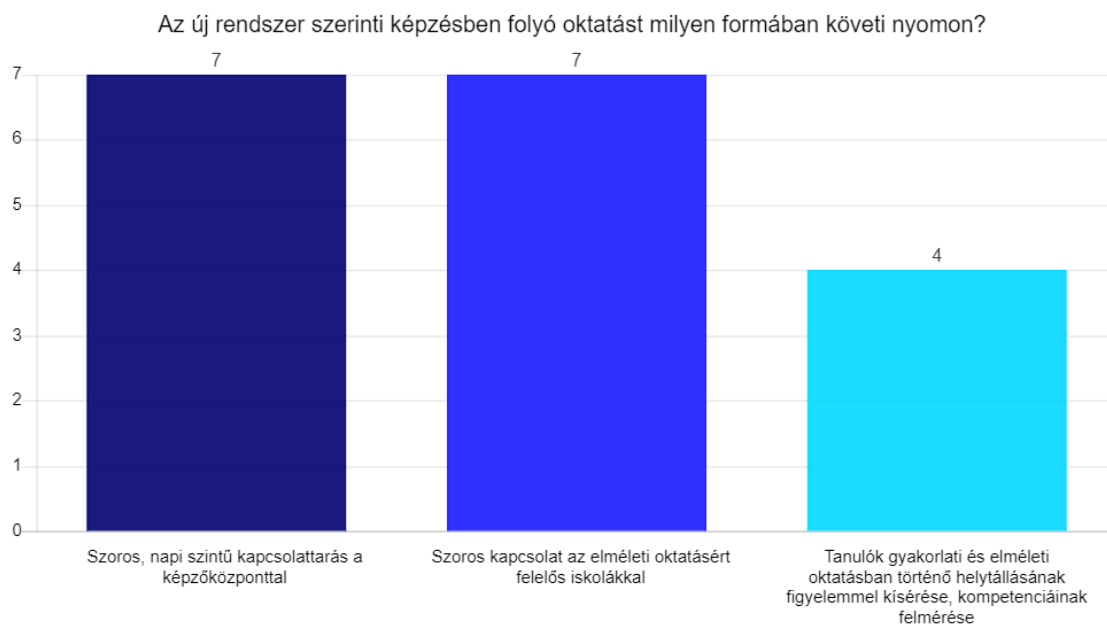
A diákok képzőközpontban történő oktatásának előnyeivel kapcsolatban „a tanulók oktatására szentelt nagyobb figyelmét”, az „oktatók a diákok oktatására figyelnek a több tudás átadását”, illetve azt, hogy „nem kell átcsoportosítani saját munkavállalóikat az oktatás érdekében” egyaránt 30%-ban választották a válaszadók. Továbbá, egy jelölés érkezett a többlettudás opcióra.

Miben jobb, hogy a diákok a képzőközpontban részesülnek a gyakorlati oktatásban?

40. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

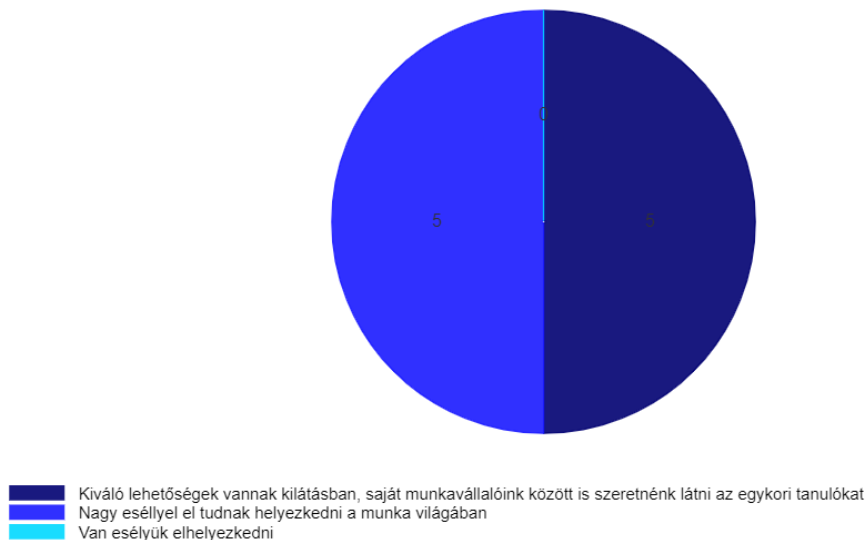
Az új szakképzési rendszerben folyó oktatás nyomon követésével kapcsolatban kérdeztem meg azt a tíz céget, amelyek a képzőközpont tulajdonosai. Túlnyomó többségében rendszeres, napi szintű kapcsolattartás jellemző a képzőközponttal és az elméleti oktatásért felelős iskolákkal. A tanulók gyakorlati és elméleti oktatásban való részvételét és kompetenciáit azonban csak négy válaszadó jelölte meg.

41. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

A frissen szakképzettséget szerzett fiatalok karrier-lehetőségét 50-50 %-ban nagy eséllyel foglalkoztatnák saját munkavállalóikként, illetve meglátásuk szerint nagy eséllyel el tudnak helyezkedni a munka világában. Arra, hogy lehet esélyük elhelyezkedni egy válasz sem érkezett, ami nagyon pozitívan vetíti előre a duális képzésben résztvevő tanulók jövőbeli karrierjét.

Az Ön véleménye szerint a frissen szakképzettséget szerzett fiataloknak milyen karrier lehetőségük van?

42. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

Az új szakképzési rendszer legnagyobb kihívását a válaszadók 90%-a szerint az új szakképzési rendszer megismertetése, a szakképzésben tanulók létszámának növekedése érdekében. A fennmaradó 10% az általános iskolából kompetenciahiánnyal bekerült diákokra szavazott. Egy jelölés sem érkezett a lemorzsolódás kockázatára, tehát ebben egyáltalán nem látják az új szakképzési rendszer kihívásának a tulajdonosok.

43. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

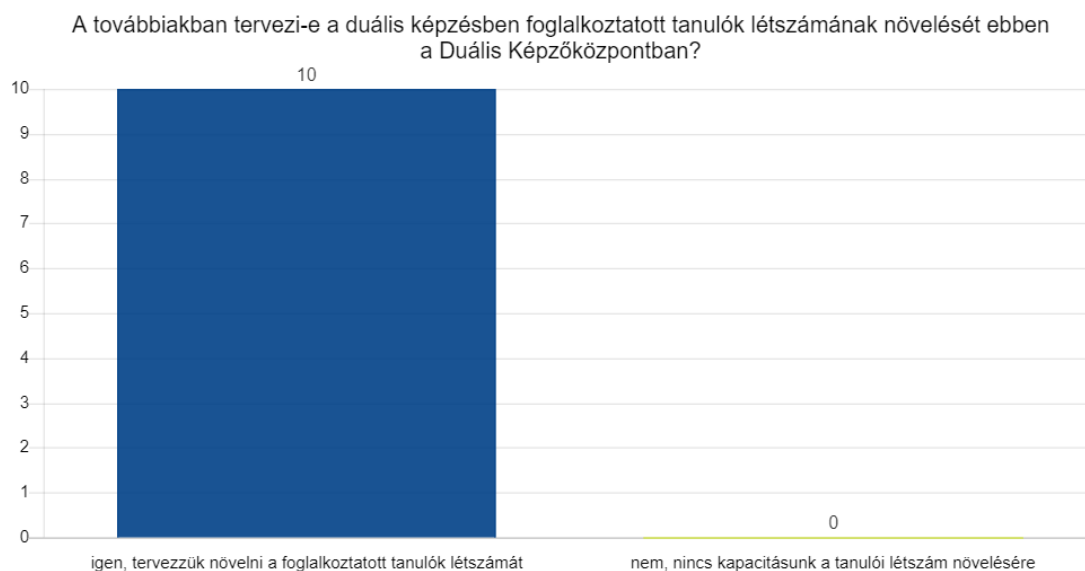
A gyakorlati oktatás ezen formájának választásával kapcsolatban a megkérdezettek 75%-a azt választotta, hogy „a potenciális jövőbeni munkavállalóink oktatásának kimenetele ilyen módon magasabb szinten történő kivitelezését”. Ezután az oktatáshoz szükséges felszerelések biztosítását, majd az adminisztratív és kapcsolattartási feladatok ellátását jelölték meg a legtöbben.

Miért ezt a formáját választotta a gyakorlati képzés kivitelezésére?

44. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

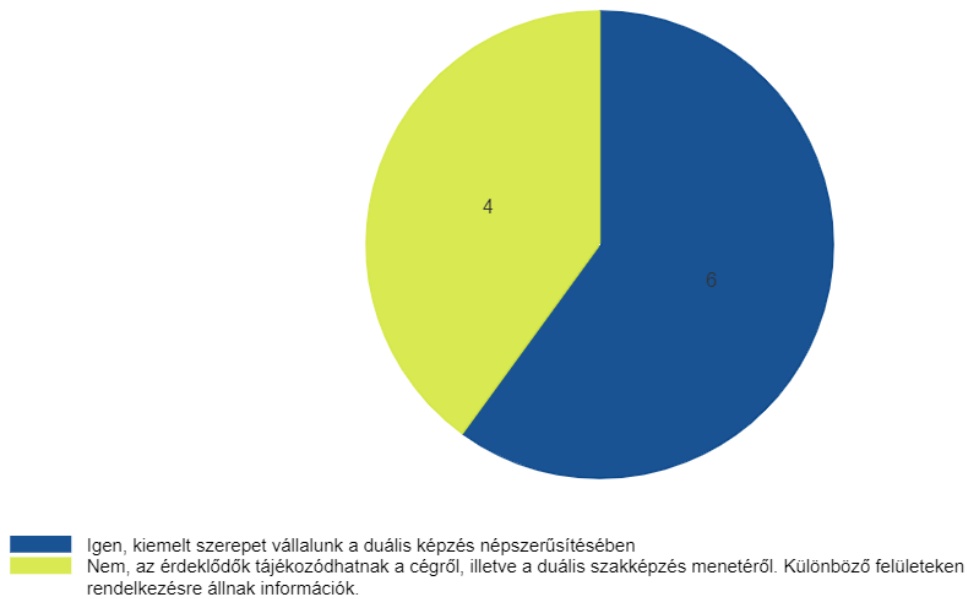
A kutatás alapján az összes cég egyöntetűen „növelni tervezi a foglalkoztatott diákok számát a Duális Képzőközpontban”, megkapta a szavazatok 100%-át.

45. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

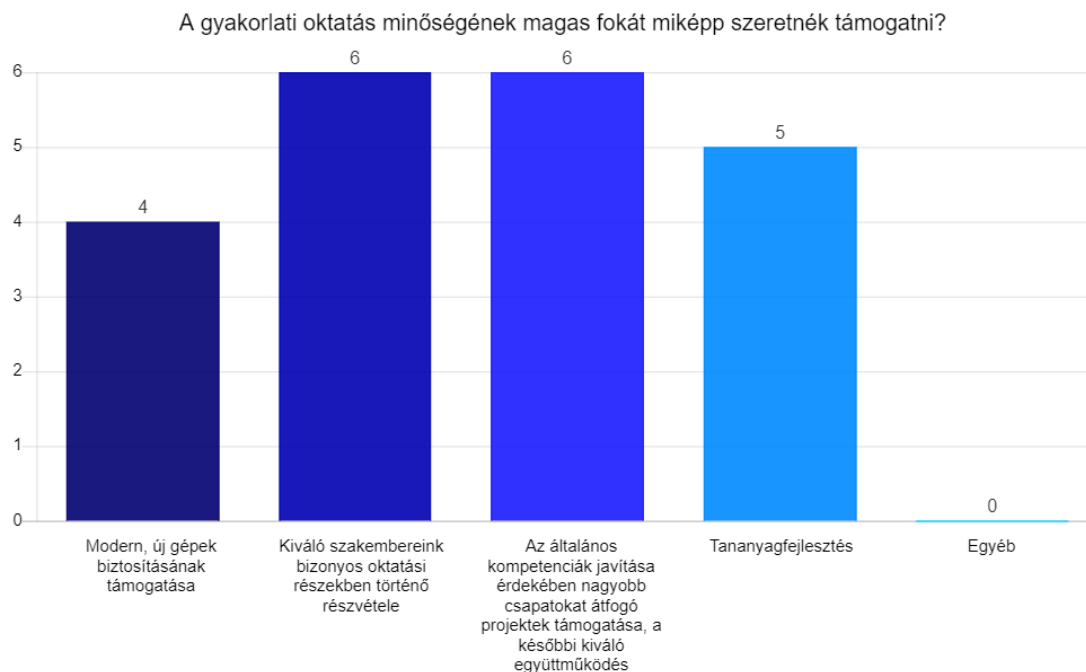
A kitöltők többsége aktívan részt vesz a duális képzés népszerűsítésében, itt 60%-os jelölési arány. Továbbá arra, hogy aktívan nem, viszont az érdeklődők számára minden információt rendelkezésre bocsátottak a megkérdezettek 40%-a szavazott.

A duális szakképzés népszerűsítésével kapcsolatban készülnek-e valamilyen kampánnyal (előadások a témával kapcsolatban, workshopokon való részvétellel, stb.)?

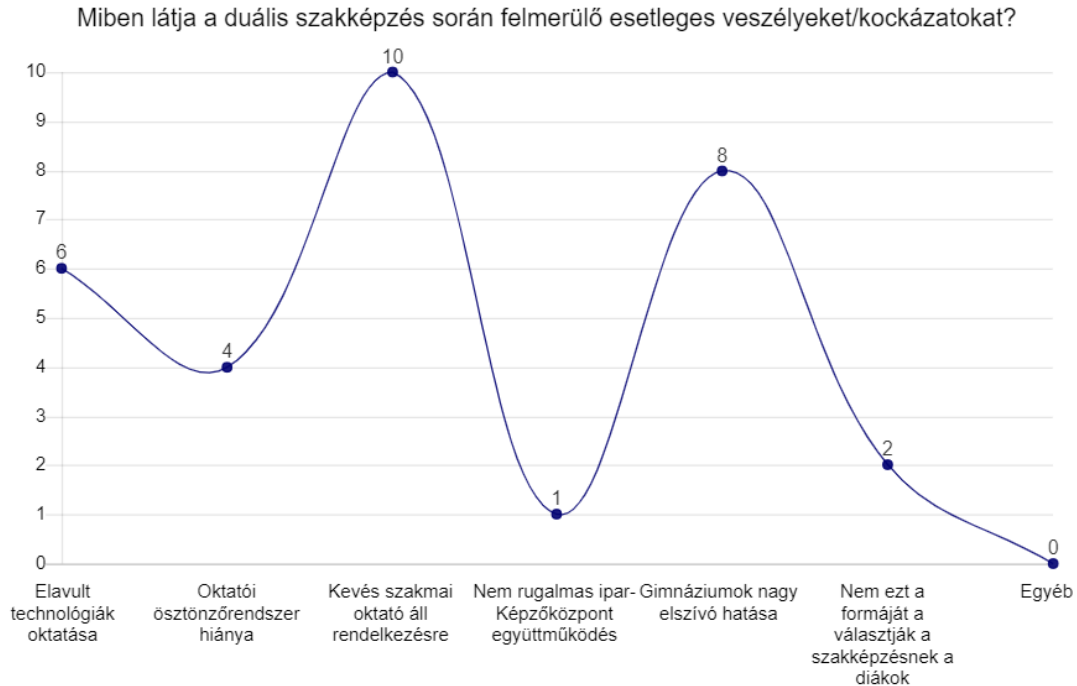
46. ábra: saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

A gyakorlati oktatás minőségének támogatásában több válaszlehetőséget is megjelölhettek a kitöltők. Legtöbben annak adtak hangot, hogy kiváló szakemberek az oktatás egyes részeiben részvételével, illetve az általános kompetenciák javításával szeretnék támogatni az oktatás minőségét. A tananyag fejlesztése és a modern, új gépek biztosítása is fontos tényezőnek bizonyult. Egyéb válasz nem érkezett.

47. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

A duális szakképzés új rendszerét érintő veszélyeket tekintve több válaszlehetőség volt engedélyezett, azonban az összes kitöltő egyetért abban, hogy kevés szakmai oktató áll rendelkezésre, továbbá 80% a gimnáziumok elszívó hatását tartja az egyik legnagyobb kockázatnak, 60% pedig az elavult oktatási technológiák oktatását. Néhány jelölést kapott még az oktatói ösztönzőrendszer hiánya és az, hogy nem azt a módját választják a diákok a szakképzésnek. Mindössze egy szavazat érkezett arra az opcióra, hogy nem rugalmas a képzőközponttal történő együttműködés.

48. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

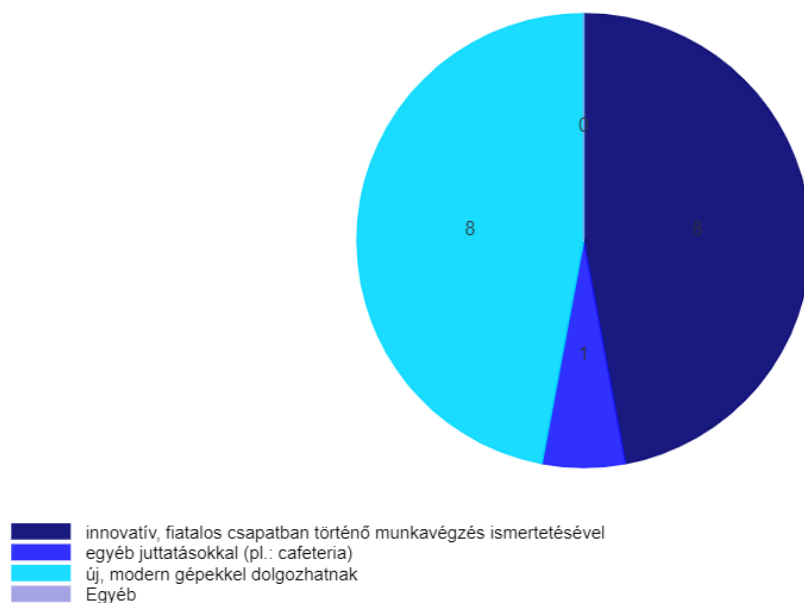
A képzőközpont támogatásának módjával, illetve eszközeivel kapcsolatban nyitott kérdés alapján az alábbi válaszok érkeztek:

- minden eszközzel;
- humán erőforrással;
- hagyományos esztergagépekkel;
- A Zalaegerszegi Szakképzési Centrum minden rendelkezésére álló eszközt felajánlotta használatra, valamint az új eszközök beszerzésének folyamatában is jelentős szakmai támogatást nyújt;
- A gyakorlati munkához különféle fém alapanyagok biztosításával;
- Eszterga szerszámlapkák biztosításával;
- Egyéb szervezési segítség, ha van ilyen kérés.

Ezek alapján a képzőközpont támogatásában több tényező is meghatározó, igazi összefogást mutat és együttműködést a képzőközponttal.

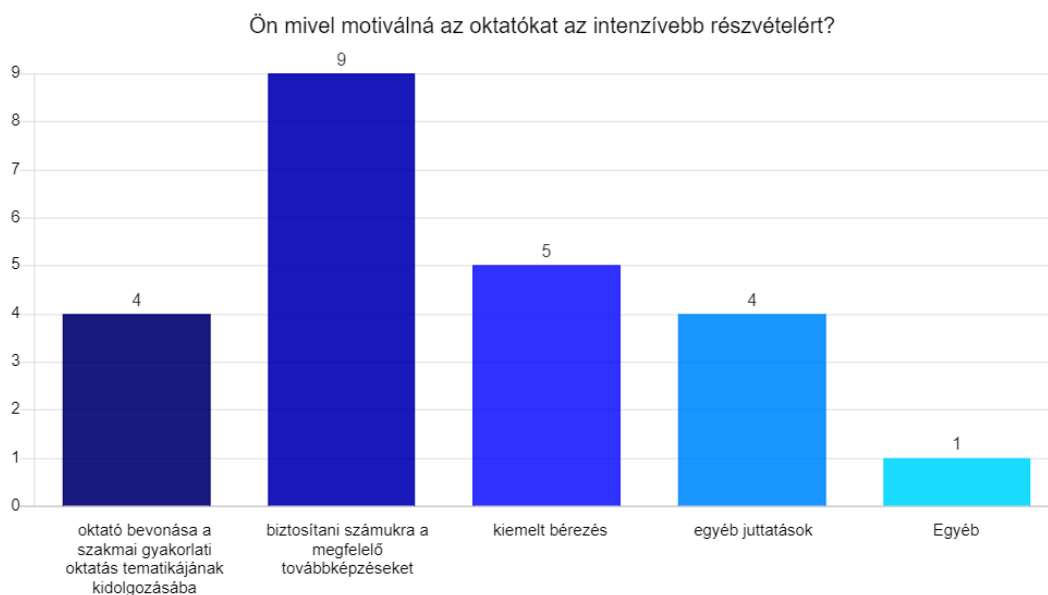
A diákok motiválása, hogy duális szakképzési rendszerben tanuljanak szintén egy sarkalatos pont, itt egyszerre több válaszlehetőséget is megjelölhettek az egyes kitöltők. A megkérdezettek közel 50%-ban az új, modern gépekkel történő munkavégzést tartották motiválónak, illetve azt, hogy a munkavégzést egy innovatív és fiatalos csapatban teszik. Egyéb juttatásokkal való motiválást mindössze egy válaszadó jelölte meg.

Ön mivel motiválná a diákokat, hogy duális szakképzési rendszerben tanuljanak?

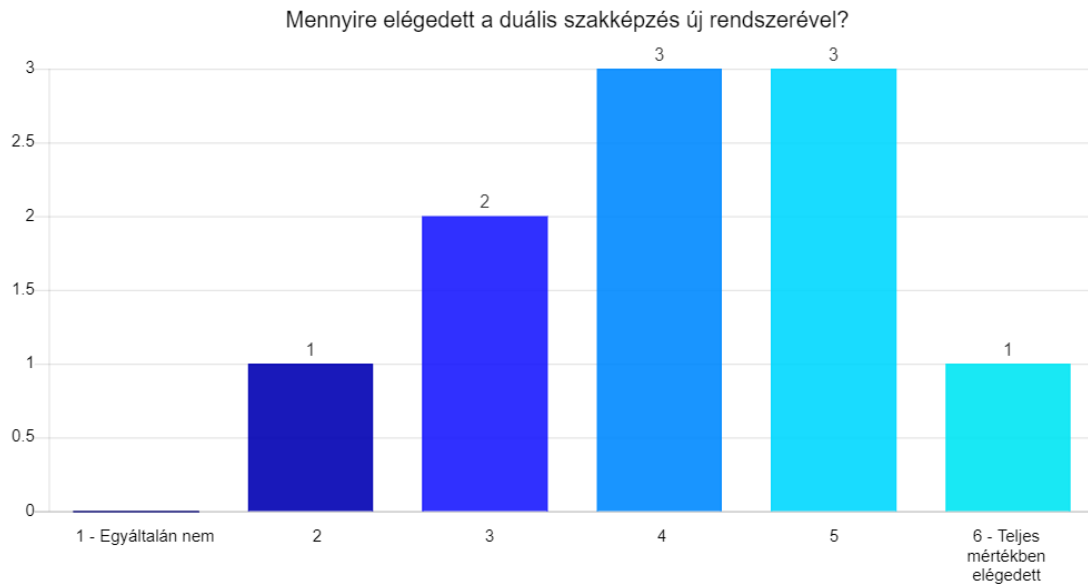
49. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

A képzőközpontban oktatókkal kapcsolatban arra voltam kíváncsi, hogy a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Kft. tulajdonosai miként motiválják az intenzívebb részvétel érdekében. Több válasz is engedélyezett volt, a szavazatok 90%-a szerint a megfelelő továbbképzések biztosításával lehet megfelelő motivációt biztosítani az oktatók számára. Továbbá, egy egyéb válasz is érkezett, amely szerint szükséges lenne kompetencia felmérés a diákok körében.

50. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

A szakképzés új rendszerével kapcsolatban megosztó az elégedettség szintje átlagban 1-től 6-ig skálázva 4,1-re értékelték. A válaszok között szerepel a teljes elégedettség, illetve a kevésbé elégedett szint is. Megállapíthatjuk, hogy jó úton halad a duális szakképzés új rendszere a cégek szemlélete alapján, viszont van még hova fejlődni.

51. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján

VII.4. Primer kutatás eredményeinek összefoglalása:

A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. tulajdonosai körében készített online megkérdezésem alapján bizonyosságot nyert az elméleti kutatásom során tett megállapítások helytállósága az új szakképzési rendszerrel kapcsolatban. Összességében, a kezdeményezés pozitívumai kikristályosodtak, egyúttal a hiányosságokat, kihívásokat is nagyszerűen mutatják a kérdőív alapján kapott eredmények.

- A Duális Képzőközpontban azért vesznek részt, mert a cégek **innovatívak**, részesei kívánnak lenni a **szakképzés megújulásának**, opcionálisan legjobb döntésnek tartják
- Az új szakképzési rendszer fontosságát tekintve a költségmegtakarítás nem lényeges szempont a cégek számára, sokkal inkább a szakmai tudás mellett az **ágazati kompetenciák** előtérbe helyezése és az **oktatók szakmai naprakész tudása**, motiváltsága a fontos.
- A diákok számára a képzőközpontban létrejött gyakorlati oktatás a képzés minősége miatt, illetve azért, hogy az **oktatóktól teljeskörű figyelmet** kapnak és a **naprakész szaktudás** által bizonyul jobb döntésnek, mint ha az egyes vállalkozásoknál dolgoznának.
- Az új szakképzési rendszer legnagyobb kihívását az **új szakképzési rendszer megismertetésében** látják, a szakképzésben tanuló **diákok létszámának növekedése** érdekében.
- A cégek **szoros, napi szintű kapcsolatot** ápolnak a képzőközponttal, illetve az elméleti oktatást adó iskolákkal, számos esetben a tanulók helytállását is **figyelemmel kísérik az elméleti és gyakorlati oktatás** folyamán
- A potenciális jövőbeni munkavállalók oktatására magasabb szinten gyakorlati képzés kivitelezése a **képzőközpontokban** lehetséges leginkább
- **Növelni** tervezik a foglalkoztatott tanulók létszámát a **Duális Képzőközpontban**.
- Többségében a **duális szakképzés népszerűsítésében** is szerepet vállalnak, pl.: előadások a témával kapcsolatban, workshopokon való részvétellel
- Ebben az oktatási rendszerben képzettséget szerzett fiatalok nagy eséllyel **el tudnak helyezkedni**, illetve **saját munkavállalói** között is szívesen látnák őket.
- A duális szakképzés során felmerülő esetleges kockázatokat a **kevés szakmai oktatóban** és a **gimnáziumok elszívó hatásában** látják.
- A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont működését **humán erőforrással, gépekkel** és bizonyos **szerszámokkal** támogatják.
- A diákokat a cégek szerint leginkább az **innovatív és fiatalos csapat** motiválja, illetve az **új és modern eszközökkel** való munkavégzés lehetősége.

- A *képzőközpont oktatóinak* legnagyobb motivációja az, hogy szakmájukhoz megfelelő, magas szintű *továbbképzéseket* biztosítanak számukra
- A *Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. tulajdonosainak* értékelése alapján *elégedettek* a duális szakképzés új rendszerével, viszont szemmel láthatóan van lehetőség *fejlődésre* a továbbiakban.
- Ez az országos szinten egyedül álló összefogás számos *kihívást* és *veszélyt* rejt magában, melyek kiküszöbölése további *fejlődést* igényel.

VIII. ÖSSZEFOGLALÁS

A duális képzésre mint gyakorlat orientált képzési formára számos munkaerőpiaci és ezáltal gazdasági probléma megoldásaként tekinthetünk. Ebből fakadóan az oktatási rendszerben a duális képzés kiemelkedő fontosságára, az elmúlt időszakban bekövetkezett fejlődésére, változására, gyakorlatban való megvalósulására és az ezzel együtt járó kihívásokra szándékoztam felhívni a figyelmet a szakképzésemben a duális képzés további fejlődése és mind szélesebb körű magyarországi elterjedése érdekében.

A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. bemutatásával és tulajdonosainak megkérdezésével átfogó képet nyújtok a jelenlegi rendszerről, annak gyakorlati megvalósulásáról, előnyeiről és kihívásairól.

Helyzetelemzésem eredményeként pontos képet nyújtok arról, hogy a duális szakképzés dinamikusan fejlődik és reagál a negyedik ipari forradalom kihívásaira. Rövid jogi kitekintésemben az új szakképzési rendszer változásait, illetve a kialakítására vonatkozó koncepciót is bemutatom. A robotizáció és az automatizáció elterjedését hozó 4. ipari forradalom következményeként, melyben új foglalkozások és munkakörök jöttek létre elengedhetlenné vált az oktatási rendszer átalakítása, mivel már nem betanított munkásokra, hanem szakképzett munkaerőre van szükség. A szakképzés és a felnőttképzés megújítása és továbbfejlesztése miatt létrejött a Szakképzés 4.0 stratégia, ennek bemutatása mellett a szakképzést befolyásoló makrogazdasági- és munkaerő-piaci folyamatokat ismertettem. Ezen stratégiát illetően hangsúlyozandó az élethosszig tartó tanulás szemlélete, az oktatás hatékonyságának és minőségének növelése, kreativitás és innovációfejlesztése.

Ezt követően az új szakképzési rendszer értelmében megvalósítandó Duális Képzőközpontok felépítésébe és alapelveinek ismertetésébe, értékteremtő modelljének felépítésébe nyújtottam betekintést. A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft., mint tíz zalaegerszegi cégvezető által létrejött országos szinten egyedülálló kezdeményezés bemutatásával szeretném elősegíteni hasonló kezdeményezések elterjedését az ország többi területén is. Az említett tulajdonosokat megkérdeztem a szakképzés megújulásának értékelésével, a csatlakozás mértékével és céljával, a kihívásaival és motiváltsággal kapcsolatban.

Primer kutatásom során online kérdőíves megkérdezéssel fordultam a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. tulajdonosaihoz, mellyel az volt a célom, hogy

szemléltessem a vállalat működésének fontosságát, okait, a tulajdonosok általi szerepvállalást és az ezzel együtt járó kihívásokat is.

Kutatásom eredményeként megállapítást nyert, hogy a képzőközpont keretein belül folyó gyakorlati oktatással elégedettek az alapítók, viszont ezen belül egyes területek fejlődésre szorulnak, mint például a tanulók létszámának növelése és a gimnáziumok elszívó hatása elleni törekvés, illetve a szakképzés népszerűsítése melyek véleményem szerint a problémákat felismerve megoldható kihívást jelentenek.

Dolgozatom készítése-, illetve kutatásom során az alábbi megállapításokat tettem:

- Növelni tervezik a Duális Képzőközpontban foglalkoztatott hallgatók tétszámát.
- A képzőközponttal szoros, napi szintű kapcsolattartás jellemzi a cégeket.
- A diákokat leginkább az új és modern gépekkel történő munkavégzés és az innovatív, fiatalos csapat motiválja.
- A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont oktatói kiváló, naprakész tudású szakemberek, akik kiemelt figyelmet fordítanak tanulóikra.
- A cégek humán erőforrással, gépekkel és szerszámokkal segítik a képzőközpont működését.

A duális képzés magyarországi helyzetéről jelenleg viszonylag szűkösen rendelkezésre álló forrásokra tekintettel, a vizsgálataimmal, illetve a szakdolgozatommal a jövőben szeretném elősegíteni a duális szakképzés szélesebb körben való ismertségét és a benne rejlő potenciálra tekintettel növelni népszerűségét.

A duális képzésben rejlő lehetőségek kihasználása érdekében a döntéshozók számára javaslom a megkezdetthez hasonlóan, a duális képzés jövőben történő további fejlesztését, támogatását, illetve különösen a fiatalok körében történő népszerűsítését. Ehhez javaslom az online marketing eszközök fokozott kihasználását, elősegítve, hogy minél szélesebb réteg számára ismert legyen az, hogy a duális képzésben való részvétel a képesítés és gyakorlati tudás megszerzése mellett, az elhelyezkedést is nagyban elősegíti és ívelő karrier utat tud elindítani.

A gyakorlatom során lehetőségem nyílt meggyőződni arról, hogy a szakképzés újra strukturálásának, valamint a szakképzés 4.0 megvalósításának méltán kiváló úttörője a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont, mely jó példaként szolgálhat hasonló képzőközpontok létesítésére az ország más területén is.

IX. IRODALOMJEGYZÉK:

- Katus László: A modern Magyarország születése, 2009, ISBN: 9789630679619
- Jáki Ferenc, Fecskefészek, 1989
- Vörös Katalin, A duális szakképzés múltja Magyarországon, 2014
- A MUNKAADÓK ÉS GYÁRIPAROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE : A tudás alapú, innovatív társadalom szakképzésének stratégiája, Megtekintve: 2020.10.08. Hozzáférés: https://mgyosz.hu/hirlevel/20190530_szakkepzes_strategia.pdf
- Szakma Blog: Duális szakképzés, Megtekintve: 2020.10.12. , Hozzáférés: <https://szakmablog.hu/dualis-szakkepzes>
- Ébl Zsuzsanna: Szegénység és motiváció a hazai alsó középfokú duális szakképzésben részt vevők körében , 2018 , Megtekintve: 2020.10.20. Hozzáférés: https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/44518/eb_l_zsuzsanna_doktori%20ertekezes.pdf?sequence=1
- Ismeretlen szerző: Duális képzés megvalósítása útmutató, Megtekintve: 2020.11.04., Hozzáférés: http://trebag.hu/ckfinder/userfiles/files/Dualis_kepzes_kezikonyv.pdf
- Wolfgang Sonnek, DIHK, Wiesbaden, 2011
- KSH, Oktatási Adatok 2019/2020, 2020, Megtekintve: 2020.11.12., Hozzáférés: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1920/index.html#akzpfoknappalioktat_sbantovbbnttagimnziiumitanulkarnya
- szakképzés 4.0, ITM, 2019
- Tájékoztató a 2020 szeptember 1-én életbe lépő szakképzést érintő változásokról, Megtekintve:2020.11.17. Hozzáférés: <https://pbkik.hu/szolgáltatások/szakkepzes/uj-szakkepzesi-rendszer/szakkepzesi-rendszer-2020-tol/>
- 2019. évi LXXX. törvény
- Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara: Szakképzési változás 2020, 2020, Megtekintve: 2020.11.21. Hozzáférés: <http://www.hkik.hu/hu/content/szakkepzesi-valtozas-2020>
- <https://szakkepzes.ikk.hu> , Megtekintve:2020.11.26.
- <https://www.zaol.hu/gazdasag/a-zalaegerszegi-dualis-kepzoekozpont-a-jovobe-fektet-2593070>, Megtekintve:2020.11.16.
- <https://magyarnemzet.hu/belfold/palkovics-laszlo-zalaegerszegen-nyilik-meg-az-első-dualis-szakkepzo-kozpont-7389563/>, Megtekintve: 2020.11.29.

- https://www.kavosz.hu/uzleti-bulvar/nagyobb-szerepet-kaphatnak-a-kkv-k-a-szakkepzesben/?fbclid=IwAR103KH3d1S5T9t0Gt6Ug_1Yv2jCRJDR582rVB8eAhk6c0jgd3vY_p_2kg, Megtekintve: 2020.12.01.

X. ÁBRAJEGYZÉK:

1. ábra: A duális szakmai képzésben résztvevő gazdasági szereplők tevékenységei, Forrás ITM, 2020	9
2. ábra: A németországi oktatási rendszer általános áttekintése, Forrás: saját szerkesztés, Wolfgang Sonnek írása alapján	14
3. ábra: A duális szakképzés rendszere, Forrás: saját szerkesztés	16
4. ábra: A szakképzés ideje alatt teljesítendő vizsgák, Forrás: saját szerkesztés	18
5. ábra: A szakképzési centrumok létszámadatai Forrás: ITM, NFSZ, 2018	21
6. ábra: A felnőttoktatásban tanulók száma korcsoportok alapján, Forrás: KSH, 2020	22
7. ábra: A szakközépiskolákban tanuló diákok létszámváltozása, Forrás: Szakképzés 4.0	23
8. ábra: A szakképzésben tanulók képzési terület szerinti megoszlása a 2017/2018 tanévben Forrás: KSH 2018	24
9. ábra: Szakképző évfolyamokon tanuló diákok megoszlása Forrás: saját szerkesztés, KSH adatok alapján	25
10. ábra: Szakmai területek nemek szerinti eloszlása Forrás: KSH, 2019	26
11. ábra: A szakképzés jelenleg működő rendszere Forrás: ITM, szakképzés 4.0	27
12. ábra: Szabályozási elemek a lemorzsolódás ellen, Forrás: ITM	28
13. ábra: Az új szakképzési rendszer főbb kihívásai Forrás: saját szerkesztés, Szakképzés 4.0 alapján	29
14. ábra: Szakmai képzés megerősítésének 3 fő pillére Forrás: Szakképzés 4.0	33
15. ábra: A kompetenciamérés folyamata a szakképzés új alaprendszerében, Forrás: Szakképzés 4.0	34
16. ábra: Szakgimnáziumok és technikumok tanulóinak juttatásai, Forrás: Szakképzés 4.0	36
17. ábra: Szakközépiskolás diákok ösztöndíj lehetőségei, Forrás: Szakképzés 4.0	37
18. ábra: A digitalizálhatóság aránya a különböző foglalkoztatási kategóriákban Forrás: McKinsey - 2018	40
19. ábra: A digitalizáció hatására várható munkaerőlétszám-változás Forrás: Manpower – 2016	41
20. ábra: A kompetenciaelvárások várható változása 2015; 2020 Forrás: Future of Jobs Report, World Economic Forum	42
21. ábra: A GDP változása 2010–2018 között az Európai Unióban, Magyarországon, Németországban és a V3 országok átlagában. Forrás: KSH, Eurostat – 2018	43
22. ábra: A foglalkoztatási ráta változása 2008–2017, Forrás Eurostat	44
23. ábra: A munkanélküliségi ráta változása 2010–2017, Forrás: Eurostat	44
24. ábra: A munkanélküliségi ráta 15–64 évesek körében és a potenciális munkaerő-tartalék régiók szerint 2018. I. negyedév. Forrás KSH, 2018	45
25. ábra: Az ifjúsági munkanélküliségi ráta változása 2008–2017 között; Forrás KSH – 2017	46
26. ábra: Dolgozó nélküli háztartásban élő kiskorúak aránya 2007–2017 között Forrás: Oktatási Hivatal, 2018	46
27. ábra: A keresetek változása 2010–2018 között; Forrás: KSH – 2018	47
28. ábra: Oktatással kapcsolatos pályázatok; Forrás: ITM szakképzés 4.0. 104.oldal	49
29. ábra: A duális képzésben résztvevő diákok foglalkoztathatóságának lehetőségei; Forrás: tanulmánykötet	51
30. ábra: A duális képzőközpontok alapelvei; Forrás: tanulmány kötet	52
31. ábra: A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont felépítése; Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. belső anyag	55
32. ábra: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. látványterve; Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. belső anyag	57
33. ábra: Összefogás a zalaegerszegi Duális Ágazati képzőközpontnál, Forrás: saját szerkesztés	61
34. ábra: Zalaegerszegi Duális Ágazati Nonprofit Kft. látványterve 2.; Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. belső anyag	63

35. ábra: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont rugalmas és nyitott együttműködési modellje, Forrás: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. látványterve belső anyag.....	64
36. ábra: Nem teljes körű képzési kapacitású KKV és szakképzés együttműködése, Forrás: ITM	65
37. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi kutatás alapján.....	68
38. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	69
39. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	70
40. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	71
41. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	71
42. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	72
43. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	73
44. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	74
45. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	74
46. ábra: saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján.....	75
47. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	76
48. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	77
49. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	78
50. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	78
51. ábra: Saját szerkesztés, 2020 decemberi megkérdezés alapján	79

XI. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE:

1. táblázat: Az új szakképzési rendszer előnyei és hátrányai, Forrás: Saját szerkesztés, CEDEFOP Európai Szakképzés-fejlesztési Központ tájékoztatója alapján.....	12
2. táblázat: A szakképzési szerződéskötés felépítése, Forrás: saját szerkesztés Wolfgang Sonnek írása alapján	14
3. táblázat: Tanulók gyakorlati és iskolai képzésének felépítése, Forrás: saját szerkesztés Wolfgang Sonnek írása alapján.....	17
4. táblázat: Németország szakképzési rendszerének szintjei, Forrás: saját szerkesztés Wolfgang Sonnek írása alapján.....	17
5. táblázat: A szakképzés régi és új struktúrája közötti különbségek, Forrás: saját szerkesztés Szakképzés 4.0 alapján.....	36
6. táblázat: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont hozzáadott értékei és kapott értékei különböző szinteken, Forrás: saját szerkesztés	59
7. táblázat: Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont nonprofit Kft. tulajdonosai, Forrás: saját szerkesztés.....	62

XII. MELLÉKLET:

Primer kutatás- Az online kutatás kérdőíve

Tisztelt Kitöltő!

Az alábbi kérdőív kitöltésében szeretném a segítségét kérni, amely jelentős támogatást biztosítana a szakdolgozatom elkészítéséhez. A felmérés során a duális szakképzés jelenlegi helyzetét és összefüggéseit vizsgálom a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. tulajdonosi és alapítói körében. A kérdőív kitöltése 5-10 percet vesz igénybe és anonim.

Fáradozását és együttműködését előre is köszönve,

Tisztelettel:

Orbán Ivett hallgató, Pannon Egyetem Gazdálkodási Kar, Zalaegerszeg

1. Miért tartották fontosnak, hogy részt vegyenek a Duális Képzőközpont által biztosított gyakorlati oktatási környezetben?

- Cégünk innovatív, ezáltal egyértelmű volt a szerepvállalás ebben a kiemelten fontos kérdésben
- Részesei szeretnék lenni a szakképzés megújulásának
- A tanulók, az iskolák és a saját érdekeink tekintetében is kiváló lehetőség, opcionálisan a legjobb döntés
- Egyéb

2. Miért tartják fontosnak az új szakképzési rendszert? (több válasz lehetséges)

- Szakmai tudás mellett az ágazati kompetenciák előtérbe kerülnek (pl.: együttműködés, kreativitás, problémamegoldás)
- Szakmai karrier előteremtésének növelése
- Az egész életen át tartó tanulás megalapozása, annak érdekében, hogy a későbbiekben sikeresen reagálni tudjanak a változásokra
- Az ismereteket motivált, naprakész tudással rendelkező oktatók adják át, akik kiváló szakemberek

- Végzettség nélkül ne kerüljenek ki az iskolarendszerekből
- Költségmegtakarítás a cég számára
- Egyéb

3. Miben jobb, hogy a diákok a képzőközpontban részesülnek a gyakorlati oktatásban?

- Nagyobb figyelmet kap a tanulók oktatása
- Oktatóknak csak a tanulók képzése a kiemelt feladat, így több tudást tudnak átadni
- A duális oktatásban résztvevő cégeknek nem kell átcsoportosítani munkavállalóikat a képzés miatt
- Adminisztratív feladatokat elvégzi a képzőközpont
- Többlettudás
- Egyéb

4. Miben látják az új szakképzési rendszer legnagyobb kihívását?

- Új szakképzési rendszer megismertetése, a szakképzésben tanulók létszámának növekedése érdekében
- Általános iskolákból érkező tanulók kompetenciahiányának elkerülése
- Lemorzsolódás a szakmai képzés során
- Egyéb

5. Az új rendszer szerinti képzésben folyó oktatást milyen formában követi nyomon? (több válasz lehetséges)

- Szoros, napi szintű kapcsolattartás a képzőközponttal
- Szoros kapcsolat az elméleti oktatásért felelős iskolákkal
- Tanulók gyakorlati és elméleti oktatásban történő helytállásának figyelemmel kísérése, kompetenciáinak felmérése

6. Miért ezt a formáját választotta a gyakorlati képzés kivitelezésére? (több válasz lehetséges)

- Számunkra egyszerűbb biztosítani a tanulók számára az oktatáshoz szükséges feltételeket, illetve ha nem lenne rá kapacitás csak ilyen módon tudnám megvalósítani
- Potenciális jövőbeni munkavállalóink oktatásának kimenetele ilyen módon magasabb szinten kivitelezhető
- Adminisztratív és kapcsolattartási feladatok ellátását így a szakképzőközpont látja el, ezáltal lényeges tevékenységet átvállalva.
- Egyéb

7. A továbbiakban tervezi-e a duális képzésben foglalkoztatott tanulók létszámának növelését ebben a Duális Képzőközpontban?

- igen, tervezzük növelni a foglalkoztatott tanulók létszámát
- nem, nincs kapacitásunk a tanulói létszám növelésére

8. A duális szakképzés népszerűsítésével kapcsolatban készülnek-e valamilyen kampánnyal (előadások a témával kapcsolatban, workshopokon való részvétellel, stb.)?

- Igen, kiemelt szerepet vállalunk a duális képzés népszerűsítésében
- Nem, az érdeklődők tájékozódhatnak a cégről, illetve a duális szakképzés menetéről. Különböző felületeken rendelkezésre állnak információk.

9. A gyakorlati oktatás minőségének magas fokát miképp szeretnék támogatni? (több válasz lehetséges)

- Modern, új gépek biztosításának támogatása
- Kiváló szakembereink bizonyos oktatási részekben történő részvétele
- Az általános kompetenciák javítása érdekében nagyobb csapatokat átfogó projektek támogatása, a későbbi kiváló együttműködés érdekében
- Tananyagfejlesztés
- Egyéb

10. Az Ön véleménye szerint a frissen szakképzettséget szerzett fiataloknak milyen karrier lehetőségük van?

- Kiváló lehetőségek vannak kilátásban, saját munkavállalóink között is szeretnénk látni az egykori tanulókat
- Nagy eséllyel el tudnak helyezkedni a munka világában
- Van esélyük elhelyezkedni

11. Miben látja a duális szakképzés során felmerülő esetleges veszélyeket/kockázatokat? (több válasz lehetséges)

- Elavult technológiák oktatása
- Oktatói ösztönzőrendszer hiánya
- Kevés szakmai oktató áll rendelkezésre
- Nem rugalmas ipar- Képzőközpont együttműködés
- Gimnáziumok nagy elszívó hatása
- Nem ezt a formáját a választják a szakképzésnek a diákok
- Egyéb

12. A zalaegerszegi duális ágazati képzőközpont működését miben/ milyen eszközökkel támogatják?

13. Ön mivel motiválná a diákokat, hogy duális szakképzési rendszerben tanuljanak? (több válasz lehetséges)

- innovatív, fiatalos csapatban történő munkavégzés ismertetésével
- egyéb juttatásokkal (pl.: cafeteria)
- új, modern gépekkel dolgozhatnak
- Egyéb

14. Ön mivel motiválná az oktatókat az intenzívebb részvételért? (több válasz lehetséges)

- oktató bevonása a szakmai gyakorlati oktatás tematikájának kidolgozásába
- biztosítani számukra a megfelelő továbbképzéseket
- kiemelt bérezés
- egyéb juttatások
- Egyéb

15. Mennyire elégedett a duális szakképzés új rendszerével?

1 2 3 4 5 6

Egyáltalán nem Teljes mértékben elégedett

PANNON EGYETEM Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

NYILATKOZAT

Alulírott, **Orbán Ivett** nyilatkozom, hogy a záródolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját munkám eredményei.

Tudomásul veszem, hogy a dolgozat elektronikus formátuma szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és ennek eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja.

Tudomásul veszem, hogy a dolgozat elektronikus formátuma az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint a szerzői rendelkezésnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférés. A dolgozat elektronikus formátumának metaadatai – ide értve a szerzői összefoglalót is – nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2021.01.05.

Orbán Ivett sk.

hallgató aláírása

PANNON EGYETEM Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

ÖSSZEFOGLALÁS

A szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira – a Zalaegerszegi Duális Képzőközpont Kft. gyakorlatában
Szakdolgozat címe

Orbán Ivett

Szerző neve

Levelező tagozat/Gazdálkodási és menedzsment/Szolgáltatásmenedzsment
tagozat / képzés / szakirány

Napjainkban az oktatással kapcsolatban az egyik legtöbbet emlegetett kifejezéseik között szerepel a duális képzés. A duális képzésre mint gyakorlat orientált képzési formára számos munkaerőpiaci és ezáltal gazdasági probléma megoldásaként tekinthetünk. Ebből fakadóan az oktatási rendszerben a duális képzés kiemelkedő fontosságára, az elmúlt időszakban bekövetkezett fejlődésére, változására, gyakorlatban való megvalósulására és az ezzel együtt járó kihívásokra hívom fel a figyelmet a szakdolgozatomban a duális szakképzés további fejlődése és mind szélesebb körű magyarországi elterjedése érdekében.

Szakdolgozatomban a következő kérdésekre keresem a választ, amelyekre kutatásom segítségével szeretnék választ kapni: Elsőként, hogy miért volt szükséges az új szakképzési rendszerre, illetve, hogy annak bevezetése milyen változásokat eredményezett. Továbbá, arra, hogy miként működik, milyen tevékenységeket lát el a képzőközpont és az oktatás tekintetében miért nagyon jó opció a képzőközpont, figyelemmel arra is, hogy milyen kihívások, problémák vannak. Illetve, azt is kutatom, hogy miként valósul meg mindez a gyakorlatban a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont esetében.

Helyzetelemzésem eredményeként pontos képet nyújtok arról, hogy a duális szakképzés dinamikusan fejlődik és reagál a negyedik ipari forradalom kihívásaira. Rövid jogi kitekintésben az új szakképzési rendszer változásait, illetve a kialakítására vonatkozó koncepciót is bemutatom. A robotizáció és az automatizáció elterjedését hozó 4. ipari forradalom következményeként, melyben új foglalkozások és munkakörök jöttek létre elengedhetlenné vált az oktatási rendszer átalakítása, mivel már nem betanított munkásokra, hanem szakképzett munkaerőre van szükség. A szakképzés és a felnőttképzés megújítása és

továbbfejlesztése miatt létrejött a Szakképzés 4.0 stratégia, ennek bemutatása mellett a szakképzést befolyásoló makrogazdasági- és munkaerő-piaci folyamatokat ismertettem. Ezen stratégiát illetően hangsúlyozandó az élethosszig tartó tanulás szemlélete, az oktatás hatékonyságának és minőségének növelése, kreativitás és innovációfejlesztése.

Ezt követően az új szakképzési rendszer értelmében megvalósítandó Duális Képzőközpontok felépítésébe és alapelveinek ismertetésébe, értékteremtő modelljének felépítésébe nyújtottam betekintést. A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. bemutatásával és tulajdonosainak megkérdezésével átfogó képet adok a jelenlegi rendszerről, annak gyakorlati megvalósulásáról, előnyeiről és kihívásairól. A Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft., mint tíz zalaegerszegi cégvezető által létrejött országos szinten egyedülálló kezdeményezés bemutatásával szeretném elősegíteni hasonló kezdeményezések elterjedését az ország többi területén is. Az említett tulajdonosokat megkérdeztem a szakképzés megújulásának értékelésével, a csatlakozás miertjével és céljával, a kihívásaival és motiváltsággal kapcsolatban.

Primer kutatásom során online kérdőíves megkérdezéssel fordultam a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft. tulajdonosaihoz, mellyel az volt a célom, hogy szemléltessem a vállalat működésének fontosságát, okait, a tulajdonosok általi szerepvállalást és az ezzel együtt járó kihívásokat is.

Kutatásom eredményeként megállapítást nyert, hogy a képzőközpont keretein belül folyó gyakorlati oktatással elégedettek az alapítók, viszont ezen belül egyes területek fejlődésre szorulnak, mint például a tanulók létszámának növelése és a gimnáziumok elszívó hatása elleni törekvés, illetve a szakképzés népszerűsítése melyek véleményem szerint a problémákat felismerve megoldható kihívást jelentenek. Továbbá kutatásomból kiderül, hogy a cégek növelni tervezik a Duális Képzőközpontban foglalkoztatott diákok számát és az is, hogy szoros, napi szintű kapcsolattartás jellemzi a cégek és a képzőközpont kapcsolatát. Megállapításom szerint a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont oktatói kiváló, naprakész tudású szakemberek, akik kiemelt figyelmet fordítanak tanulóikra. A diákokat leginkább az új és modern gépekkel történő munkavégzés és az innovatív, fiatalos csapat motiválja.

A duális képzés magyarországi helyzetéről jelenleg viszonylag szűkösen rendelkezésre álló forrásokra tekintettel, a vizsgálataimmal, illetve a szakdolgozatommal a jövőben szeretném elősegíteni a duális szakképzés szélesebb körben való ismertségét és a benne rejlő potenciálra tekintettel növelni népszerűségét.

A gyakorlatom során lehetőségem nyílt meggyőződni arról, hogy a szakképzés újra strukturálásának, valamint a szakképzés 4.0 megvalósításának méltán kiváló úttörője a Zalaegerszegi Duális Ágazati Képzőközpont, mely jó példaként szolgálhat hasonló képzőközpontok létesítésére az ország más területén is.